

รายงานการประชุมวุฒิสภา

ครั้งที่ ๑๐/๒๕๑๙ (สามัญสมัยที่สอง)

วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๙

ณ พระที่นั่งอเนกศรีเมฆ

เริ่มประชุมเวลา ๕.๓๐ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๗๖ คน
(เนื่องจากประธานวุฒิสภามีกิจธุระ นายเล็ก รุฒนามนท์ รองประธานวุฒิสภา
จึงทำหน้าที่แทน)

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : เนื่องจากวันนี้ท่านประธาน
วุฒิสภาไม่อยู่ ข้าพเจ้าจึงทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมนี้แทน

วันนี้เป็นการประชุมวุฒิสภาสามัญสมัยที่สอง ครั้งที่ ๑๐ มีสมาชิก
มาร่วมประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ข้าพเจ้าขอดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ
ต่อไปนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๓ กระทั่งถาม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องควม ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.ซึ่งคณะกรรมการ

วิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว เป็นกรพิจารณาในวาระที่ ๒

LIRT

๒๐๑๘

ความมาก

ที่ ๐๗๒๔

วุฒิสภา

๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
วิสามัญ ๑ ชุด

ตามที่ประชุมวุฒิสภาได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และส่งให้คณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาซึ่งกรรมาธิการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นางจันทิ์ สันตะบุตร	๒. นายชวน หลีกภัย
๓. นายไชยวัฒน์ ไชยสุวัฒน์	๓. คุณหญิงศิริกัศย
๕. นายแถม สุรพิลล	๖. คุณนวลนาฏ อมาตยกุล
๗. นายปุ๋ย โรจนะบุรานนท์	๘. นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์
๘. นายไพฑูริ์ พัทธินกุล	๑๐. นายพนั์ ปุษปาคม
๑๑. คุณหญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ ออยุธยา	๑๒. ประมุขเวทย์วิมลนาท
๑๓. นายมนุญ บริสุทธี	๑๔. นางแรม พรหมโมล บุษยประสพ
๑๕. นายวินัย ทองลงยา	๑๖. นายสมภพ ไทศรีไทย
๑๗. นายสนอง ตูจันดา	๑๘. คุณหญิงสุภัทรา สิงหลกะ
๑๙. นางสาวฉันทา เพชรทองคำ	๒๐๐. นายเสนาะ เอกพนั์
๒๑. นางสาววัลล สิงชะทรัพย์	

LIART

บัดนี้ คณะกรรมาธิการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว
จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมที่ประชุมวุฒิสภา พิจารณาต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์

(นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ

ตามที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๘/๒๕๖๕ (สามัญ สมัยที่สอง) วันพุธที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๕ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และส่งให้คณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณา กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน นั้น บัดนี้ ได้ดำเนินการแล้ว ปรากฏผลดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการได้เลือก นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ เป็นประธานคณะกรรมการ และเลือกนายไพฑูริ์ พิพัฒน์กุล เป็นเลขานุการคณะกรรมการ

๒. ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ นายอัศวินวิทย์ สุมาวงศ์ หัวหน้ากองวิชาการ สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม

๓. ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่มีผู้แปรญัตติ

๔. ผลของการพิจารณา

<u>ชื่อร่างพระราชบัญญัติ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>คำปรารภ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔</u>	ไม่มีการแก้ไข

๕. ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตามร่าง เดิม มาพร้อมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว

ไพฑูริ์ พิพัฒน์กุล

(นายไพฑูริ์ พิพัฒน์กุล)

เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

LIART

ขอเชิญคณะกรรมการเข้าประจำที่

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : คณะกรรมาธิการมีอะไรที่จะแถลงเพิ่มเติม
บ้างหรือไม่ครับ

นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ (ประธานคณะกรรมการ) : ท่านประธาน
ที่เคารพ ก่อนอื่นกระผมขอขอบพระคุณท่านประธานเป็นอย่างสูงที่ไกรฤทธา จักระ เบียง
วาระและนัดเชิญประชุมท่านสมาชิกวุฒิสภาเป็นนัดพิเศษในวันนี้ ซึ่งกระผม
ก็เข้าใจว่าเพื่อที่จะให้ร่างพระราชบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้สำเร็จ
ลุล่วงไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ เพราะฉะนั้นกระผมจึงขอขอบพระคุณ
ท่านประธาน และท่านสมาชิกวุฒิสภาที่เกี่ยวพันทั้งหลายที่ไกรฤทธาเสียสละเวลามาประชุม
นัดพิเศษในวันนี้ สำหรับการพิจารณาพระราชบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ทั้ง ๒ ฉบับ ทั้งบรรพ ๑ และบรรพ ๕ กรรมาธิการไม่มีการแก้ไข
แต่ประการใด กระผมขอกราบเรียนเพียงแค่นี้ก่อนครับ

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ถอนไปนี้ก็ขอให้ท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่าน
นายอาสา ทวีชัยวัฒน์ (ผู้อำนวยการกอง กองการประชุม ทำหน้าที่แทน
เลขาธิการรัฐสภา) : ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ ไม่มีการแก้ไข
คำปรารภ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑ มาตรา ๒ มาตรา ๓ และมาตรา ๔ ไม่มี
การแก้ไข

(ไม่มีสมาชิกทักท้วง)

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : การพิจารณาพระราชบัญญัติแก้ไข
เพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฉบับนี้ก็ได้ผ่านวาระที่ ๒ แล้ว ถอนไปนี้จะ
เป็นการพิจารณาในวาระที่ ๓ ข้าพเจ้าจะขอมติต่อที่ประชุมนี้ว่า จะเห็นชอบตาม

ร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎร เสนอมานี้หรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นชอบโปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒๔ คน)

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ไม่มี เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ไม่มีมติให้ผ่าน

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วยความเห็นชอบ

ต่อไปเป็นการพิจารณาพระราชบัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภา ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ออกตรวจชำระใหม่ พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาเสร็จแล้ว เป็นการศึกษาในวาระที่ ๒

๒๒ กันยายน ๒๕๑๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้อตราชำระใหม่ พ.ศ.

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยรายงานขอคณะกรรมการข้าราชการวิสามัญ ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภาได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ได้อตราชำระใหม่ พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และส่งให้คณะกรรมการข้าราชการวิสามัญพิจารณาพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อพิจารณา ซึ่งกรรมาธิการคณะนี้ประกอบด้วย

- ๑. นางจันทน์ สันตะบุตร
- ๒. นายชวน หลีกภัย
- ๓. นายไชยวัฒน์ ไตรยสุนันท์
- ๔. คุณหญิงศิริกัฏฐิณี
- ๕. นายแถม สุรทนต์
- ๖. คุณนวลนาถ อมาตยกุล
- ๗. นายปุ๋ย โรจนะบุรานนท์
- ๘. นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์
- ๘. นายไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล
- ๑๐. นายพจน์ ปุณฺณาคม
- ๑๑. คุณหญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา
- ๑๒. พระมยุเรศวิมลนาถ
- ๑๓. นายมณูญ บริสุทธิ์
- ๑๔. นางแรม พรหมโมบล บุญประเสริฐ
- ๑๕. นายวินัย ทองลงยา
- ๑๖. นายสมภพ ไทระกิตย
- ๑๗. นายสนอง กุญชร
- ๑๘. คุณหญิงสุภัทรา สิงหลกะ
- ๑๙. นางสาววัฒนา เพชรทองคำ
- ๒๐. นายเสนาะ เอกพจน์
- ๒๑. นางสาวมลวิลา สังขะทรัพย์

บัดนี้ คณะกรรมาธิการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว จึง
กราบเรียนมาเพื่อได้โปรดนำเสนอที่ประชุมวุฒิสภา พิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์

(นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ

ตามที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๘/๒๕๖๕ (สามัญ สมัยที่สอง) วันพุธที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๕ ไกลองมนตรีบริหารการแห่งร่างพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และส่งให้คณะกรรมการวิสามัญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไข เพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อพิจารณา กำหนดการแปรญัตติกภายใน ๙ วัน นั้น มีมติ ได้ดำเนินการแล้ว ปรากฏผลดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการได้เลือก นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ เป็น ประธานคณะกรรมการ และเลือก นายไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล เป็นเลขานุการ คณะกรรมการ

๒. ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ชี้แจงแสดงความคิดเห็นคือ นายอัครวิทย์ สมาวงศ์ หัวหน้ากองวิชาการ สำนักส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม

- ๓. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีผู้แปรญัตติ
- ๔. ผลของการพิจารณา

<u>ชื่อร่างพระราชบัญญัติ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>คำปรารภ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕</u>	ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒

ไม่มีการแก้ไข

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๕ ครอบครัว

ไม่มีการแก้ไข

ลักษณะ ๑ การสมรส

ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๑ การหมั้น

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๓๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๓๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๓๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๓๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๓๙

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๔๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๔๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๔๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๔๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๔๔

ไม่มีการแก้ไข

LIRT

<u>มาตรา ๑๔๔๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๔๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๔๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๒ เงื่อนไขแห่งการสมรส</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๔๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๔๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๕๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๕๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๕๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๕๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๕๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๕๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๕๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๕๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๕๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๕๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๖๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๓ ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๖๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๖๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๖๓</u>	ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๖๔

ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๔ ทฤษฎีสันระหว่างสามภริยา

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๖๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๖๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๖๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๖๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๖๙

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๗๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๗๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๗๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๗๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๗๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๗๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๗๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๗๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๗๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๗๙

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๘๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๘๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๘๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๘๓

ไม่มีการแก้ไข

<u>มาตรา ๑๔๘๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๘๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๘๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๘๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๘๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๘๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๙๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๙๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๙๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๙๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๕ ความเป็นอิสระของการสมรส</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๙๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๙๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๙๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๙๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๙๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔๙๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๐๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๖ การสิ้นสุดแห่งการสมรส</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๐๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๐๒</u>	ไม่มีการแก้ไข

LIRT

<u>มาตรา ๑๕๐๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๐๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๐๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๐๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๐๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๐๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๐๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๑๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๑๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๑๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๑๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๑๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๑๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๑๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๑๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๑๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๑๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๒๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๒๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๒๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๒๓</u>	ไม่มีการแก้ไข

<u>มาตรา ๑๕๒๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๒๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๒๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๒๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๒๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๒๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๓๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๓๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๓๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๓๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๓๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๓๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>ลักษณะ ๒ บัญชีการกำกับดูแล</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๑ บัญชีการค้า</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๓๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๓๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๓๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๓๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๔๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๔๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๔๒</u>	ไม่มีการแก้ไข

LIRT

<u>มาตรา ๑๕๔๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๔๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๔๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๔๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๔๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๔๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๔๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๖๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๒ สิทธิและหน้าที่ของปิตามารดาและบุตร</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๖๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๖๒</u>	ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๘๔

หมวด ๓ ความปกครอง

มาตรา ๑๕๘๕

มาตรา ๑๕๘๖

มาตรา ๑๕๘๗

มาตรา ๑๕๘๘

มาตรา ๑๕๘๙

มาตรา ๑๕๙๐

มาตรา ๑๕๙๑

มาตรา ๑๕๙๒

มาตรา ๑๕๙๓

มาตรา ๑๕๙๔

มาตรา ๑๕๙๕

มาตรา ๑๕๙๖

มาตรา ๑๕๙๗

มาตรา ๑๕๙๘

มาตรา ๑๕๙๘/๑

มาตรา ๑๕๙๘/๒

มาตรา ๑๕๙๘/๓

มาตรา ๑๕๙๘/๔

มาตรา ๑๕๙๘/๕

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

ไม่มีการแก้ไข

<u>มาตรา ๑๕๕๘/๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๑๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๑๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๑๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๑๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๑๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๑๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๑๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๑๗</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๑๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๔ บุคคลธรรมดา</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๑๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๒๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๒๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๒๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๒๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๒๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕๕๘/๒๕</u>	ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕๘/๒๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕๘/๒๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕๘/๒๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕๘/๒๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕๘/๓๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕๘/๓๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕๘/๓๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕๘/๓๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕๘/๓๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕๘/๓๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕๘/๓๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕๘/๓๗

ไม่มีการแก้ไข

ลักษณะ ๓ คำอุปการะเลี้ยงดู

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕๘/๓๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕๘/๓๙

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕๘/๔๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕๘/๔๑

ไม่มีการแก้ไข

๕. ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตามร่างเดิม มาพร้อมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว.

ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล

(นายไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล)

เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๕ บทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ได้
ตรวจชำระใหม่โดยพระราชบัญญัตินี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงความสมบูรณ์ของการหมั้น
การสมรส สัญญาก่อนสมรส การเป็นบิดามารดากับบุตร การเป็นผู้ปกครอง การเป็น
ผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์และการรับบุตรบุญธรรมที่ได้มีอยู่แล้วในวันไข้มังคับบทบัญญัติบรรพ ๕
แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ได้ตรวจชำระใหม่โดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ การเปลี่ยนแปลงเพิกถอนสัญญาก่อนสมรส ซึ่งสัญญาก่อนสมรสนั้น
ได้ทำขึ้นไว้ก่อนวันไข้มังคับบทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
ที่ได้ตรวจชำระใหม่โดยพระราชบัญญัตินี้ ให้กระทำได้โดยคู่สมรสนำหนังสือสัญญาก่อน
สมรสพร้อมด้วยขอตกลงการเปลี่ยนแปลงเพิกถอนไปยื่นต่อนายทะเบียนสมรส ณ ที่
ที่ตนทำการสมรส และให้นายทะเบียนสมรสจัดการเปลี่ยนแปลงเพิกถอนสัญญาก่อนสมรส
ไว้ในทะเบียนสมรส และแนบหนังสือสัญญาก่อนสมรสพร้อมด้วยขอตกลง เปลี่ยนแปลง
เพิกถอนไว้ท้ายทะเบียนสมรสด้วย

การเปลี่ยนแปลงเพิกถอนสัญญาก่อนสมรสจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจาก
ศาลตามเงื่อนไขและกรณีที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๔๖๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ ที่ได้ตรวจชำระใหม่โดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗ บทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ได้
ตรวจชำระใหม่โดยพระราชบัญญัตินี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงอำนาจการจัดการ
สินบริคตที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ได้มีอยู่แล้วในวันไข้มังคับบทบัญญัติบรรพ ๕ แห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ได้ตรวจชำระใหม่โดยพระราชบัญญัตินี้ แต่ให้ถือว่า
สินเคิมคามบทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เคิมขอสฝ่ายใดเป็น
สินส่วนตัวตามบทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระ
ใหม่โดยพระราชบัญญัตินี้ของฝ่ายนั้น

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คู่สมรสฝ่ายใด เป็นผู้จัดการสินบริคต
แต่ฝ่ายเดียวให้ถือว่าคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง ใดยินยอมให้คู่สมรสฝ่ายนั้นจัดการสินสมรสและ
สินส่วนตัวตามวรรคหนึ่งของตนด้วย

ในกรณีที่คู่สมรสฝ่ายใดประสงค์จะใช้อำนาจจัดการสินส่วนตัวตามวรรคหนึ่งที่เป็นส่วนของคน ถ้าคู่สมรสนั้นมีใครเป็นผู้จัดการสินบริคณห์ให้แจ้งให้คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งทราบ และให้คู่สมรสทั้งสองฝ่ายร่วมกันจัดการแบ่งสินส่วนตัวดังกล่าวที่อยู่ในสภาพที่แบ่งได้ให้แก่ฝ่ายที่ประสงค์จะจัดการ แต่ถ้าสินส่วนตัวนั้นไม่อยู่ในสภาพที่แบ่งได้ให้ทั้งสองฝ่ายจัดการร่วมกัน

มาตรา ๔ บทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใดตรวจชำระใหม่ ทายพระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการจัดการสินเดิมที่เปลี่ยนเป็นสินส่วนตัวตามมาตรา ๓ ซึ่งได้กระทำไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕ บรรดาอายุความหรือระยะเวลาที่บทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดไว้ก่อนวันที่บังคับบทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใดตรวจชำระใหม่ ทายพระราชบัญญัตินี้ ถ้าหากยังไม่สุดสิ้นลงในวันที่บังคับบทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใดตรวจชำระใหม่ ทายพระราชบัญญัตินี้ และอายุความหรือระยะเวลาที่กำหนดขึ้นใหม่นั้น แตกต่างกับอายุความหรือระยะเวลาที่กำหนดไว้แต่เดิมก็ให้นับอายุความหรือระยะเวลาที่ยาวกว่ามาบังคับ

มาตรา ๑๐ คำว่า "คำอุปการะเลี้ยงดู" ในบรรดาบทกฎหมายซึ่งมีความหมายถึงคำอุปการะเลี้ยงดูตามนัยของบทบัญญัติมาตรา ๑๕๐๖ และมาตรา ๑๕๐๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิม นั้น ให้ใช้คำว่า "คำเลี้ยงชีพ" แทน

มาตรา ๑๑ บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดอ้างถึงบรรพ ๕ หรือบทบัญญัติในบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิม ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นอ้างถึงบรรพ ๕ หรือบทบัญญัติในบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใดตรวจชำระใหม่ ทายพระราชบัญญัตินี้ ในบทมาตราที่มีนัยเช่นเดียวกัน แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๒ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

.....
.....

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

บรรพ ๕

ครอบครัว

ลักษณะ ๑

การสมรส

หมวด ๑

การหมั้น

มาตรา ๑๔๓๕ การหมั้นจะทำได้ต่อเมื่อชายและหญิงมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์แล้ว การหมั้นที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติวรรคหนึ่ง เป็นโมฆะ

มาตรา ๑๔๓๖ ผู้เยาว์จะทำการหมั้นได้ต้องได้รับความยินยอมของบุคคล ดังต่อไปนี้

- (๑) บิดาและมารดา ในกรณีที่ไม่มีทั้งบิดามารดา
- (๒) บิดาหรือมารดา ในกรณีที่มารดาหรือบิดาตาย หรือถูกถอนอำนาจปกครอง
- (๓) ผู้ปกครอง ในกรณีที่ไม่มีบิดามารดา หรือไม่มีบิดาหรือมารดาแต่ถูกถอนอำนาจปกครอง

การหมั้นที่ผู้เยาว์ทำโดยปราศจากความยินยอมดังกล่าว เป็นโมฆะ

มาตรา ๑๔๓๗ ของหมั้นเป็นทรัพย์สินที่ฝ่ายชายให้ไว้แก่ฝ่ายหญิงเพื่อเป็น หลักฐานการหมั้นและประกันว่าจะสมรสกับหญิงนั้น

ของหมั้นให้ตกเป็นสิทธิแก่หญิง เมื่อได้ทำการสมรสแล้ว

สินสอด เป็นทรัพย์สินซึ่งฝ่ายชายให้แก่บิดามารดาหรือผู้ปกครองฝ่ายหญิง เพื่อตอบแทนการที่หญิงยอมสมรส ถ้าไม่มีการสมรส ชายเรียกคืนได้

มาตรา ๑๔๓๘ การหมั้นไม่เป็นเหตุที่จะร้องขอให้ศาลบังคับให้สมรสได้ ถ้าได้มีข้อตกลงกันไว้ว่าจะให้เบี่ยงปรับในเมื่อมีคดีสู่ศาลหมั้น ข้อตกลงนั้นเป็นโมฆะ

LIRT

มาตรา ๑๔๓๕ เมื่อมีการหมั้นแล้ว ถ้าฝ่ายใดผิดสัญญาหมั้นอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิ เรียกร้องรับผิดในศาลาทกแทน ในกรณีที่มีของหมั้น ถ้าฝ่ายชายผิดสัญญาหมั้นให้ของหมั้น ตกเป็นสิทธิแก่หญิง ถ้าฝ่ายหญิงผิดสัญญาหมั้นให้คืนของหมั้นแก่ฝ่ายชาย

มาตรา ๑๔๔๐ ศาลทบทวนนั้นอาจเรียกได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ทดแทนความเสียหายต่อกายหรือชื่อเสียงแห่งชายหรือหญิงนั้น

(๒) ทดแทนความเสียหายเนื่องจากการที่คู่หมั้น บิดามารดา หรือบุคคล ผู้กระทำการในฐานะเช่นบิดามารดาได้ให้ร้ายหรือต้องตกเป็นลูกหนี้เนื่องในการเตรียม การสมรสโดยสุจริตและตามสมควร

(๓) ทดแทนความเสียหายเนื่องจากการที่คู่หมั้นได้จัดการทรัพย์สินหรือการอื่น อันเกี่ยวแก่อาชีพหรือทางทำมาหาได้ของตนไปโดยสมควรด้วยการคาดหมายว่าจะได้มี การสมรส

ในกรณีที่หญิงเป็นผู้มีสิทธิได้ศาลาทกแทน ศาลอาจชี้ราคาของหมั้นที่ตกเป็นสิทธิ แก่หญิงนั้นเป็นศาลาทกแทนทั้งหมดหรือเป็นส่วนหนึ่งของศาลาทกแทนที่หญิงพึงได้รับ หรือศาล อาจให้ศาลาทกแทนโดยไม่คำนึงถึงของหมั้นที่ตกเป็นสิทธิแก่หญิงนั้นก็ได้

มาตรา ๑๔๔๑ ถ้าคู่หมั้นฝ่ายหนึ่งตายก่อนสมรส อีกฝ่ายหนึ่งจะเรียกร้อง ศาลาทกแทนมิได้ ในกรณีที่มีของหมั้น ถ้าหญิงตายให้ฝ่ายหญิงคืนแก่ฝ่ายชาย แต่ถา ชายตายไม่ต้องคืนของหมั้น

มาตรา ๑๔๔๒ ในกรณีมีเหตุสำคัญอันเกิดแก่หญิงคู่หมั้นทำให้ชายไม่สมควร สมรสกับหญิงนั้น ชายมีสิทธิบอกเลิกสัญญาหมั้นได้และให้หญิงคืนของหมั้นแก่ชาย

มาตรา ๑๔๔๓ ในกรณีมีเหตุสำคัญอันเกิดแก่ชายคู่หมั้นทำให้หญิงไม่สมควร สมรสกับชายนั้น หญิงมีสิทธิบอกเลิกสัญญาหมั้นได้โดยมิต้องคืนของหมั้นแก่ชาย

มาตรา ๑๔๔๔ ถ้าเหตุอันทำให้คู่หมั้นบอกเลิกสัญญาหมั้นเป็นเพราะการ กระทำที่ชั่วร้ายแรงของคู่หมั้นอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งได้กระทำภายหลังการหมั้น คู่หมั้น ผู้กระทำที่ชั่วร้ายแรงนั้นต้องรับผิดชอบศาลาทกแทนแก่คู่หมั้นผู้โชสิทธิบอกเลิกสัญญาหมั้น เสมือนเป็นผู้ผิดสัญญาหมั้น

มาตรา ๑๔๔๕ ชายคู่หมั้นอาจเรียกค่าทดแทนจากชายอื่นซึ่งใคร่ร่วมประเวณี
กับหญิงคู่หมั้นโดยรู้หรือควรจะรู้ว่าหญิงใ้กับชายอื่นนั้นแล้วได้ เมื่อชายคู่หมั้น
ได้บอกเลิกสัญญาหมั้นตามมาตรา ๑๔๔๒ แล้ว

มาตรา ๑๔๔๖ ชายคู่หมั้นอาจเรียกค่าทดแทนจากชายอื่นซึ่งใคร่มีชู้กระทำ
ชำเราหรือพยายามมีชู้กระทำชำเราหญิงคู่หมั้น โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าหญิงใ้กับแล้ว
ได้โดยไม่จำต้องบอกเลิกสัญญาหมั้น

มาตรา ๑๔๔๗ ค่าทดแทนอันจะพึงชดใช้แก่กันตามหมวดนี้ให้ศาลวินิจฉัยตาม
ควรแก่พฤติการณ์

สิทธิเรียกร้องค่าทดแทนตามมาตรา ๑๔๔๐ (๑) หรือ (๓) มาตรา ๑๔๔๕
มาตรา ๑๔๔๕ หรือมาตรา ๑๔๔๖ นั้นไม่อาจโอนกันได้และไม่ตกสืบไปถึงทายาท เว้น
แต่สิทธินั้นจะได้รับสภาพกันไว้เป็นหนังสือ หรือผู้เสียหายได้เริ่มฟ้องคดีตามสิทธินั้นแล้ว
สิทธิเรียกร้องค่าทดแทนตามความในหมวดนี้ ให้มีอายุความหกเดือน

หมวด ๒

เงื่อนไขแห่งการสมรส

มาตรา ๑๔๔๘ การสมรสจะทำได้ก็ต่อเมื่อชายและหญิงมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์
แล้วแต่ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ศาลอาจอนุญาตให้ทำการสมรสก่อนนั้นได้

มาตรา ๑๔๔๙ การสมรสจะกระทำมิได้ถ้าชายหรือหญิงเป็นบุคคลวิกลจริต
หรือเป็นบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เว้นคนไร้ความสามารถ

มาตรา ๑๔๕๐ ชายหญิงซึ่งเป็นญาติสืบสาวโลหิตโดยตรงขึ้นไปหรือลงมากกว่า
เป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมแม่บิดหรือมารดา ก็ จะทำการสมรสกันไม่ได้
ความเป็นญาติดังกล่าวมานี้ให้ถือตามสาวโลหิต โดยไม่คำนึงว่าจะ เป็นญาติโดยชอบ
ด้วยกฎหมายหรือไม่

มาตรา ๑๔๕๑ ผู้รับบุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรมจะสมรสกันไม่ได้

มาตรา ๑๔๕๒ ชายหรือหญิงจะทำการสมรสในขณะที่ตนมีคู่สมรสอยู่ไม่ได้

มาตรา ๑๔๕๓ หญิงที่สามีตายหรือที่ทำการสมรสสิ้นสุดลงด้วยประการอื่นจะทำการสมรสใหม่ได้ต่อเมื่อการสิ้นสุดแห่งการสมรสได้ยาวนานไปแล้วไม่น้อยกว่าสามร้อยสี่สิบวันเว้นแต่

(๑) คลอดบุตรแล้วในระหว่างนั้น

(๒) สมรสกับคู่สมรสเดิม

(๓) มีใบรับรองแพทย์ประกาศนียบัตรหรือปริญญาซึ่งเป็นผู้ประกอบการรักษาโรคในสาขาเวชกรรมใดตามกฎหมายว่ามีได้มีครรภ์ หรือ

(๔) มีคำสั่งของศาลให้สมรสได้

มาตรา ๑๔๕๔ ผู้เยาว์จะทำการสมรสให้ความยินยอมในมาตรา ๑๔๓๒ มาได้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๕๕ การให้ความยินยอมให้ทำการสมรสจะกระทำได้แต่โดย

(๑) ลงลายมือชื่อในทะเบียนขณะจดทะเบียนสมรส

(๒) ทำเป็นหนังสือแสดงความยินยอมโดยระบุชื่อผู้จะสมรสทั้งสองฝ่ายและลงลายมือชื่อของผู้ให้ความยินยอม

(๓) ถ้ามีเหตุจำเป็น จะให้ความยินยอมด้วยวาจาต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคนก็ได้

ความยินยอมนั้น เมื่อให้แล้วถอนไม่ได้

มาตรา ๑๔๕๖ ถ้าไม่มีผู้ที่มีอำนาจให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๔๕๕ หรือมีแต่ไม่ให้ความยินยอมหรือไม่อยู่ในสภาพที่อาจให้ความยินยอม หรือโดยพฤติการณ์ผู้เยาว์ไม่อาจขอความยินยอมได้ ผู้เยาว์อาจร้องขอศาลเพื่ออนุญาตให้ทำการสมรส

มาตรา ๑๔๕๗ การสมรสตามประมวลกฎหมายนี้จะมีได้เฉพาะเมื่อได้จดทะเบียนแล้วเท่านั้น

LIRT

มาตรา ๑๔๕๕ การสมรสจะทำได้ต่อเมื่อชายหญิงยินยอมเป็นสามีภริยากันและ
ต้องแสดงการยินยอมนี้ให้ปรากฏโดยเปิดเผยต่อหน้านายทะเบียนและให้นายทะเบียน
บันทึกความยินยอมนั้นไว้ด้วย

มาตรา ๑๔๕๘ การสมรสในต่างประเทศระหว่างคนที่มีสัญชาติไทยด้วยกันหรือ
ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสัญชาติไทย จะทำตามแบบที่กำหนดไว้ตามกฎหมายไทยหรือกฎหมาย
แห่งประเทศนั้นก็ได้

ในกรณีที่คู่สมรสประสงค์จะจดทะเบียนตามกฎหมายไทย ให้พนักงานทูตหรือ
กงสุลไทยเป็นผู้รับจดทะเบียน

มาตรา ๑๔๖๐ เมื่อมีพฤติการณ์พิเศษซึ่งไม่อาจทำการจดทะเบียนสมรสต่อ
นายทะเบียนได้เพราะชายหรือหญิงฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายตกอยู่ในอันตรายใกล้ความ
ตายหรืออยู่ในภาวะการรบหรือสงคราม ฝ่ายใด ฝ่ายใด ถ้าชายและหญิงนั้นได้แสดงเจตนาจะสมรสกัน
ต่อหน้าบุคคลซึ่งบรรพบุรุษที่อาศัยอยู่ ณ ที่นั้น แล้วให้บุคคลดังกล่าวแจ้งการแสดง
เจตนาขอทำการสมรสของชายและหญิงนั้นไว้เป็นหลักฐาน และต่อมาชายหญิงได้
จดทะเบียนสมรสกันในเก้าสิบวันนับแต่วันที่อาจทำการจดทะเบียนต่อนายทะเบียนได้
โดยแสดงหลักฐานต่อนายทะเบียนและให้นายทะเบียนแจ้งวัน เดือน ปี สถานที่
วันแสดงเจตนาขอทำการสมรส และพฤติการณ์พิเศษนั้นไว้ในทะเบียนสมรส ให้ถือว่า
นายทะเบียนแล้ว

ความในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับถ้าหากจะมีการสมรสในวันแสดงเจตนาขอทำการ
สมรส การสมรสนั้นจะตกเป็นโมฆะ

หมวด ๓

ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยา

มาตรา ๑๔๖๑ สามีภริยาต้องอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา
สามีภริยาต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันด้วยความสามารถและฐานะของตน

มาตรา ๑๕๖๒ ถ้าการอยู่ร่วมกันจะเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจหรือทำลายความผาสุกอย่างมากของสามีหรือภริยา ฝ่ายที่จะต้องรับอันตรายหรือความเสียหายอาจร้องขอศาลขอให้สั่งอนุญาตให้ตนอยู่ต่างหากในระหว่างที่เหตุนั้น ๆ ยังมีอยู่ก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ศาลจะกำหนดจำนวนค่าอุปการะเลี้ยงดูให้ฝ่ายหนึ่งเสียให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งตามควรแก่พฤติการณ์ก็ได้

มาตรา ๑๕๖๓ ในกรณีที่ศาลสั่งให้สามีหรือภริยาเป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ ภริยาหรือสามียอมเป็นผู้ดูแลหรือผู้พิทักษ์ แต่เมื่อผู้มีส่วนได้เสียหรืออัยการร้องขอ และถ้ามีเหตุสำคัญ ศาลจะตั้งผู้อื่นเป็นผู้ดูแลหรือผู้พิทักษ์ก็ได้

มาตรา ๑๕๖๔ ในกรณีที่ผู้สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นคนวิกลจริตไม่ว่าศาลจะได้อำนาจสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือไม่ และผู้สมรสอีกฝ่ายหนึ่งไม่อุปการะเลี้ยงดูฝ่ายที่วิกลจริตตามสมควรก็กระทำการอย่างใดหรือไม่กระทำการตามควร เป็นเหตุให้ฝ่ายที่วิกลจริตตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเป็นภัยทางทรัพย์สิน ทางกาย ทางจิตใจก็บุคคลซึ่งอาจร้องขอต่อศาลให้สั่งให้บุคคลวิกลจริตเป็นคนไร้ความสามารถตาม มาตรา ๒๕ หรือผู้ดูแลมีอำนาจฟ้องผู้สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูให้แก่ฝ่ายที่วิกลจริตนั้น และหรือขอให้ศาลมีคำสั่งใด ๆ เพื่อคุ้มครองฝ่ายที่วิกลจริตนั้นได้

ในกรณีดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ถ้ายังมีใบมีคำสั่งของศาลแสดงว่าผู้สมรสซึ่งวิกลจริตเป็นคนไร้ความสามารถ ก็ให้บุคคลตามวรรคหนึ่งร้องขอต่อศาลในคดีเดียวกันนั้น ให้ศาลมีคำสั่งว่าผู้สมรสซึ่งวิกลจริตนั้นเป็นคนไร้ความสามารถ โดยจะขอให้ตั้งผู้อื่นเป็นผู้ดูแลตามมาตรา ๑๕๖๓ ด้วยหรือไม่ก็ได้ หรือถ้าได้มีคำสั่งของศาลว่าเป็นคนไร้ความสามารถและมีผู้ดูแลแล้ว จะขอให้ถอดถอนผู้ดูแลและแต่งตั้งผู้ดูแลใหม่ก็ได้

ในกรณีที่ผู้สมรสซึ่งถูกอ้างว่าเป็นคนวิกลจริตนั้นยังไม่ได้อำนาจสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หากศาลเห็นว่าผู้สมรสนั้นยังไม่เป็นบุคคลที่ควรสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ให้ยกคำร้องและยกฟ้องคดีเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูนั้นเสีย ถ้าเห็นว่าเป็นบุคคลที่ควร

สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ แต่ยังไม่สมควรสั่งในเรื่องคำอุปการะเลี้ยงดูหรือมี
คำสั่งใด ๆ เพื่อคุ้มครองฝ่ายที่วิกลจริตนั้น ก็ให้ศาลสั่งให้คู่สมรสนั้นเป็นคน
ไร้ความสามารถ โดยพิพากษายกคำขอคำอุปการะเลี้ยงดูหรือคำสั่งใด ๆ เพื่อ
คุ้มครองฝ่ายที่วิกลจริต

ความในมาตรานี้ไม่กระทบกระเทือนถึงอำนาจศาลที่จะสั่งตั้งผู้อนุบาล ตาม
มาตรา ๑๔๖๓ และอำนาจสั่งตามมาตรา ๑๕๓๐

หมวด ๔
ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา

มาตรา ๑๔๖๕ ถ้าสามีภริยามีใ้ทำสัญญากันในเรื่องทรัพย์สินเป็นพิเศษ
ก่อนสมรส ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาในเรื่องทรัพย์สินนั้น ให้บังคับตาม
บทบัญญัติในหมวดนี้

ถ้าข้อความใดในสัญญาก่อนสมรสขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดี
ของประชาชน หรือระบุให้ใช้กฎหมายประเภทอื่นบังคับเรื่องทรัพย์สินนั้น ข้อความ
นั้น ๆ เป็นโมฆะ

มาตรา ๑๔๖๖ สัญญาก่อนสมรสเป็นโมฆะ ถ้ามีใ้จกแจงข้อตกลงกันเป็น
สัญญาก่อนสมรสนั้นไว้ในทะเบียนสมรสพร้อมกับการจดทะเบียนสมรส หรือมีใ้ทำเป็น
หนังสือลงลายมือชื่อคู่สมรสและพยานอย่างน้อยสองคนแนบไว้ท้ายทะเบียนสมรส และ
ใ้จกไว้ในทะเบียนสมรสพร้อมกับการจดทะเบียนสมรสว่าใ้มีสัญญานั้นแนบไว้

มาตรา ๑๔๖๗ เมื่อสมรสแล้วจะเปลี่ยนแปลงเพิกถอนสัญญาก่อนสมรสนั้นไม่ได้
นอกจากจะใ้ถอนออกจากศาล

เมื่อใ้มีคำสั่งของศาลถึงที่สุดใ้เปลี่ยนแปลงเพิกถอนสัญญาก่อนสมรสแล้ว ใ้
ศาลแจ้งไปยังนายทะเบียนสมรสเพื่อจกแจงไว้ในทะเบียนสมรส

มาตรา ๑๔๖๘ ข้อความในสัญญาถอนสมรสไม่มีผลกระทบกระเทือนถึงสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ทำการ โดยสุจริตไม่ว่าจะได้เปลี่ยนแปลงเพิกถอนโดยคำสั่งของศาลหรือไม่ก็ตาม

มาตรา ๑๔๖๙ สัญญาที่เกี่ยวกับทรัพย์สินใดที่สามีภริยาได้ทำไว้ต่อกันในระหว่างเป็นสามีภริยากันนั้น ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะบอกกลางเสียในเวลาใดที่เป็นสามีภริยากันอยู่หรือภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ขาดจากกัน เป็นสามีภริยากันก็ได้ แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ทำการ โดยสุจริต

มาตรา ๑๔๗๐ ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา นอกจากที่ได้แยกไว้เป็นส่วนส่วนตัวยอมเป็นสินสมรส

มาตรา ๑๔๗๑ สินส่วนตัวใดแก่ทรัพย์สิน

(๑) ที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอยู่ก่อนสมรส

(๒) ที่เป็นเครื่องใช้สอยส่วนตัว เครื่องแต่งกาย หรือเครื่องประดับกายตามควรแก่ฐานะ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพของคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

(๓) ที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้มาระหว่างสมรสโดยการรับมรดกหรือโดยการให้โดยเสนหา

(๔) ที่เป็นของหมั้น

มาตรา ๑๔๗๒ สินส่วนตัวนั้น ถ้าได้แลกเปลี่ยนเป็นทรัพย์สินอื่นที่ดีซื้อทรัพย์สินอื่นมาที่ดี หรือขายได้เป็นเงินมาที่ดี ทรัพย์สินอื่นหรือเงินที่ได้มานั้นเป็นส่วนตัว

สินส่วนตัวที่ถูกทำลายไปทั้งหมดหรือแต่บางส่วน แต่ได้ทรัพย์สินอื่นหรือเงินมาทดแทน ทรัพย์สินอื่นหรือเงินที่ได้มานั้นเป็นส่วนตัว

มาตรา ๑๔๗๓ สินส่วนตัวของคู่สมรสฝ่ายใดให้ฝ่ายนั้นเป็นผู้จัดการ

มาตรา ๑๔๗๔ สินสมรสใดแก่ทรัพย์สิน

LIRT

- (๑) ที่คู่สมรสใดมาระหว่างสมรส
 - (๒) ที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใดมาระหว่างสมรสโดยพันนัยกรรมหรือโดยการให้เป็นหนังสือเมื่อพันนัยกรรมหรือหนังสือยกให้ระบุว่า เป็นสินสมรส
 - (๓) ที่เป็นคอกนผลของสินส่วนตัว
- ถ้ากรณีเป็นที่สงสัยว่าทรัพย์สินอย่างหนึ่ง เป็นสินสมรสหรือไม่ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นสินสมรส

มาตรา ๑๔๗๕ ถ้าสินสมรสใดเป็นจำพวกที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๔๗๖ แห่งประมวลกฎหมายนี้ หรือที่มีเอกสารเป็นสำคัญ สามีหรือภริยาจะร้องขอให้ลงชื่อคนเป็นเจ้าของร่วมกันในเอกสารนั้นก็ได้

มาตรา ๑๔๗๖ นอกจากสัญญาก่อนสมรสจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น สามีและภริยาเป็นผู้อยู่จัดการสินสมรสร่วมกัน

มาตรา ๑๔๗๗ อำนาจจัดการสินสมรสนั้น รวมถึงอำนาจจำหน่าย จำนำ จำนอง หรือขอ ให้เกิดการตีพิพาทซึ่งสินสมรสและอำนาจฟ้องและต่อสู้คดีเกี่ยวกับสินสมรสนั้นด้วย

มาตรา ๑๔๗๘ เมื่อฝ่ายใดต้องให้ความยินยอมหรือลงชื่อกับอีกฝ่ายหนึ่งในเรื่องจัดการทรัพย์สินแต่ไม่ให้ความยินยอมหรือไม่ยอมลงชื่อโดยปราศจากเหตุผลหรือไม่อยู่ในสภาพที่อาจให้ความยินยอมได้ อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอศาลให้สั่งอนุญาตแทนได้

มาตรา ๑๔๗๙ การใดที่สามีหรือภริยากระทำ ซึ่งต้องรับความยินยอมร่วมกัน และถ้าการนั้นมีกฎหมายบัญญัติให้ทำ เป็นหนังสือหรือให้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ความยินยอมนั้นต้องทำเป็นหนังสือ

มาตรา ๑๔๘๐ ในการจัดการสินสมรส ถ้าคู่สมรสฝ่ายหนึ่งใดทำนิติกรรมไปโดยปราศจากความยินยอมของอีกฝ่ายหนึ่ง นิติกรรมนั้นจะสมบูรณ์ต่อเมื่ออีกฝ่ายหนึ่งใดให้สัตยาบัน

ในกรณีที่คู่สมรสฝ่ายหนึ่งใดทำนิติกรรมไปโดยปราศจากความยินยอมตามวรรคหนึ่ง คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งอาจขอให้ศาลเพิกถอนนิติกรรมนั้นได้ แต่ความชอบมีให้ในทางคดี

๒๕๐

ถ้าปรากฏว่าในขณะที่ทำนิติกรรมนั้นบุคคลภายนอกได้กระทำการโดยสุจริต แต่การให้ โดยเสนหานั้นมิได้เป็นไปตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางสมาคม กุศลธรรม อีกฝ่ายหนึ่งนั้นยอมขอให้ศาลเพิกถอนได้เสมอ

ในหน้าความในมาตรา ๒๕๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๘๑ สามีหรือภริยาไม่มีอำนาจทำพินัยกรรมยกสินสมรสที่เกินกว่า ส่วนของคนให้แก่บุคคลใดใด

มาตรา ๑๔๘๒ ในกรณีจะมีสัญญาถอนสมรสหรือสัญญาระหว่างสมรสจะระบุให้ สามีหรือภริยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นผู้จัดการสินสมรสแต่ฝ่ายเดียวหรือไม่ก็ตาม อีก ฝ่ายหนึ่งก็ยังมีอำนาจจัดการบ้านเรือนหรือจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัวได้

ถ้าสามีหรือภริยาใช้อำนาจจัดการบ้านเรือนหรือจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัว เป็นที่เสียหายถึงขนาด อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้ศาลสั่งห้ามหรือจำกัดอำนาจนี้เสียได้

มาตรา ๑๔๘๓ ในกรณีมีสัญญาถอนสมรสหรือมีสัญญาระหว่างสมรสหรือมีคำสั่ง ศาลอนุญาตให้สามีหรือภริยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นผู้จัดการสินสมรสไม่ว่าทั้งหมดหรือ บางส่วนถ้าสามีหรือภริยาซึ่งมีอำนาจจัดการสินสมรสนั้นจะกระทำหรือกำลังกระทำการ อย่างใดอย่างหนึ่งในการจัดการสินสมรสอันพึงเห็นได้ว่าจะเกิดความเสียหายถึงขนาด อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้ศาลสั่งห้ามมิให้กระทำการนั้นได้

มาตรา ๑๔๘๔ ถ้าสามีหรือภริยาซึ่งมีอำนาจจัดการสินสมรสตามมาตรา ๑๔๘๓

(๑) จัดการสินสมรสเป็นที่เสียหายถึงขนาด

(๒) ไม่อุปการะเลี้ยงดูอีกฝ่ายหนึ่ง

(๓) มีหนี้สินส่วนตัวหรือทำหนี้เกินกึ่งหนึ่งของสินสมรส

(๔) ชักขวางการจัดการสินสมรสของอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๕) มีพฤติการณ์ปรากฏว่าจะทำความเสียหายให้แก่สินสมรส

อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้ศาลสั่งอนุญาตให้ตนเป็นผู้จัดการสินสมรสแต่ผู้เดียว หรือจะร้องขอให้แยกสินสมรสก็ได้

LIRT

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าฝ่ายใดร้องขอ ศาลอาจกำหนดวิธีคุ้มครองชั่วคราว เพื่อจัดการสินสมรสตามที่เห็นสมควรก่อนก็ได้

มาตรา ๑๔๔๕ สามี่หรือภริยาอาจร้องขอต่อศาลให้ตนเป็นผู้จัดการสินสมรส โดยเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเข้าร่วมจัดการในกรณีนั้นได้ ถ้าการที่จะทำเช่นนั้น จะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่า

มาตรา ๑๔๔๖ ในกรณีที่มิมีสัญญาก่อนสมรส เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถึงที่สุดตามความในมาตรา ๑๔๔๓ มาตรา ๑๔๔๔ มาตรา ๑๔๔๕ อันเป็นคุณ แก่ผู้ร้องขอ หรือตามมาตรา ๑๔๔๑ ให้ศาลแจ้งไปยังนายทะเบียนสมรส เพื่อจดทะเบียน ในทะเบียนสมรส

มาตรา ๑๔๔๗ ในระหว่างที่เป็นสามีภริยากัน ฝ่ายใดจะยึดทรัพย์สินของ อีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้ เว้นแต่สำหรับค่าอุปการะเลี้ยงดูและค่าฤชาธรรมเนียมที่ยังมิได้ชำระ ตามคำพิพากษาของศาล

มาตรา ๑๔๔๘ ถ้าสามีหรือภริยาต้องรับผิดชอบส่วนตัวเพื่อชำระหนี้ที่ก่อไว้ก่อน หรือระหว่างสมรส ให้ชำระหนี้นั้นด้วยสินส่วนตัวของฝ่ายนั้นก่อน เมื่อไม่พอจึงให้ชำระ ด้วยสินสมรสที่เป็นส่วนของฝ่ายนั้น

มาตรา ๑๔๔๙ ถ้าสามีภริยาเป็นลูกหนี้ร่วมกัน ให้ชำระหนี้นั้นจากสินสมรสและ สินส่วนตัวของทั้งสองฝ่าย

มาตรา ๑๔๕๐ หนี้ที่สามีภริยาเป็นลูกหนี้ร่วมกันนั้นให้รวมถึงหนี้ที่สามีหรือภริยา ก่อให้เกิดขึ้นในระหว่างสมรสดังต่อไปนี้

- (๑) หนี้เกี่ยวกับกิจการจัดการอันจำเป็นในครอบครัว การอุปการะเลี้ยงดู ตลอดจนการรักษาพยาบาลบุคคลในครอบครัวและการศึกษาของบุตร โดยควรแก่สภาพ
- (๒) หนี้ที่เกี่ยวข้องกับสินสมรส
- (๓) หนี้ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการงานซึ่งสามีภริยาทำด้วยกัน
- (๔) หนี้ที่สามีหรือภริยาออกันเพื่อประโยชน์ตนฝ่ายเดียว แต่อีกฝ่ายหนึ่งได้ให้

มาตรา ๑๔๔๑ ถ้าสามีหรือภริยาต้องคำพิพากษาให้ล้มละลาย สิ้นสมรสย่อม
แยกจากกันโดยอำนาจกฎหมายนับแต่วันที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลายนั้น

มาตรา ๑๔๔๒ เมื่อได้แยกสิ้นสมรสแล้ว ส่วนที่แยกออกเป็นของสามีหรือภริยา
ตกเป็นสินส่วนตัวของฝ่ายนั้น

มาตรา ๑๔๔๓ ในกรณีที่ไม่มีสิ้นสมรสแล้ว สามีและภริยาต้องช่วยกันออก
ค่าใช้จ่ายสำหรับการบ้านเรือนความสามัคคีและนอญแห่งสินส่วนตัวของตน

หมวด ๕

ความเป็นโมฆะของการสมรส

มาตรา ๑๔๔๔ การสมรสจะเป็นโมฆะก็แต่เฉพาะที่มีบัญญัติไว้ในหมวดนี้

มาตรา ๑๔๔๕ คำพิพากษาศาลเท่านั้นจะแสดงว่าการสมรสใดเป็นโมฆะ

มาตรา ๑๔๔๖ การสมรสที่ฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๔๔ มาตรา ๑๔๕๐ มาตรา ๑๔๕๒
และมาตรา ๑๔๕๔ เป็นโมฆะ

มาตรา ๑๔๔๗ การร้องขอให้ศาลพิพากษาว่าการสมรสเป็นโมฆะนั้น ผู้มีส่วน
ได้เสียจะร้องขอให้ยุติการเป็นผู้ร้องขอต่อศาลก็ได้

มาตรา ๑๔๔๘ การสมรสที่เป็นโมฆะ ไม่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางทรัพย์สิน
ระหว่างสามีภริยา

เมื่อมีคำพิพากษาของศาลแสดงว่าการสมรสใดเป็นโมฆะ ทรัพย์สินที่ฝ่ายใดมี
หรือได้มาไม่ว่าก่อนหรือหลังจดทะเบียนสมรส รวมทั้งดอกเบี้ยตกเป็นของฝ่ายนั้น ถ้า
เป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยพินัยกรรม หรือโดยการให้โดยเสนหา เมื่อพินัยกรรมหรือ
หนังสือยกให้ระบุมาให้ทั้งสองฝ่ายให้แบ่งคนละครึ่ง

มาตรา ๑๔๔๙ เหตุที่การสมรสเป็นโมฆะ ไม่เป็นผลให้ชายหรือหญิงผู้สมรส
โดยสุจริตเสียสิทธิที่ได้มาเพราะการสมรสนั้น ถ้าฝ่ายเดียวทำการสมรสโดยสุจริต

ฝ่ายนั้นมีสิทธิเรียกค่าทดแทนได้ และถ้าฝ่ายที่ทำการสมรสโดยสุจริตนั้นต้องยากจนลง
และไม่มีรายได้พอจากทรัพย์สิน หรือจากการทำงานที่เคยทำก่อนมีคำพิพากษา
ของศาลแสดงว่าการสมรสเป็นโมฆะฝ่ายนั้นมีสิทธิ เรียกค่าเลี้ยงชีพได้ด้วย

ให้นำความในมาตรา ๑๕๒๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๐๐ เหตุที่ศาลพิพากษาว่าการสมรสใดเป็นโมฆะไม่เป็นผลให้บุคคล
ภายนอกผู้ทำการโดยสุจริต เสื่อมสิทธิที่ได้มาก่อนศาลพิพากษาว่าการสมรสเป็นโมฆะ
โดยให้ถือเสมือนไม่มีคำพิพากษาเช่นนั้น

หมวด ๖

การสิ้นสุดแห่งการสมรส

มาตรา ๑๕๐๑ การสมรสย่อมสิ้นสุดลงด้วยความตาย การหย่าหรือ
ศาลพิพากษาให้เพิกถอน

มาตรา ๑๕๐๒ การสมรสที่เป็นโมฆะสิ้นสุดลงเมื่อศาลพิพากษาให้เพิกถอน

มาตรา ๑๕๐๓ เหตุที่จะขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนการสมรส เพราะเหตุว่า
เป็นโมฆะมีเฉพาะในกรณีที่คุณสมรสทำการฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๔๔ มาตรา ๑๕๐๕

มาตรา ๑๕๐๖ มาตรา ๑๕๐๗ และมาตรา ๑๕๐๘

มาตรา ๑๕๐๔ การสมรสที่เป็นโมฆะเพราะฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๔๔ ผู้มีส่วน
ได้เสียขอให้เพิกถอนการสมรสได้ แต่มีคำมารดาหรือผู้ปกครองที่ให้ความยินยอมแล้ว
จะขอให้เพิกถอนการสมรสไม่ได้

ถ้าศาลมิได้สั่งให้เพิกถอนการสมรสจนชายหญิงมีอายุครบตามมาตรา ๑๔๔๔
หรือเมื่อหญิงมีครรภ์ก่อนอายุครบตามมาตรา ๑๔๔๔ ให้ถือว่าการสมรสสมบูรณ์มาตั้งแต่
เวลาสมรส

LIRT

มาตรา ๑๕๐๕ การสมรสที่ไต่กระทำให้โดยคู่สมรสฝ่ายหนึ่งสำคัญผิดตัวคู่สมรส การสมรสนั้นเป็นโมฆียะ

สิทธิขอเพิกถอนการสมรสเพราะสำคัญผิดตัวคู่สมรสเป็นอันระงับเมื่อเวลาไต่ ผ่ายพ้นไปแล้ว เก่าสี่วันนับแต่วันสมรส

มาตรา ๑๕๐๖ ถ้าคู่สมรสใดทำการสมรสโดยถูกกลอนฉ้อจนถึงขนาดซึ่งถ้ามิได้ มีกลฉ้อฉลนั้นจะไม่ทำการสมรส การสมรสนั้นเป็นโมฆียะ

ความในวรรคหนึ่ง ไม่ใช้บังคับในกรณีที่ถูกกลฉ้อฉลนั้นเกิดขึ้นโดยบุคคลที่สาม โดยคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งมิได้รู้ เห็นด้วย

สิทธิขอเพิกถอนการสมรสเพราะถูกกลฉ้อฉลเป็นอันระงับ เมื่อเวลาไต่ผ่ายพ้น ไปแล้ว เก่าสี่วันนับแต่วันที่ถูกหรือควรได้รู้ถึงกลฉ้อฉล หรือเมื่อเวลาไต่ผ่ายพ้นไปแล้ว หนึ่งปีนับแต่วันสมรส

มาตรา ๑๕๐๗ ถ้าคู่สมรสใดทำการสมรสโดยถูกข่มขู่จนถึงขนาดซึ่งถ้ามิได้มีการ ข่มขู่ นั้นจะไม่ทำการสมรส การสมรสนั้นเป็นโมฆียะ

สิทธิขอเพิกถอนการสมรสเพราะถูกข่มขู่เป็นอันระงับ เมื่อเวลาไต่ผ่ายพ้น ไปแล้วหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากการข่มขู่

มาตรา ๑๕๐๘ การสมรสที่เป็นโมฆียะเพราะคู่สมรสสำคัญผิดตัวหรือถูกกลฉ้อฉล หรือถูกข่มขู่ เฉพาะแต่คู่สมรสที่สำคัญผิดตัวหรือถูกกลฉ้อฉล หรือถูกข่มขู่เท่านั้น ขอเพิกถอนการสมรสได้

ในกรณีที่ผู้มีสิทธิขอเพิกถอนการสมรสเป็นบุคคลที่ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ให้บุคคลซึ่งอาจร้องขอต่อศาลให้สั่งให้บุคคลวิกลจริตเป็นคนไร้ความสามารถ ความมาตรา ๒๕ ขอเพิกถอนการสมรสได้ด้วย แต่ถ้าผู้มีสิทธิขอเพิกถอนการสมรสเป็น คนวิกลจริตที่ศาลยังไม่ได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ บุคคลดังกล่าวจะร้องขอ เพิกถอนการสมรสได้ แคตต้องขอให้ศาลสั่งให้คนวิกลจริตเป็นคนไร้ความสามารถพร้อม กันด้วย ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ยกคำขอให้ศาลสั่งเป็นคนไร้ความสามารถ ก็ให้ศาล มีคำสั่งยกคำขอเพิกถอนการสมรสของบุคคลดังกล่าวนั้นเสียด้วย

คำสั่งศาลให้ยกคำขอเพิกถอนการสมรสของบุคคลตามวรรคสองไม่กระทบ
กระเทือนสิทธิการขอเพิกถอนการสมรสของคู่สมรส แต่คู่สมรสจะต้องใช้สิทธินั้นภายใน
กำหนดระยะเวลาที่คู่สมรสมีอยู่ ถ้าระยะเวลาดังกล่าวเหลืออยู่ไม่ถึงหกเดือนนับแต่วัน
ที่ศาลมีคำสั่งให้ยกคำขอเพิกถอนการสมรสของบุคคลดังกล่าว หรือไม่มีเหลืออยู่เลย ก็
ให้ขยายระยะเวลาเวลานั้นออกไปได้ให้ครบหกเดือนหรืออีกหกเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง
ให้ยกคำขอเพิกถอนการสมรสของบุคคลดังกล่าว แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๕๐๘ การสมรสที่มีได้รับความยินยอมของบุคคลดังกล่าวในมาตรา

๑๕๕๔ การสมรสนั้นเป็นโมฆียะ

มาตรา ๑๕๑๐ การสมรสที่เป็นโมฆียะเพราะมิได้รับความยินยอมของบุคคล
ดังกล่าวในมาตรา ๑๕๕๔ เฉพาะบุคคลที่อาจให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๕๕๔ เท่านั้น
ขอให้เพิกถอนการสมรสได้

สิทธิขอเพิกถอนการสมรสตามมาตรา ๑๕๑๐ เป็นอันระงับเมื่อคู่สมรสนั้นมีอายุครบยี่สิบ
ปีบริบูรณ์หรือเมื่อหญิงมีครรภ์

การฟ้องขอเพิกถอนการสมรสตามมาตรา ๑๕๑๐ ให้มีอายุความหนึ่งปีนับแต่วันทราบ
การสมรส

มาตรา ๑๕๑๑ การสมรสที่ได้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนนั้น ให้ถือว่าสิ้นสุดลง
ในวันที่คำพิพากษาดังกล่าวถึงที่สุด แต่จะอ้างเป็นเหตุเสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ทำการโดย
สุจริตไม่ได้ เว้นแต่จะโจทก์ทะเลเบียนการเพิกถอนการสมรสนั้นแล้ว

มาตรา ๑๕๑๒ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยผลของการหย่าโดยคำพิพากษามาใช้บังคับ
แก่ผลของการเพิกถอนการสมรสโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๑๓ ถ้าปรากฏว่าคู่สมรสที่ถูกฟ้องเพิกถอนการสมรสได้รู้เห็นเป็นใจ
ในเหตุแห่งโมฆียะกรรม คู่สมรสนั้นจะต้องรับผิดชอบค่าทดแทนความเสียหายซึ่งคู่สมรส
อีกฝ่ายหนึ่งได้รับต่อกาย ชื่อเสียงหรือทรัพย์สิน เนื่องจากการสมรสนั้น และให้นำมาตรา

๑๕๒๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

LIART

ถ้าหากการเพิกถอนการสมรสตามวรรคหนึ่งทำให้อีกฝ่ายหนึ่งยากจนลง และไม่มีรายได้พอจากทรัพย์สินหรือจากการทำงานตามที่เคยทำอยู่ระหว่างสมรส คู่สมรสที่ถูกฟ้องนั้นจะต้องรับผิดชอบในค่าเลี้ยงชีพตั้งแต่วันยุติไว้ในมาตรา ๑๕๓๖ ด้วย

มาตรา ๑๕๑๔ การหย่านั้นจะทำได้แต่โดยความยินยอมของทั้งสองฝ่ายหรือโดยคำพิพากษาของศาล

การหย่าโดยความยินยอมต้องทำเป็นหนังสือและมีพยานลงลายมือชื่ออย่างน้อยสองคน

มาตรา ๑๕๑๕ เมื่อโจทก์ทะเลาะเบาะแว้งสมรสตามประมวลกฎหมายนี้ การหย่าโดยความยินยอมจะสมบูรณ์เมื่อสามีและภริยาโจทก์ทะเลาะเบาะแว้งเป็นการหย่านั้นแล้ว

มาตรา ๑๕๑๖ เหตุฟ้องหย่ามีดังต่อไปนี้

(๑) สามีอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นนั้นภริยาหรือภริยามีชู้ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๒) สามีหรือภริยาประพฤติชั่วไม่ว่าความประพฤติตัวนั้นจะเป็นความผิดอาญาหรือไม่ ถ้าเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่ง

(ก) ได้รับความอับอายขายหน้าอย่างร้ายแรง

(ข) ได้รับความลูกถูกละเมิดชู้ เพราะเหตุที่คงเป็นสามีหรือภริยาของฝ่ายที่ประพฤติชั่วอยู่ต่อไป หรือ

(ค) ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินควร ในเมื่อเอาสภาพฐานะและความเป็นอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยามาคำนึงประกอบ

อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้

(๓) สามีหรือภริยาทำร้าย หรือทรมาณร่างกายหรือจิตใจ หรือหมิ่นประมาทหรือเหยียดหยามอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุพการีของอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งนี้ ถ้าเป็นการร้ายแรง อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้

(๔) สามีหรือภริยาจริงใจจะทิ้งร้างอีกฝ่ายหนึ่งไปเกินหนึ่งปี อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้

(๕) สามีหรือภริยาถูกศาลสั่งให้เป็นคนสาบสูญ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๖) สมาชิกหรือภริยาไม่ให้ความช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูอีกฝ่ายหนึ่ง
สมควรหรือทำการ เป็นปฏิปักษ์ต่อการที่เป็นสมาชิกหรือภริยากันอย่างร้ายแรง
การกระทำนั้นถึงขนาดที่อีกฝ่ายหนึ่งเดือดร้อน เกินควรเกิน เมื่อเอาสภาพฐานะและ
ความจำเป็นโดยรวมกับฉันทสมาชิกหรือภริยามากำหนึ่ง ประกอบอีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้

(๗) สมาชิกหรือภริยามีพฤติการณ์ชกมาเกินสามปี และความวิกลจริตได้มี
ลักษณะยากจะหายได้ทั้งที่ความวิกลจริตถึงขนาดที่จะอยู่รวมกับฉันทสมาชิก
ไม่ได้ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๘) สมาชิกหรือภริยาผิดพิชิตพันห้าทำให้ไว้ เป็นหนังสือในเรื่องความประพฤติ อีก
ฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๙) สมาชิกหรือภริยาเป็นโรคติดต่อย่างร้ายแรงอันอาจ เป็นภัยแก่อีกฝ่ายหนึ่ง
และโรคมีลักษณะเรื้อรัง ไม่มีทางที่จะหายได้ อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้

(๑๐) สมาชิกหรือภริยามีสภาพแหงกาย ทำให้สมาชิกหรือภริยานั้นไม่อาจรวม
ประเวณีได้ตลอดกาล อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

มาตรา ๑๕๑๗ เหตุฟ้องหย่าตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) และ (๒) ถ้าสมาชิก
หรือภริยาแล้วแก่กรณี โฉมหรือรู เห็นเป็นใจในการกระทำที่เป็นเหตุหย่านั้น
ฝ่ายที่มิใช่โฉมหรือรู เห็นเป็นใจนั้นจะยกเป็นเหตุฟ้องหย่าไม่ได้

เหตุฟ้องหย่าตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑๐) ถ้าเกิดเพราะการกระทำของอีกฝ่าย
หนึ่งอีกฝ่ายหนึ่งนั้นจะยกเป็นเหตุฟ้องหย่าไม่ได้

ในกรณีที่ฟ้องหย่าโดยอาศัย เหตุแห่งการผิดพิชิตพันห้าตาม มาตรา ๑๕๑๖ (๘) นั้น
ถ้าศาล เห็นว่าความประพฤติของสมาชิกหรือภริยาอันเป็นเหตุให้ฟ้องหย่านั้น เป็นเหตุเล็กน้อย
หรือไม่สำคัญ เกินกว่าการอยู่รวมกันฉันทสมาชิกหรือภริยา โดยปกติธรรมดาจะไม่พิจารณา ในหย่าก็ได้

มาตรา ๑๕๑๘ สิทธิฟ้องหย่าจะหมดไป-ไป เมื่อฝ่ายที่มีสิทธิฟ้องหย่าได้กระทำ
การอันแสดงให้เห็นว่าได้ไหลล้นในการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่ง เป็นเหตุให้เกิดในข้อ
หย่านั้นแล้ว

มาตรา ๑๕๑๙ ในกรณีที่ทั้งสองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นคนวิกลจริต และมีเหตุหย่า
เกิดขึ้นไม่ว่า เหตุนั้นจะได้เกิดขึ้นก่อนหรือภายหลังการ เป็นคนวิกลจริต ในบุคคลหนึ่งอาจ

ร้องขอศาลให้สั่งให้บุคคลวิกลจริตเป็นคนไร้ความสามารถตามมาตรา ๒๕ มีอำนาจฟ้องคุ้มครองอีกฝ่ายหนึ่งขอให้ศาลพิพากษาให้หย่าขาดกันและแบ่งทรัพย์สินได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้ายังมีได้มีคำสั่งของศาลแสดงว่าคุณสมรสซึ่งวิกลจริตเป็นคนไร้ความสามารถ ก็ให้บุคคลดังกล่าวร้องขอศาลในคดีเดียวกันนั้นให้ศาลมีคำสั่งว่าคุณสมรสซึ่งวิกลจริตนั้นเป็นคนไร้ความสามารถ

เมื่อบุคคลดังกล่าวเห็นสมควร จะร้องขอศาลให้มีคำสั่งตามมาตรา ๑๕๑๖ หรือมาตรา ๑๕๓๐ ด้วยก็ได้

ในกรณีที่คู่สมรสซึ่งถูกอ้างว่าเป็นคนวิกลจริตยังไม่ได้อุปถัมภ์ให้เป็นคนไร้ความสามารถ หากศาลเห็นว่าคู่สมรสนั้นยังไม่เป็นคนที่ควรสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถก็ให้ยกฟ้องคดีนั้นเสีย ถ้าเห็นว่าบุคคลที่ควรสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถแต่ยังไม่สมควรจะให้มีการหย่าก็ให้ศาลสั่งให้คู่สมรสนั้นเป็นคนไร้ความสามารถโดยจะไม่สั่งเรื่องผู้อนุบาลหรือจะตั้งผู้อนุบาลตามมาตรา ๑๕๖๓ ก็ได้ คงพิพากษายกคดีเฉพาะขอหย่าในกรณีเช่นนี้ศาลจะสั่งกำหนดค่าเลี้ยงชีพด้วยก็ได้ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคู่สมรสนั้นวิกลจริตอันควรสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ และทั้งมีเหตุควรให้หย่าด้วยก็ให้ศาลสั่งในคำพิพากษาให้คู่สมรสนั้นเป็นคนไร้ความสามารถตั้งผู้อนุบาลและให้หย่า

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าเหตุหย่าที่ยกขึ้นอ้างในการฟ้องร้องนั้น ไม่เหมาะสมแก่สภาพของคู่สมรสซึ่งเป็นคนไร้ความสามารถที่จะหย่าจากคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งก็ตีตามพฤติการณ์ไม่สมควรที่จะให้มีการหย่าขาดจากกันก็ได้ ศาลจะพิพากษาไม่ให้หย่าก็ได้

มาตรา ๑๕๒๐ ถ้าสามีภริยาหย่าโดยความยินยอม ให้ศาลความตกลงว่าฝ่ายใดจะปกครองบุตรคนใดเป็นหนังสือว่ามีใดตกลงกันหรือตกลงกันไม่ได้ ให้ศาลเป็นผู้ชี้ขาด

ถ้าหย่าโดยคำพิพากษาของศาล ให้ฝ่ายชนะเลิศเป็นผู้ปกครอง เว้นแต่ศาลจะชี้ขาดให้อีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอกเป็นผู้ปกครอง

มาตรา ๑๕๒๑ ถ้าปรากฏว่าผู้ปกครองตามมาตรา ๑๕๒๐ ประพฤติตนไม่สมควรหรือภายหลังพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปศาลมีอำนาจสั่ง เปลี่ยนตัวผู้ปกครองโดยพึงเล็งถึงความเหมาะสมและประโยชน์ของบุตรนั้นเป็นประมาณ

แม้จะมอบให้ฝ่ายหนึ่งปกครองก็ตาม อีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิที่จะติดต่อกับบุตรของตน

โคตาม์สมถวร แอวแตลลฤการณ

มาตรา ๑๕๒๒ ถ้าสามีภริยาหย่าโลกความยินยอม ให้ศาลความตกลงกันไว้
ในสัญญาหย่าว่าสามีภริยาทั้งสองฝ่าย หรือสามีหรือภริยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะออกเงิน
ค่าอุปการะ เลี้ยงดูบุตร เป็นจำนวนเงินเท่าใด

ถ้าหย่าโดยคำพิพากษาของศาลหรือในกรณีที่สัญญาได้กำหนดเรื่องค่าอุปการะ
เลี้ยงดูบุตรไว้ ให้ศาลเป็นผู้กำหนด

มาตรา ๑๕๒๓ เมื่อศาลพิพากษาให้หย่ากัน เพราะเหตุตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑)
ภริยาหรือสามีที่มีสิทธิได้รับค่าทดแทน จากสามีหรือภริยาและจากหญิงอื่นหรือผู้ แอวแตล
กรณ

สามีจะเรียกค่าทดแทนจากผู้ตั้งรอง เป็นภริยาไปในนามของคู่สาวกัไดและภริยา
จะเรียกค่าทดแทนจากหญิงอื่นที่แสดงตนโดยเปิดเผย เพื่อแสดงว่าตนมีความสัมพันธ์ กับ
สามีในนามของคู่สาวกัได

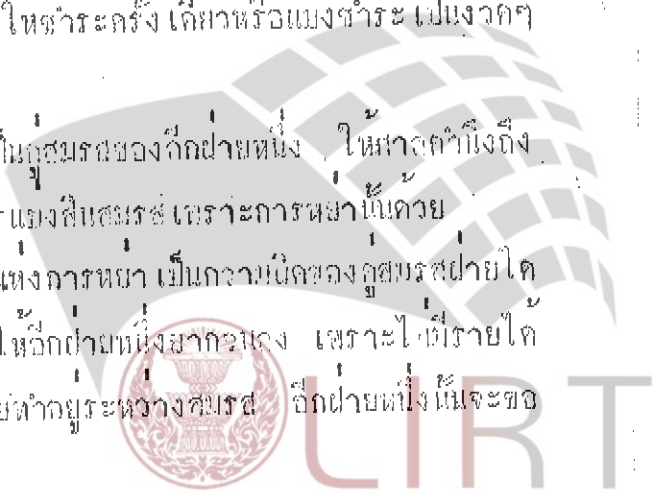
ถ้าสามีหรือภริยาขึ้นสมรสหรือรู้แล้ว เป็นไป ให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำการตามมาตรา
๑๕๑๖ (๑) หรือให้ผู้อื่นกระทำการตามวรรคสอง สามีหรือภริยานั้นจะเรียกค่าทดแทน
ไม่ได้

มาตรา ๑๕๒๔ ถ้าเหตุแห่งการหย่าตามมาตรา ๑๕๑๖ (๓) (๔) หรือ (๕)
เกิดขึ้น เพราะฝ่ายใดตกลงรับผิดชอบก่อให้เกิดขึ้นโดยมุ่งประสงค์ให้อีกฝ่ายหนึ่ง ไม่อาจทน
ได้จึงตกลงหย่า อีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิได้รับค่าทดแทนจากฝ่ายที่ตกลงรับผิด

มาตรา ๑๕๒๕ ค่าทดแทนตามมาตรา ๑๕๒๓ และมาตรา ๑๕๒๔ นั้น ให้ศาล
วินิจฉัยตามกฏเกณฑ์การณ โดยศาลจะสั่งให้ชำระครั้ง เดียวหรือแบ่งชำระ เป็นงวดๆ
มีกำหนด เวลาตามที่ศาลจะ เห็นสมควรก็ได้

ในกรณีที่ผู้จะร้องชำระค่าทดแทน เป็นคู่สมรสของอีกฝ่ายหนึ่ง ให้ศาลคำนึงถึง
จำนวนทรัพย์สินที่คู่สมรสนั้นได้รับไปจากการแบ่งสินสมรส เพราะการหย่าในด้วย

มาตรา ๑๕๒๖ ในคดีหย่า ถ้าเหตุแห่งการหย่า เป็นความผิดของคู่สมรสฝ่ายใด
ฝ่ายหนึ่งแก่ฝ่าย เดียวและการหย่านี้จะทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเสียความ เพราะได้ทรัพย์สินได้
พดจากทรัพย์สิน หรือจากการงานตามดี โดยทำกบฏระหว่างสมรส อีกฝ่ายหนึ่งนั้นจะขอ

ให้ฝ่ายที่แต่งรับผิด จ่ายค่าเลี้ยงชีพให้ได้ ถ้าเลี้ยงชีพที่คาดอาจให้เพียงใดหรือไม่ให้ก็ได้ โดยคำนึงถึงความสามารถของผู้ให้และฐานะของผู้รับและให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๑๕๘๘/๓๘ มาตรา ๑๕๘๘/๔๐ และมาตรา ๑๕๘๘/๔๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม สิทธิเรียกร้องค่าเลี้ยงชีพเมื่ออันสิ้นสุด ถ้ามีใคร่ร้องหรือฟ้องแย้งในคดีหย่านั้น มาตรา ๑๕๖๗ ถ้าหย่าขาดจากกันเพราะเหตุวิกลจริตตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) หรือเพราะเหตุเป็นโรคจิตตลอดบางรายแรงตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งต้องบอกค่าเลี้ยงชีพให้แก่ฝ่ายที่วิกลจริตหรือฝ่ายที่เป็นโรคจิตก่อนนั้นโดยคำนวณ ค่าเลี้ยงชีพอนุโลมตามมาตรา ๑๕๖๖

มาตรา ๑๕๖๘ ถ้าฝ่ายที่รับค่าเลี้ยงชีพสมรสใหม่สิทธิรับค่าเลี้ยงชีพย่อมหมดไป มาตรา ๑๕๖๙ สิทธิฟ้องร้องโดยอาศัยเหตุในมาตรา ๑๕๑๖ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) หรือมาตรา ๑๕๑๓ บอกระงับไม่เมื่อขมคำขอคทหนึ่งที่ยื่นแล้วในศาลอาวอ้าง หรือการรัฐควมจริงซึ่งตนอาจยกขึ้น กล่าวอ้าง

เหตุอันยกขึ้นร้องหย่าไม่ได้แล้วนั้น อาจนำสืบสนับสนุนคดีฟ้องหย่าซึ่งอาศัย เหตุ อทางอื่น

มาตรา ๑๕๓๐ ขณะคดีฟ้องหย่าอยู่ในระหว่างพิจารณา ถ้าฝ่ายใดร้องขอศาล อาจสั่งชั่วคราวให้จัดการทรัพย์สินเห็นสมควร เช่น ในเรื่องสินสมรส ที่ตั้งอาศัย การอุปการะ เลี้ยงดูสามีภริยาและการพิทักษ์อุปการะ เลี้ยงดูบุตร

มาตรา ๑๕๖๑ การสมรสที่จดทะเบียนตามกฎหมายนั้นการหย่าโดยความยินยอม ของคู่สมรสทั้งสองฝ่ายมีผลนับแต่เวลาจดทะเบียนการหย่าเป็นต้นไป

การหย่าโดยคำพิพากษาเป็นอันเด็ดเวลาที่คำพิพากษาดังที่สุด แต่จะอ้าง เป็นเหตุ เชื่อมสิทธิของตนกลับมาโดยสุจริตไม่ได้ เว้นแต่จะโจทคดีเป็น การหย่า นั้นแล้ว

มาตรา ๑๕๖๒ เมื่อหย่ากันแล้วให้จัดการแบ่งทรัพย์สินสองฝ่ายที่ภริยา แต่ในระหว่างสามีภริยา

(ก) ถ้าเป็น การหย่าก็โดยความยินยอมของทั้งสองฝ่าย ให้จัดการแบ่ง ทรัพย์สินสองฝ่ายที่ภริยาตามที่อยู่ ใน เวลาจดทะเบียนการหย่า

(๑) ถ้าเป็นการขายโดยคำให้การของศาล คำพิพากษาส่วนหนึ่งกับ
ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยานั้น มีผลย้อนหลังไปถึงวันฟ้องขาย

มาตรา ๑๕๓๓ เมื่อหย่ากันให้แบ่งสินสมรสให้ชายและหญิง ใกล้เคียงกัน

มาตรา ๑๕๓๔ สินสมรสที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จำหน่ายไป เพื่อประโยชน์
แก่ฝ่ายเดียวกันก็ จำหน่ายไปโดย เจรจนาคำฟ้องสมรสอีกฝ่ายหนึ่ง เสียหาย
ก็ จำหน่ายไปโดยมิได้รับความยินยอมของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง ในกรณีที่ถูกจำหน่าย
บังคับว่าการจำหน่ายนั้นจะต้องได้รับความยินยอมของอีกฝ่ายหนึ่งด้วยก็ตั้งใจทำขาย
ให้สูญหายไปก็ ให้ถือเสมือนว่าทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ เพื่อจัดแบ่งสินสมรส
ตามมาตรา ๑๕๓๑ และถ้าคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง ได้รับส่วนแบ่งสินสมรสไม่ครบตามจำนวน
ที่ควรจะได้ในคู่สมรสฝ่ายใดก็ จำหน่ายหรือตั้งใจทำลายสินสมรสนั้นแก่ใคร่จากสินสมรส
ส่วนของตนหรือผู้อื่นแล้ว

มาตรา ๑๕๓๕ เมื่อการสมรสสิ้นสุดลง ให้แบ่งความรับผิดชอบในหนี้ที่จะต้องรับผิดชอบ
ด้วยกันตามส่วนเท่ากัน

ลักษณะ ๒

บิดามารดาที่บุตร

หมวด ๑

บิดามารดา

มาตรา ๑๕๓๖ เด็กเกิดแต่หญิงและ เป็นภริยาชายหรือภายในสามร้อยสี่สิบวัน
นับแต่วันที่การสมรสสิ้นสุดลง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นบุตรของภรรยาของ
ชายผู้เป็นสามีหรือ เคย เป็นสามี แล้วแต่กรณี

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่บุตรที่เกิดจากหญิงก่อนที่ได้มีคำพิพากษา
ถึงที่สุดของศาลแสดงว่าการสมรส เป็นไปขณะ หรือภายในระยะเวลาสามร้อยสี่สิบวัน

นับแต่บัดนั้น

มาตรา ๑๕๓๑ ในกรณีที่หญิงทำการสมรสใหม่ นั้น เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๕๕๓ และตลอดบุตรภายในในสายหรือวันนับแต่วันที่มีการสมรสสิ้นสุดลง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า เด็กที่เกิดแต่หญิงนั้น เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นสามีคนใหม่ และห้ามมิให้ บิดาของ สันนิษฐานในมาตรา ๑๕๓๒ ที่ว่า เด็ก เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีเดิม มาใช้บังคับทั้งนี้ เว้นแต่มีคำพิพากษาของศาลแสดงว่า เด็กมีในบุตรชอบด้วยกฎหมาย ของชายผู้เป็นสามีคนใหม่ นั้น

มาตรา ๑๕๓๔ ในกรณีที่หญิงทำการสมรสฝ่าฝืนมาตรา ๑๕๕๓ และหญิงนั้น ตลอดบุตรภายในในสายหรือวันนับแต่วันทำการสมรส ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า เด็กนั้น เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีคนใหม่ และห้ามมิให้ บิดาของสันนิษฐานในมาตรา ๑๕๓๒ ว่าเด็กเกิด เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีเดิมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เว้นแต่มีคำพิพากษาของศาลแสดงว่า เด็กมีในบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นสามี คนใหม่ นั้น

มาตรา ๑๕๓๕ เด็กตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๕๓๒ ชายผู้เป็นหรือ เคย เป็น สามีจะไม่รับ เป็นบุตรของเด็กใด โดยผู้ใด เด็กก็มารดาด้วยกัน เป็นจำเลยและพิสูจน์ ไต่สวนไม่ได้โดยรวมทั้งมารดาเด็กในระยะ เวลาตั้งครรภ์ ก็ระหว่างรอบแปดสัปดาห์ ถึงสามร้อยสี่สิบวันก่อน เด็ก เกิดหรือยังไม่สามารถ เป็นบิดาของ เด็กได้ เพราะ เหตุอย่างอื่น

แต่ถ้าโดยขณะเป็นสง่ามารดา เด็กไม่มีชีวิตอยู่ จะฟ้อง เด็กแก่ผู้เดียว เป็นจำเลย ก็ได้ถ้า เด็กไม่มีชีวิตอยู่ไม่ว่ามารดาของ เด็กจะมีชีวิตหรือไม่ จะยื่นคำร้องขอให้ศาล แสดงว่า เด็กเห็นไม่เหมือนบุตรก็ได้ ในกรณีที่มารดาของ เด็กหรือทายาทของ เด็กยังมีชีวิต อยู่ ให้ศาลสง่าเนาคำร้องนี้ไว้โดยพลการ และถ้าศาลเห็นสมควร จะสง่าเนาคำร้อง นี้ให้ถือว่าการพิจารณา แล้วคำ เป็นแม่เลี้ยงแทน เด็กด้วยกันได้

มาตรา ๑๕๔๐ ในกรณีที่กล่าวในมาตรา ๑๕๓๕ ถ้าชายผู้เป็นหรือ เคย เป็น สามีพิสูจน์ได้ว่า เด็ก เกิดใน เวลาของมารดา รอบแปดสัปดาห์ภายหลังจากวันทำการสมรส ชาย ผู้เป็นหรือ เคย เป็นสามีไม่จำเป็น ต้อง พิสูจน์อย่างอื่นอีกในข้อไม่รับ เด็กเป็นบุตร

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับ ถ้าปรากฏว่าชายผู้เป็นหรือ เคย เป็นสามี
ใดร่วมประเวณีกับมารดา เด็กในระยะเวลาซึ่งกรมการสาธารณสุข ๑๕๓๕

มาตรา ๑๕๔๑ ชายผู้เป็นหรือ เคย เป็นสามีที่จะฟ้องคดีไต่รับ เด็ก เป็นบุตรตาม
มาตรา ๑๕๓๘ ไม่ได้ ถ้าปรากฏว่าตนเป็นแม่แจ้งการ เกิดของ เด็กในขณะ ที่ยื่นตน เกิด
เองว่าเป็นบุตรของตน หรือจัดหรือขอมิให้มีการแจ้งดังกล่าว

มาตรา ๑๕๔๒ การฟ้องคดีไต่รับ เด็ก เป็นบุตร ชายผู้เป็นหรือ เคย เป็นสามี
ต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันเด็กเกิด ถ้าฟ้องภายหลังนั้นจะตองมีสุจนวาทน์ เจริญ
ถึงการ เกิดของ เด็กและยังไม่หมดสามเดือนนับแต่วันที่ได้รู้แน่นอนมิใช่ของ เมื่อตนสืบปี
นับแต่วัน เกิดของ เด็ก

ในกรณีที่คำพิพากษาของศาลแสดงว่า เด็กมิใช่ เป็นบุตรตามความกฎหมายของ
ชายผู้เป็นสามีก่อนตามมาตรา ๑๕๓๗ หรือมาตรา ๑๕๓๘ ถ้าผู้เคย เป็นสามีเดิม
จึงต้องควบคุมพยานหลักฐานว่า เด็ก เป็นบุตรตามความกฎหมายของตนตามมาตรา ๑๕๓๖
ประสงค์จะฟ้องคดีไต่รับ เด็ก เป็นบุตร ในฟ้องคดีภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้
มีคำพิพากษาถึงที่สุด แต่หากมิใช่ฟ้อง เมื่อตนสืบปีนับแต่วันเกิดของ เด็ก

มาตรา ๑๕๔๓ ในกรณีที่สามีหรือผู้เคย เป็นสามีใดฟ้อง คดีไต่รับ เด็ก เป็น
บุตรแล้วและตามกฏเกณฑ์นี้ถึงที่สุด ผู้มีสิทธิไต่รับมรดกรวมกับ เด็กหรือผู้จะ เสียสิทธิ
รับมรดกเพราะการ เกิดของ เด็กนั้น จะขอ เขา เป็นคู่ความแทนที่หรืออาจถูก เรียกให้
เข้ามา เป็นคู่ความแทนที่สามีหรือผู้เคย เป็นสามีก็ได้

มาตรา ๑๕๔๔ การฟ้องคดีไต่รับ เด็ก เป็นบุตร ผู้มีสิทธิไต่รับมรดกรวมกับ
เด็กหรือผู้จะ เสียสิทธิรับมรดก เพราะการ เกิดของ เด็ก ถ้าจะฟ้องได้ไม่ว่าใดไปนี้

(๑) สามีหรือผู้เคย เป็นสามีภายในหกเดือนนับแต่เวลาที่สามีหรือผู้เคย เป็น
สามีจะฟ้องได้

(๒) เกิดเกิดภายหลังการตายของสามีหรือผู้เคย เป็นสามี
การฟ้องคดีไต่รับ เด็ก เป็นบุตรในกรณี (๑) ต้องฟ้องภายในหกเดือนนับแต่
วันที่สามีหรือผู้เคย เป็นสามีตาย การฟ้องคดีไต่รับ เด็ก เป็นบุตรในกรณี (๒)
ต้องฟ้องภายในหกเดือนนับแต่วันที่เกิดเด็กเกิด

มาตรา ๑๕๔๕ เก็บอากรของขอให้ยื่นการยกคดีขึ้นว่ากล่าวปฏิ เสธความ เป็น
บุตรของภรรยาตามกฎหมายมาตรา ๑๕๓๒ ของผู้ชายผู้ เป็นสามีของมารดาของตน
ใดก็ตามเสียได้ เป็นบุตรสืบสายโลหิตของชายผู้ เป็นสามีของมารดา และ

(๑) สามีของมารดาถึงแก่ความตายหรือถึงแก่ความตาย เพราะ
มีกำลังศาลแสดงว่า เป็นภรรยาผู้ และในขณะถึงแก่ความตายหรือถึงแก่
ความตายนั้น สามีของมารดาต้องมีสิทธิของคดีไม่รับ เด็ก เป็นบุตรได้ตามมาตรา
๑๕๔๒

(๒) การสมรสระหว่างสามีของมารดากับมารดาใดสิ้นสุดลงด้วยการหย่า
ศาลพิพากษาให้ เลิกถอนหรือศาลพิพากษาแสดงว่า เป็นโมฆะ

(๓) สามีของมารดากับมารดาที่มีอายุเกินสามปี เกินสามปี และไม
เป็นเด็กตามหมายใดว่าจะกลับมากับผู้ร่วมกับสามีภริยาอีก แยกความชัดนี้มีให้ใช้บังคับ
ในกรณีที่สามีของมารดากับมารดาอยู่ต่างหากจากกันตามคำสั่งของศาลตามมาตรา
๑๕๒๒

(๔) มารดาใดทำการสมรสกับชายผู้หนึ่ง เด็กนั้น เป็นผู้สืบสายโลหิต

(๕) สามีของมารดากระทำผิดก่อนหน้าที่ไม่ฐานะ เป็นบิดาซึ่ง เป็นผลเสียหาย
แก่เด็กถึงขนาดเวลาที่ เด็กจะปฏิ เสธความสัมพันธ์กับสามีของมารดาในฐานะบุตรกับ
บิดา

(๖) สามีของมารดาประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือคำ เป็นชีวิตโดยไร เกียรติ
หรือผิดศีลธรรม ทั้งนี้ ถึงขนาดเวลาที่ เด็กจะปฏิ เสธความสัมพันธ์กับสามีของมารดา
ในฐานะบุตรกับบิดา หรือ

(๗) สามีของมารดา เป็นโรคร้ายทางกรรมพันธุ์และมี เหตุอันควร เห็นได้จาก
การที่สามีของมารดา เป็นโรคร้าย เช่นนี้จะเป็นที่ เสียหายแก่ตน ถึงขนาดเวลาที่ เด็ก
จะปฏิ เสธความสัมพันธ์กับสามีของมารดาในฐานะบุตรกับบิดา

การฟ้องคดีปฏิ เสธความ เป็นบุตรของด้วยกฎหมายในกรณี (๑) (๒)(๔)(๕)

หรือ (๒) ต้องฟ้องภายในสองปีนับแต่วันที่เด็กทราบว่าตนมิได้เป็นบุตรสืบสาโลหิตของ
ชายผู้เป็นสามีของมารดา และใคร่ขอเท็จจริงดังกล่าวใน (๑) (๒) (๔) (๕)
หรือ (๖) นั้นแล้ว

มาตรา ๑๕๔๖ เด็กเกิดจากหญิงที่มีใจมีการสมรสกับชายให้ถือว่าเป็น
บุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงนั้น

มาตรา ๑๕๔๗ เด็กเกิดจากบิดามารดาที่มีใจสมรสกันจะเป็นบุตรชอบ
ด้วยกฎหมายต่อเมื่อบิดามารดาได้สมรสกันในภายหลัง หรือบิดาได้จดทะเบียนว่าเป็น
บุตรหรือศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร

มาตรา ๑๕๔๘ บิดาจะจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายได้ต่อ-
เมื่อเด็กหรือมารดาเด็ก ไม่คัดค้านว่าผู้จดทะเบียนมีใจบิดา ถ้ามีการคัดค้านเช่นนั้น
นั้นการจดทะเบียนว่าเป็นบุตร ต้องมีคำพิพากษาของศาล

เมื่อเจ้าหน้าที่ใดแจ้งความการจดทะเบียนไปยังเด็กและมารดาเด็กถ้า
ไม่คัดค้านว่า ผู้จดทะเบียนมีใจบิดาภายในหกสิบวันนับแต่การแจ้งความนั้นถึงเด็ก
หรือมารดาเด็กให้ถือว่าเป็นเด็กหรือมารดาเด็ก ไม่คัดค้าน แต่ถ้าเด็กหรือมารดาเด็ก
อยู่นอกประเทศไทย ให้ขยายเวลานั้นเป็นหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

มาตรา ๑๕๔๙ เมื่อนายทะเบียนได้แจ้งการจดทะเบียนขอรับเด็กเป็น
บุตรชอบด้วยกฎหมายไปยังเด็กและมารดาเด็กตามมาตรา ๑๕๔๘ แล้ว ไม่ว่าจะเด็ก
หรือมารดาเด็กจะคัดค้านการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรตามมาตรา ๑๕๔๘ หรือไม่
ภายในกำหนดเวลาไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันแจ้งการจดทะเบียนถึงเด็ก หรือ
มารดาเด็ก เด็กหรือมารดาเด็กอาจแจ้งให้นายทะเบียนจดทะเบียนหักไว้ได้ว่า
จดทะเบียนไม่สมควร เป็นผู้มีอำนาจปกครองบางส่วนหรือทั้งหมด

เมื่อใดมีคำแจ้งของ เด็กหรือมารดาเด็กดังกล่าวในวรรคหนึ่งแล้ว แม้จะ
ได้มีการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรตามมาตรา ๑๕๔๘ บิดาของเด็กก็ยังมีอำนาจ
ปกครองบางส่วน หรือทั้งหมดตามที่เด็กหรือมารดาเด็กแจ้งว่าบิดา ไม่สมควร เป็นผู้
อำนาจปกครองนั้นไม่ไต่จนกว่าศาลจะพิพากษาให้บิดาของเด็กให้อำนาจปกครองส่วน
ทั้งหมดหรือกำหนดเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือมารดาเด็ก แจ้งให้นายทะเบียน

ว่าผู้จดทะเบียนรับเด็ก เป็นบุตร ไม่สมควรใช้อำนาจปกครองบางส่วนหรือทั้งหมดใน
โอกาสอันใด โดย เด็กหรือมารดา เด็กมิได้ร้องขอศาลให้พิพากษาว่าผู้จดทะเบียน
รับเด็กเป็นบุตร ไม่เป็นผู้สมควรใช้อำนาจปกครองบางส่วนหรือทั้งหมด

ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าผู้จดทะเบียนรับเด็ก เป็นบุตร เป็นผู้ไม่สมควรใ
อำนาจปกครองบางส่วนหรือทั้งหมด ศาลจะพิพากษาในคดี เกี่ยวกับนั้นให้ผู้ใด เป็นผู้
ใช้อำนาจปกครองหรือ เป็นผู้ปกครอง เพื่อการปกครองบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้

มาตรา ๑๕๕๐ การคัดค้านว่าผู้รับจดทะเบียนรับเด็ก เป็นบุตรมิใช่เป็นบิดา
ตามมาตรา ๑๕๔๘ หรือการแจ้งให้นายทะเบียนบันทึกไว้ว่าผู้รับจดทะเบียนรับเด็ก
เป็นบุตร ไม่สมควร เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบางส่วนหรือทั้งหมดตามมาตรา ๑๕๔๘
จากผู้รับจดทะเบียนรับเด็ก หรือแจ้งให้นายทะเบียนบันทึกไว้ เด็กมีอายุไม่ถึงสิบห้าปี การคัดค้าน
หรือการแจ้งนั้น จะต้องได้รับความยินยอมของผู้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองก่อน

มาตรา ๑๕๕๑ ในกรณีที่มีการคัดค้านว่าผู้รับจดทะเบียนรับเด็ก เป็นบุตรมิ
ใช่บิดาของ เด็ก เมื่อผู้รับจดทะเบียนรับเด็ก เป็นบุตร นำคดีไปสู่ศาลขอให้ศาล
ผู้รับจดทะเบียนรับเด็ก เป็นบุตร เป็นบิดาของ เด็ก เด็กหรือมารดา เด็กจะ
ขอให้ศาลพิพากษาในคดี เกี่ยวกับนั้นให้ศาล ผู้จดทะเบียนรับเด็ก เป็นบุตรแม่จะ
เป็นบิดาของ เด็ก ก็เป็นผู้ไม่สมควรใช้อำนาจปกครองบางส่วนหรือทั้งหมด ในกรณี
เช่นว่านี้ให้ศาลวินิจฉัยว่าบรรดาสายตรงมาตรา ๑๕๔๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๕๒ ในกรณีที่เด็กไม่มีมารดาหรือมีมารดาแต่มารดาถูกถอนอำนาจ
ปกครองบางส่วนหรือทั้งหมด ก่อนหน้าที่จะมีการจดทะเบียนรับเด็ก เป็นบุตร และศาล
ได้ตั้งผู้อื่น เป็นผู้ปกครองบางส่วนหรือทั้งหมด ถ้าผู้จดทะเบียนรับเด็ก เป็นบุตร
เห็นว่า เพื่อประโยชน์แก่เด็ก ตนสมควร เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบางส่วนหรือทั้งหมด
ผู้จดทะเบียนรับเด็ก จะร้องขอศาล ให้ศาลมีคำสั่งถอนความ เป็นผู้ปกครองบางส่วนหรือ
ทั้งหมดโดยใหญ่ของผู้จดทะเบียนรับเด็ก เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองก็ได้แก่ทั้งนี้ต้องร้องขอศาล
ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่โจทก์ ผู้จดทะเบียนรับเด็กได้มีคำสั่ง อันถึงที่สุดให้จดทะเบียน

มาตรา ๑๕๕๓ ในกรณีที่มีการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมไว้ก่อนที่มีการจดทะเบียน
ทะเบียนรับเด็ก เป็นบุตร ถ้าผู้จดทะเบียนรับเด็ก เป็นบุตร เห็นว่า เพื่อประโยชน์

ถ้าเด็กมีอายุยังไม่ครบสิบห้าปีบริบูรณ์ ผู้แทนโดยชอบธรรมของเด็ก เป็นผู้ฟ้องแทน ในกรณี que เด็กไม่มีผู้แทนโดยชอบธรรม หรือมีผู้แทนโดยชอบธรรม ไม่สามารถทำหน้าที่ได้ ญาติสนิทของเด็กหรืออัยการอาจร้องขอศาลให้ตั้งผู้แทนเฉพาะคดีเพื่อทำหน้าที่ฟ้องคดีแทนเด็กก็ได้

เมื่อเด็กมีอายุสิบห้าปีบริบูรณ์ เด็กต้องฟ้องเอง ทั้งนี้ โดยไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมของผู้แทนโดยชอบธรรม

ในกรณีที่เด็กบรรลุนิติภาวะแล้ว จะต้องฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันบรรลุนิติภาวะ

ในกรณีที่เด็กตายในระหว่างที่เด็กนั้นยังมีสิทธิฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรของผู้สืบสันดานของเด็กจะฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก็ได้ ถ้าผู้สืบสันดานของเด็กได้รู้เหตุที่อาจขอให้รับเด็กเป็นบุตรมาก่อนวันที่เด็กนั้นตาย ผู้สืบสันดานของเด็กจะต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่เด็กนั้นตาย ถ้าผู้สืบสันดานของเด็กได้รู้เหตุที่อาจขอให้รับเด็กเป็นบุตรภายหลังที่เด็กนั้นตาย ผู้สืบสันดานของเด็กจะต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้เหตุดังกล่าว แต่ทั้งนี้ ต้องไม่พ้นสิบปีนับแต่วันที่เด็กนั้นตาย

การฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรในระหว่างที่ผู้สืบสันดานของเด็กเป็นผู้เยาว์ ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๕๗ การเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๕๕๗ มีผล

- (๑) นับแต่วันสมรส ในกรณีที่บิดามารดาสมรสกันภายหลัง
- (๒) นับแต่วันจดทะเบียน ในกรณีที่บิดาจทะเบียนเด็กเป็นบุตร
- (๓) นับแต่วันมีคำพิพากษาถึงที่สุด ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร แต่ทั้งนี้ จะอ้างเป็นเหตุเสียดสิทธิต่อบุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริตไม่ได้ เว้นแต่จะจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรตามคำพิพากษา

มาตรา ๑๕๕๘ การฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรของผู้ตายที่ใดฟ้องภายในกำหนดอายุความมรดก ถ้าศาลได้พิพากษาว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย เด็กนั้นมียสิทธิต่อมรดกในฐานะทายาทโดยธรรม

LIRT

ในกรณีที่ได้มีการแบ่งมรดกไปแล้ว ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่า
ด้วยเรื่องอากนิกรรมโตมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๕๘ เมื่อได้จดทะเบียนเด็กเป็นบุตรแล้วจะถอนมิได้

มาตรา ๑๕๖๐ บุตรเกิดระหว่างสมรสซึ่งศาลพิพากษาให้เพิกถอนภายหลัง
นั้น ให้ถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย

หมวด ๒

สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร

มาตรา ๑๕๖๑ บุตรมีสิทธิในชื่อสกุลของบิดา

ในกรณีที่บิดาไม่ปรากฏ บุตรมีสิทธิในชื่อสกุลของมารดา

มาตรา ๑๕๖๒ ผู้ใดจะฟ้องบุพการีของตนเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญามิได้
แต่เมื่อผู้นั้นหรือญาติสนิทของผู้นั้นร้องขอ อัยการจะยกคดีขึ้นว่ากล่าวก็ได้

มาตรา ๑๕๖๓ บุตรจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา

มาตรา ๑๕๖๔ บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษิตาม
สมควรแก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์

บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว แต่เฉพาะผู้
ทุพพลภาพและหาเลี้ยงตนเองมิได้

มาตรา ๑๕๖๕ การร้องขออุปการะเลี้ยงดูบุตรหรือขอให้บุตร ใดรับการ
อุปการะเลี้ยงดูโดยประการอื่น นอกจากอัยการจะยกคดีขึ้นว่ากล่าวตามมาตรา
๑๕๖๒ แล้ว บิดาหรือมารดาจะนำคดีขึ้นว่ากล่าวก็ได้

มาตรา ๑๕๖๖ บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะต้องอยู่ในความอุปการะของ

บิดามารดา

LIRT

อำนาจปกครองอยู่กับบิดาหรือมารดา ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) บิดาหรือมารดาตาย
- (๒) ไม่แน่นอนว่าบิดาหรือมารดามีชีวิตอยู่หรือตาย
- (๓) บิดาหรือมารดาถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้

ความสามารถ

(๔) บิดาหรือมารดาต้องเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลเพราะจิตฟั่นเฟือน

(๕) ศาลสั่งให้อำนาจปกครองอยู่กับบิดาหรือมารดา

อำนาจปกครองอยู่กับมารดาในกรณีที่บุตร เกิดจากหญิงที่มีสามีการสมรสกับชายและยังมีได้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๕๔๗

มาตรา ๑๕๖๗ ผู้ใช้อำนาจปกครองมีสิทธิ

- (๑) กำหนดที่อยู่ของบุตร
- (๒) ทำโทษบุตรตามสมควรเพื่อว่ากล่าวสั่งสอน
- (๓) ให้บุตรทำการงานตามสมควรแก่ความสามารถและฐานะานุรูป
- (๔) เรียกบุตรคืนจากบุคคลอื่นซึ่งกักบุตรไว้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๑๕๖๘ เมื่อบุคคลใดมีบุตร คิดมาติดต่อสมรสกับบุคคลอื่น อำนาจปกครองที่มีต่อบุตรอยู่กับผู้บุตรนั้นคิดมา

มาตรา ๑๕๖๙ ผู้ใช้อำนาจปกครองเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของบุตร ในกรณีที่บุตรถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ ผู้ใช้อำนาจปกครองยอมเป็นผู้อนุญาตหรือผู้พิทักษ์แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๕๗๐ คำบอกกล่าวที่ผู้ใช้อำนาจปกครองตามมาตรา ๑๕๖๖ หรือมาตรา ๑๕๖๙ แจงไปหรือรับแจงมาให้ถือว่า เป็นคำบอกกล่าวที่บุตรได้แจงไปหรือรับแจงมา

มาตรา ๑๕๗๑ กำนานปกครองนั้น รวมทั้งการจัดการทรัพย์สินของบุตรด้วย และให้จัดการทรัพย์สินนั้นด้วยความระมัดระวัง เช่น วิชาญชนจะพึงกระทำ

มาตรา ๑๕๗๒ ผู้ใช้อำนาจปกครองจะทำหน้าที่บุตรจะต้องทำเอง โดยมีได้
ความยินยอมของบุตรไม่ได้

มาตรา ๑๕๗๓ ถ้าบุตรมีเงินได้ ให้ใช้เงินนั้นเป็นค่าอุปการะเลี้ยงดูและ
การศึกษา ก่อน ส่วนที่เหลือผู้ใช้อำนาจปกครองต้องเก็บรักษาไว้เพื่อสงวนมรดกบุตร
ถ้าผู้ใช้อำนาจปกครองไม่มีเงินได้เพียงพอแก่การครองชีพตามสมควรแก่ฐานะ ผู้
ใช้อำนาจปกครองจะใช้เงินนั้นตามสมควรก็ได้ เว้นแต่จะเป็นเงินได้ที่เกิดจาก
ทรัพย์สินโดยการให้โดยเสนหาหรือพินัยกรรมซึ่งมีเงื่อนไขว่ามีให้ผู้ใช้อำนาจปกครอง
ได้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้น ๆ

มาตรา ๑๕๗๔ นิติกรรมใดอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์ดังต่อไปนี้ ผู้ใช้
อำนาจปกครองจะทำมิได้ เว้นแต่ศาลจะอนุญาต

- (๑) ขาย แลกเปลี่ยน ขายฝาก จำนอง ปลดจำนอง ให้แก่ผู้จำนอง หรือ
โอนสิทธิจำนองอสังหาริมทรัพย์ หรืออสังหาริมทรัพย์ที่อาจจำนองได้
- (๒) ก่อตั้งหรือกระทำให้สูญสิ้นลงทั้งหมดหรือบางส่วนซึ่งทรัพย์สินอันเกี่ยว
กับอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น
- (๓) จำหน่ายหรือถอนออกพันธบัตรให้จำหน่ายไปซึ่งสิทธิเรียกร้องที่มุ่งจะ
ก่อตั้งหรือโอนไปซึ่งทรัพย์สินในที่ดิน หรือที่ที่จะทำให้ที่ดินปลอดจากสิทธิตั้งกวด
(๔) ให้เช่าอสังหาริมทรัพย์เกินสามปี หรือให้เช่าอสังหาริมทรัพย์
(๕) ขาย หรือแลกเปลี่ยนสังหาริมทรัพย์ที่มีทะเบียนแสดงกรรมสิทธิ์หรือ
เอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ผู้เยาว์ได้มาโดยการรับมรดก หรือโดยการให้โดยเสนหา
จากบุคคลอื่นนอกจากบิดาหรือมารดา
- (๖) ใ้กู้ยืมเงิน
- (๗) นำทรัพย์สินไปแสวงหาผลประโยชน์ นอกจากในกรณีที่มีบัญญัติไว้

มาตรา ๑๕๘๔/๔ (๑) (๒) หรือ (๓)

(๔) ประนีประนอมยอมความ

(๕) ให้โดยเสนหา เว้นแต่จะเอาเงินได้ของผู้เยาว์ไปแทนผู้เยาว์เพื่อ
การกุศลสาธารณะ หรือการตั้งมรดกพอสมควรแก่ฐานะของผู้เยาว์

(๑๐) ไม่รับมรดกหรือการให้โดยเสนหาซึ่งไม่มีเงื่อนไข หรือการตีพิมพ์

(๑๑) รับหรือไม่รับมรดก หรือการให้โดยเสนหา ซึ่งมีเงื่อนไขหรือการ

การตีพิมพ์

(๑๒) มอบขอพิพาทให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัย

(๑๓) เขาเป็นผู้กำกับหรือเป็นผู้รับเงื่อนไข หรือเป็นผู้ประกันผู้ต้องหา หรือจำเลย หรือนำเอาทรัพย์สินไปเป็นหลักประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย หรือทำนิติกรรมอื่นที่มีผลใหญ่เขาวต่อรับเป็นผู้ชำระหนี้ของบุคคลอื่นหรือแทนบุคคลอื่น

มาตรา ๑๕๙๕ ถ้าในกิจการใด ประโยชน์ของผู้ใช้อำนาจปกครอง หรือประโยชน์ของคู่สมรสหรือบุตรของผู้ใช้อำนาจปกครองขัดกับประโยชน์ของผู้เยาว์ ผู้ใช้อำนาจปกครองต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อนจึงทำกิจการนั้นได้ มิฉะนั้นเป็นโมฆะ

มาตรา ๑๕๙๖ ประโยชน์ของผู้ใช้อำนาจปกครอง หรือของคู่สมรส หรือบุตรของผู้ใช้อำนาจปกครองตามมาตรา ๑๕๙๕ ให้หมายความรวมถึงประโยชน์ในกิจการดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) ประโยชน์ในกิจการที่กระทำกับทางหุ้นส่วนสามัญที่บุคคลดังกล่าวเห็นเป็นหุ้นส่วน

(๒) ประโยชน์ในกิจการที่กระทำกับทางหุ้นส่วนจำกัดที่บุคคลดังกล่าวเห็นเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด

มาตรา ๑๕๙๗ บุคคลใดจะโอนทรัพย์สินใหญ่เขาวโดยพินัยกรรมหรือโดยการให้โดยเสนหาซึ่งมีเงื่อนไขให้บุคคลอื่นนอกจากผู้ใช้อำนาจปกครอง เป็นผู้จัดการจนกว่าผู้เยาว์จะบรรลุนิติภาวะก็ได้ ผู้จัดการนั้นต้องเป็นผู้ซึ่งผู้โอนระบุชื่อไว้ หรือตามชื่อระบุไว้ให้ศาลสั่งแต่งตั้งจัดการทรัพย์สินนั้นต้องอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑

มาตรา ๖๓

มาตรา ๑๕๙๘ ในกรณีที่อำนาจปกครองสิ้นสุดไปเพราะผู้เยาว์บรรลุนิติภาวะ ผู้ใช้อำนาจปกครองต้องรับส่งมอบทรัพย์สินที่จัดการและมีอยู่ในการนั้นให้บุตรบรรลุนิติภาวะเพื่อรับรอง ถ้ามีเอกสารเกี่ยวกับเรื่องจัดการทรัพย์สินนั้น ก็ให้ส่งมอบพร้อมกับบัญชี

ในกรณีที่อำนาจปกครองสิ้นไปเพราะเหตุอื่นนอกจากที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ให้นอบททรัพย์สัน บัญชี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องจัดการทรัพย์สินให้แก่ผู้ใช้อำนาจปกครองตามมี หรือผู้ปกครอง แลวแต่กรณี เพื่อรับรอง

มาตรา ๑๕๗ ในกรณีที่ผู้สมรสฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตาย และมีบุตรที่เกิดด้วยกันและคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งจะสมรสใหม่ ถ้าผู้สมรสนั้นใดครอบครองทรัพย์สินอันเป็นสัดส่วนของบุตรไว้อย่างถูกต้องแล้ว จะส่งมอบทรัพย์สินให้แก่บุตรในเมื่อสามารถจัดการก็ได้ หรือมิฉะนั้นจะเก็บรักษาไว้เพื่อมอบให้แก่บุตรเมื่อถึงเวลาอันสมควรก็ได้ แต่ถาทรัพย์สินใดเป็นจำพวกที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๕๖ หรือที่มีเอกสารเป็นสำคัญ ให้องค์บุตรเป็นเจ้าของรวมในเอกสารนั้น ก่อนที่จะจัดการดังกล่าวผู้สมรสนั้นจะทำการ สมรสมิได้

ในกรณีที่มิใช่คู่สมรส กาลจะมีคำสั่งให้ผู้สมรสทั้งกล่าวทำการสมรสไปก่อนก็ได้ คำสั่งศาลเช่นว่านี้ ให้ระบุไว้ด้วยวาาให้ผู้สมรสปฏิบัติกิจการแบ่งแยกทรัพย์สินและทำบัญชีทรัพย์สินตามความในวรรคหนึ่งภายในกำหนดเวลาเท่าใดภายหลังจากการสมรสนั้นด้วย

ในกรณีที่การสมรสใดกระทำไปโดยมิได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง หรือในกรณีที่ผู้สมรสไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลดังกล่าวในวรรคสอง เมื่อความปรากฏแก่ศาลเอง หรือเมื่อญาติของผู้เยาว์หรืออัยการร้องขอ ศาลมีอำนาจสั่งให้ถอนอำนาจปกครองจากผู้สมรสหรือจะมอบให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดทำบัญชีและลงชื่อบุตรเป็นเจ้าของรวมในเอกสารดังกล่าวแทนโดยให้ผู้สมรสเสียค่าใช้จ่ายก็ได้ เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้ถือว่าบุตรบุญธรรมของผู้สมรสที่ตายไปและมีชีวิตอยู่ทั้งสองฝ่ายเป็นบุตรที่เกิดจากผู้สมรส

มาตรา ๑๕๘ เมื่อผู้เยาว์บรรลุนิติภาวะแล้ว หรือเมื่อมีผู้ปกครองคนใหม่ ผู้เยาว์บรรลุนิติภาวะหรือผู้ปกครองคนใหม่ จะให้การรับรองการจัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์ใดก็ตามเมื่อได้รับมอบทรัพย์สิน บัญชี และเอกสารตามมาตรา ๑๕๗ แล้ว

LIRT

มาตรา ๑๕๘๑ คดีเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินในระหว่างผู้เยาว์กับ
ผู้ใช้อำนาจปกครองนั้น ตามมิให้ฟ้อง เมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่เวลาที่อำนาจปกครองสิ้นไป
ถ้าอำนาจปกครองสิ้นไปขณะบุตรยังเป็นผู้เยาว์ด้วย ให้เริ่มนับ
อายุความในวาระหนึ่งตั้งแต่เวลาที่ผู้เยาว์บรรลุนิติภาวะ หรือเมื่อมีผู้แทน
โดยชอบธรรมขึ้นใหม่

มาตรา ๑๕๘๒ ถ้าผู้ใช้อำนาจปกครองเป็นใครความสามารถหรือ
เสมือนใครความสามารถโดยคำสั่งของศาลก็ดี ผู้ใช้อำนาจปกครองเกี่ยวแก่
ตัวผู้เยาว์โดยมิชอบกิติ ประพฤติชั่วร้ายก็ดี ในกรณีเหล่านี้ศาลจะสั่งเอง หรือจะสั่ง
เมื่อญาติของผู้เยาว์หรืออัยการร้องขอให้ถอนอำนาจปกครองเสียบางส่วนหรือทั้งหมด
ก็ได้

ถ้าผู้ใช้อำนาจปกครองล้มละลายก็ดี หรือจัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์ใน
ทางที่ผิดจนอาจเป็นภัยก็ดี ศาลจะสั่งตามวิธีในวาระหนึ่งให้ถอนอำนาจจัดการ
ทรัพย์สินเสียก็ได้

มาตรา ๑๕๘๓ บุคคลถอนอำนาจปกครองบางส่วนหรือทั้งหมดนั้น ถ้า
เหตุดังกล่าวไว้ในมาตราก่อนสิ้นไปแล้ว และเมื่อตนเองหรือญาติของผู้เยาว์ร้องขอ
ศาลจะสั่งให้มิอำนาจปกครองตั้งเดิมก็ได้

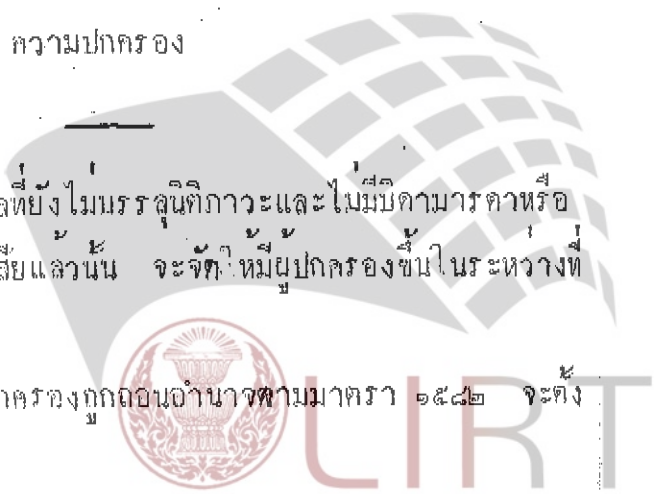
มาตรา ๑๕๘๔ การที่ผู้ใช้อำนาจปกครองถอนอำนาจปกครองบาง
ส่วนหรือทั้งหมด ไม่เป็นเหตุให้ผู้นั้นพ้นจากหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูผู้เยาว์ตามกฎหมาย

หมวด ๓

ความปกครอง

มาตรา ๑๕๘๕ บุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะและไม่มีบิดามารดาหรือ
บิดามารดาถอนอำนาจปกครองเสียแล้วนั้น จะจัดให้มีผู้ปกครองขึ้นในระหว่างที่
เป็นผู้เยาว์ก็ได้

ในกรณีที่ผู้ใช้อำนาจปกครองถอนอำนาจตามมาตรา ๑๕๘๒ จะตั้ง

ผู้ปกครองเพื่อจัดการทรัพย์สินเป็นพิเศษก็ได้

มาตรา ๑๕๔๖ ผู้ปกครองตามมาตรา ๑๕๔๕ จะตั้งโดยพินัยกรรมของบิดาหรือมารดาซึ่งตายที่หลังก็ได้ หรือเมื่อญาติของผู้เยาว์หรือผู้เยาว์ร้องขอ ศาลจะตั้งก็ได้

มาตรา ๑๕๔๗ บุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้วอาจถูกตั้งเป็นผู้ปกครองได้

เว้นแต่

- (๑) ผู้ซึ่งศาลสั่งว่าเป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๒) ผู้ซึ่งเป็นบุคคลล้มละลาย
- (๓) ผู้ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะปกครองผู้เยาว์หรือทรัพย์สินของผู้เยาว์
- (๔) ผู้ซึ่งมีหรือเคยมีคดีในศาลกับผู้เยาว์ ผู้บุพการีหรือพี่น้อง

รวมบิดามารดาหรือรวมแต่บิดาหรือมารดากับผู้เยาว์

- (๕) ผู้ซึ่งบิดาหรือมารดาที่ตายที่หลังได้ระบุชื่อห้ามไว้มิให้เป็นผู้ปกครอง

มาตรา ๑๕๔๘ ถ้าหากต่อมา ผู้ซึ่งมีส่วนได้เสียหรือผู้การ

พิสูจน์ได้ว่าบุคคลที่ศาลตั้งหรือที่บิดามารดาตั้งโดยพินัยกรรม เป็นผู้ต้องห้ามตาม

มาตรา ๑๕๔๗ ในศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งตั้งบุคคลดังกล่าวนั้นเสีย และมีคำสั่งเกี่ยวกับผู้ปกครองต่อไปตามที่เห็นสมควร

การเพิกถอนคำสั่งตั้งผู้ปกครองไม่มีผลกระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริต เว้นแต่ในกรณีการเพิกถอนคำสั่งตั้งผู้ปกครองที่ต้องห้ามตามมาตรา ๑๕๔๗ (๑) การกระทำของผู้ปกครองไม่มีผลผูกพันผู้เยาว์ ไม่ว่าบุคคลภายนอกจะได้ทำการโดยสุจริตหรือไม่

มาตรา ๑๕๔๙ บุคคลใดจะบรรลุนิติภาวะหรือไม่ก็ตาม ถ้ายังมีได้สมรสและศาลสั่งว่าเป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถแล้ว บิดาหรือมารดาเป็นผู้อนุญาตหรือผู้พิทักษ์ ตามบิดาหรือมารดา ให้บิดาหรือมารดาเป็นผู้อนุญาตหรือผู้พิทักษ์แล้วแต่กรณี เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งตั้งบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ในอำนาจปกครอง ผู้ปกครองบิดาหรือมารดาเป็นผู้อนุญาตหรือผู้พิทักษ์ ให้คำสั่งนั้นมีผลเป็นการถอนผู้ให้อำนาจ

ปกครอง หรืออยู่ปกครองที่เป็นอยู่ในขณะนั้นด้วย

มาตรา ๑๕๕๐ ผู้ปกครองมีใ้ปกครองหนึ่งเพียงคนเดียว แต่ในกรณีที่มีเหตุผลสมควร ศาลจะตั้งผู้ปกครองหลายคนให้กระทำการร่วมกันหรือกำหนดอำนาจใ้ใดไว้เฉพาะคนหนึ่ง ๆ ก็ได้

มาตรา ๑๕๕๑ ความเป็นผู้ปกครองนั้นเริ่มแต่วันทราบคำออกกล่าวหา

มาตรา ๑๕๕๒ ใ้ปกครองรับทำบัญชีทรัพย์สินของผู้อยู่ในปกครองให้เสร็จภายในสามเดือนนับแต่วันทราบการตั้ง แต่ผู้ปกครองจะร้องขอศาลก่อนสิ้นสุดกำหนดข้อใ้ยึดเวลาก็ได้

บัญชีนั้นต้องทำคอบหน้าพยานอย่างน้อยสองคน ซึ่งต้องเป็นญาติของผู้อยู่ในปกครอง ถ้าหาญาติใ้ได้อันเป็นพยานก็ได้

มาตรา ๑๕๕๓ ใ้ปกครองยื่นสำเนาบัญชีทรัพย์สิน ที่ตนรับรองว่า ถูกต้องสอดคล้องกับหนึ่งภายในสิบวันนับแต่วันที่ใ้ทำบัญชีทรัพย์สินแล้ว และศาลจะตั้งใ้ปกครองชี้แจงเพิ่มเติมหรือใ้นำเอกสารมาประกอบเพื่อแสดง ใ้เห็นว่าบัญชีนั้นถูกต้องแล้วก็ได้

เมื่อศาลเห็นว่าบัญชีถูกต้องแล้ว ใ้แจงใ้ปกครองทราบ ถ้าศาลมิใ้แจงใ้ทราบภายในสิบวันนับแต่วันใ้ยื่นบัญชี หรือวันชี้แจงเพิ่มเติม หรือวันนำเอกสารใ้ประกอบแล้วแต่กรณี ใ้ถือว่าบัญชีนั้นถูกต้องแล้ว

มาตรา ๑๕๕๔ ถาผู้ปกครองไม่ปฏิบัติเกี่ยวแกการทำให้บัญชีทรัพย์สินหรือการยื่นบัญชีทรัพย์สินใ้ถูกต้องครบถ้วนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๕๒ หรือมาตรา ๑๕๕๓ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลซึ่งสั่งตามมาตรา ๑๕๕๓ หรือศาลใ้พอใจใ้บัญชีทรัพย์สินเพราะทำขึ้นด้วยความเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือไม่สุจริต หรือเห็นใ้จัดว่าผู้ปกครองหย่อนความสามารถ ศาลจะตั้งถอนผู้ปกครองนั้นเสียก็ได้

มาตรา ๑๕๕๕ ก่อนที่ศาลยอมรับบัญชีนั้น ห้ามมิใ้ผู้ปกครองทำกิจการใ้ใด เว้นแต่เป็นการเร่งร้อนและจำเป็น แต่จะยกขอห้ามตั้งกล่าวขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอก ผู้กระทำการโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนไม่ได้

มาตรา ๑๕๕๖ ถ้ามีหนี้เป็นคุณแก่ผู้ปกครองแต่เป็นโทษต่อผู้อยู่ในปกครองหรือเป็นคุณแก่ผู้อยู่ในปกครองแต่เป็นโทษต่อผู้ปกครองใหญ่ปกครอง
แจ้งขอความเหล่านี้นอกศาลก่อนลงมือทำบัญชีทรัพย์สิน

ถ้าผู้ปกครองรู้ว่าหนี้เป็นคุณแก่ตนแต่เป็นโทษต่อผู้อยู่ในปกครอง และมีใ้แจ้งขอความนั้นต่อศาล หนี้ของผู้ปกครองนั้นยอมสูญไป
ถ้าผู้ปกครองรู้ว่าหนี้เป็นโทษต่อตน แต่เป็นคุณแก่ผู้อยู่ในปกครองและมีใ้แจ้งขอความนั้นต่อศาล ศาลจะสั่งถอนผู้ปกครองก็ได้

มาตรา ๑๕๕๗ เมื่อศาลเห็นสมควรโดยลำพังหรือเมื่อผู้มีส่วนได้เสียหรืออัยการร้องขอ ศาลอาจสั่งให้ผู้ปกครอง

(๑) หาประกันอันสมควรในการจัดการทรัพย์สินของผู้อยู่ในปกครองตลอดจนการมอบคืนทรัพย์สินนั้น

(๒) แถลงถึงความ เป็นอยู่แห่งทรัพย์สินของผู้อยู่ในปกครอง

มาตรา ๑๕๕๘ ในระหว่างปกครอง ถ้าผู้อยู่ในปกครองได้ทรัพย์สินอันมีค่ามาโดยทางมรดกหรือการให้โดยเสนหาให้นำมาตรา ๑๕๕๒ ถึงมาตรา ๑๕๕๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๕๘/๑ ในผู้ปกครองทำบัญชีทรัพย์สินส่งต่อศาลมีละครั้งนับแต่วันเป็นผู้ปกครอง แต่เมื่อศาลได้รับบัญชีครั้งแรกแล้วจะสั่งให้ส่งบัญชีเช่นว่านั้นในระยะเวลาเกินหนึ่งปีก็ได้

มาตรา ๑๕๕๘/๒ ผู้ปกครองมีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ใดค่านาจปกครองตามมาตรา ๑๕๖๔ บรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๕๖๗

มาตรา ๑๕๕๘/๓ ผู้ปกครองเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้อยู่ในปกครอง

ให้นำมาตรา ๑๕๗๐ มาตรา ๑๕๗๑ มาตรา ๑๕๗๒ มาตรา ๑๕๗๓ มาตรา ๑๕๗๔ มาตรา ๑๕๗๕ มาตรา ๑๕๗๖ และมาตรา ๑๕๗๗ มาใช้บังคับแก่ผู้ปกครองและผู้
อยู่ในปกครองโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๔๔/๔ เงินไต่ของผู้อยู่ในปกครองนั้น ผู้ปกครอง
ยอมให้ไต่ตามสมควร เพื่อกำหนดอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาของผู้อยู่ในปกครอง
มีเหลือให้ใช้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์เฉพาะในเรื่องต่อไปนี้

- (๑) ซื้อพันธบัตรรัฐบาลไทยหรือพันธบัตรที่รัฐบาลไทยค้ำประกัน
- (๒) รัชขายฝากหรือรับจำนองอสังหาริมทรัพย์ในลำดับแรก

จำนวนเงินที่รัชขายฝากหรือรับจำนองต้องไม่เกินถึงราคาตลาดของอสังหาริมทรัพย์
นั้น

(๓) ฝากประจำในธนาคารที่ใดตั้งขึ้นโดยกฎหมายหรือที่ได้รับอนุญาต
ให้ประกอบกิจการในราชอาณาจักร

(๔) ลงทุนอย่างอื่นซึ่งศาลอนุญาตเป็นพิเศษ

มาตรา ๑๕๔๔/๕ ถ้าผู้อยู่ในปกครองรู้จักผิดชอบและมีอายุไม่ต่ำกว่า
สิบห้าปีบริบูรณ์ เมื่อผู้ปกครองจะทำกิจการใดที่สำคัญ ให้ปรึกษาหารือผู้
ปกครองก่อนเท่าที่จะทำได้

การที่ผู้อยู่ในปกครองได้ยื่นขอควมยินยอมจากผู้ปกครองให้พ้นจากความ
รับผิดชอบ

มาตรา ๑๕๔๔/๖ ความปกครองสิ้นสุดลงเมื่อผู้
บรรลุนิติภาวะหรือความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๔๔

มาตรา ๑๕๔๔/๗ ความเป็นผู้ปกครองสิ้นสุดลงเมื่อผู้ปกครองตายเป็น
คนไร้ความสามารถหรือเหมือนไร้ความสามารถ ลาออกหรือถูกถอนโดยคำสั่งของ
ศาล การลาออกจากความเป็นผู้ปกครอง จะกระทำใ้เมื่อได้รับอนุญาตจาก
ศาล

มาตรา ๑๕๔๔/๘ ถ้าผู้ปกครองทะเลาะไม่ทำการตามหน้าที่คดี เงิน
อย่างร้ายแรงในหน้าที่คดี ใช้อำนาจหน้าที่ในทางผิดคดี ประพฤติมิชอบให้เห็นว่า
สมควรกำหนดให้พ้นจากหน้าที่คดี เป็นบุคคลล้มละลายคดีหรือมีกรณีดังบัญญัติไว้ในมาตรา
๑๕๔๔ ก็นำให้ศาลสั่งถอนผู้ปกครองเสีย

ถ้าผู้ปกครองหย่อนความสามารถในหน้าที่ ถึงแม้ว่าจะมิถึงกระทำผิด
เมื่อประโยชน์ของผู้อยู่ในปกครองน่าจะเป็นอันควาย ศาลจะสั่งให้ถอนผู้ปกครองเสีย

มาตรา ๑๕๕๘/๘ การร้องขอให้ถอนผู้ปกครองตามมาตรา ๑๕๕๘/๘ นั้น ผู้อยู่ในปกครองซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์ หรือญาติของผู้อยู่ในปกครอง หรืออัยการจะเป็นผู้ร้องขอก็ได้

มาตรา ๑๕๕๘/๑๐ ในระหว่างพิจารณาการร้องขอให้ถอนผู้ปกครอง ศาลจะตั้งผู้จัดการชั่วคราวให้จัดการทรัพย์สินของผู้อยู่ในปกครองแทนผู้ปกครองก็ได้

มาตรา ๑๕๕๘/๑๑ ถ้าความปกครองหรือความแก่ของผู้ปกครองสิ้นสุดลง ใญ่ผู้ปกครองหรือทายาทหรือสงฆ์ที่จัดการแทนผู้ปกครอง หรือทายาท หรือผู้ปกครองคนใหม่และหัวหน้าบัญชีในการจัดการทรัพย์สินส่งมอบภายในเวลาหกเดือน และถ้ามีเอกสารเกี่ยวกับเรื่องจัดการทรัพย์สินนั้นก็ส่งมอบพร้อมกับบัญชี แต่เมื่อผู้ปกครองหรือทายาทร้องขอ ศาลจะสั่งให้ยึดเวลาก็ได้

ให้นำมาตรา ๑๕๕๐ และมาตรา ๑๕๕๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๕๘/๑๒ นับแต่วันส่งมอบบัญชี ให้เริ่มคิดดอกเบี้ยในจำนวนเงินซึ่งผู้ปกครองหรือผู้อยู่ในปกครองจะต้องคืนให้แก่กัน

ถ้าผู้ปกครองใช้เงินของผู้อยู่ในปกครองนอกจากเพื่อประโยชน์ของผู้อยู่ในปกครองแล้วให้เสียดอกเบี้ยร้อยละสิบห้าต่อปีในจำนวนเงินนั้นตั้งแต่วันใช้เป็นต้นไป

มาตรา ๑๕๕๘/๑๓ ผู้อยู่ในปกครองมีบรรณสิทธิ์เหนือทรัพย์สินทั้งหมดของผู้ปกครองเพื่อชำระหนี้ซึ่งค้างอยู่แก่ตน

บรรณสิทธิ์นั้นให้อยู่ในลำดับที่หกถัดจากบรรณสิทธิ์สามอย่างอื่นตามมาตรา ๒๕๑ แห่งประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๑๕๕๘/๑๔ ผู้ปกครองไม่มีสิทธิ์ได้รับบำเหน็จเว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้

(๑) มีข้อกำหนดไว้ในสัญญากรมใหญ่ผู้ปกครองได้รับบำเหน็จ ในกรณีเช่นนั้น ใหญ่ผู้ปกครองได้รับบำเหน็จเท่าที่กำหนดในสัญญากรม

(๒) ในกรณีที่สัญญากรมไม่ได้กำหนดบำเหน็จไว้ แต่ไม่มีข้อกำหนดห้ามผู้ปกครองรับบำเหน็จ ผู้ปกครองจะร้องขอต่อศาลให้กำหนดบำเหน็จในภายหลังก็ได้

ได้ ศาลจะกำหนดให้หรือไม่เพียงใดก็ได้

(๓) ในกรณีที่ไม่มีคำสั่งตั้งผู้ปกครองไว้ในพินัยกรรม และไม่ขอ กำหนดให้ผู้ปกครองรับบำเหน็จ ศาลจะกำหนดบำเหน็จให้แก่ผู้ปกครอง ในคำสั่งตั้ง ผู้ปกครองก็ได้ หรือถ้าศาลมิได้กำหนด ผู้ปกครองจะร้องขอศาลให้กำหนดบำเหน็จ ในภายหลังก็ได้ ศาลจะกำหนดให้หรือไม่เพียงใดก็ได้

ในการพิจารณากำหนดบำเหน็จ ให้ศาลพิจารณาถึงพฤติการณ์ รายได้ และฐานะความเป็นอยู่ของผู้ปกครองและผู้อยู่ในปกครอง

ถ้าผู้ปกครองหรือผู้อยู่ในปกครองแสดงได้ว่า พฤติการณ์ รายได้หรือ ฐานะความเป็นอยู่ของผู้ปกครองหรือผู้อยู่ในปกครองได้เปลี่ยนแปลงไปภายหลังที่ได้ เขารับหน้าที่ผู้ปกครอง ศาลจะสั่งให้บำเหน็จ ก ลก เพิ่ม หรือกลับใหม่บำเหน็จแก่ ผู้ปกครองอีกก็ได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้มีบังคับแก่กรณีที่มีข้อกำหนดห้ามไว้ใน พินัยกรรมมิให้ผู้ปกครองใดรับบำเหน็จเลย

มาตรา ๑๕๕๘/๑๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๕๕๘/๑๖ ในกรณีที่ศาลสั่ง ให้สามีหรือภริยาเป็นคนไร้ความสามารถ และภริยาหรือสามีเป็นผู้อนุญาต ในภริยา หรือสามีซึ่งเป็นผู้อนุญาตมีอำนาจและหน้าที่ เช่นเดียวกับผู้ใช้อำนาจปกครอง

มาตรา ๑๕๕๘/๑๖ ในกรณีที่ดังต่อไปนี้ คู่สมรส ซึ่งเป็นผู้อนุญาตของ คู่สมรสที่ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ จะกระทำใดต่อเมื่อได้รับอนุญาตจาก ศาล

- (๑) จำหน่าย จำนำ จำนองสิ่งสินส่วนตัว หรือสินสมรสของคู่สมรส อีกฝ่ายหนึ่ง
- (๒) ให้โดยเสนาหาซึ่งสินส่วนตัวหรือสินสมรสของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง เว้นแต่เป็นการให้ตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางสมาคม
- (๓) ให้เช่าสินส่วนตัวหรือสินสมรสของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งเกิน ๓ ปี
- (๔) ก่อให้เกิดหรือระงับซึ่งทรัพย์สินดีและสินส่วนตัวหรือสินสมรสของ คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง

มาตรา ๑๕๕๘/๑๓ ในกรณีศาลสั่งให้สามีหรือภริยาเป็นคนไร้ความสามารถและศาลเห็นไม่สมควรให้คู่สมรสเป็นผู้อนุญาต และตั้งบิดาหรือมารดาหรือบุคคลภายนอกเป็นผู้อนุญาตในกรณีเช่นว่านี้ ในผู้อนุญาตเป็นผู้จัดการสินสมรส ร่วมกับคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง เว้นแต่กรณีเหตุสำคัญ อันจะเกิดความเสียหายแก่บั้นปลายความสามารถ ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่นก็ได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อมีกรณีดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิร้องขอศาลให้สั่งแยกสินสมรสได้

มาตรา ๑๕๕๘/๑๔ ในกรณีที่บิดามารดาเป็นผู้อนุญาตบุตร ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของผู้ใช้อำนาจปกครองมาใช้บังคับ โดยอนุโลม แต่ในกรณีที่บิดามารดาเป็นผู้อนุญาตบุตรที่บรรลุนิติภาวะแล้ว หรือในกรณีที่บุคคลอื่นซึ่งมิใช่บิดามารดาหรือคู่สมรสเป็นผู้อนุญาต ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของผู้ปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๔

บุตรบุญธรรม

มาตรา ๑๕๕๘/๑๕ บุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีจะรับบุคคลอื่นเป็นบุตรบุญธรรมก็ได้ แต่ผู้นั้นต้องมีอายุแก่กว่าผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมอย่างน้อยสิบห้าปี

มาตรา ๑๕๕๘/๒๐ การรับบุตรบุญธรรม ถ้าผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปี ผู้นั้นต้องให้ความยินยอมด้วย

มาตรา ๑๕๕๘/๒๑ การรับบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเป็นบุตรบุญธรรม จะทำได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของบิดาและมารดาของผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม ในกรณีที่บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งตายหรือถูกถอนอำนาจปกครอง ต้องได้รับความยินยอมของบิดาหรือมารดา ผู้มีอำนาจปกครองที่ยังมีชีวิตอยู่

ถ้าไม่มีบุคคลผู้ให้ความยินยอมดังกล่าวในวรรคหนึ่ง หรือมีแต่ไม่สามารถ
แสดงเจตนาให้ความยินยอมได้ หรือไม่ให้ความยินยอม และการปฏิเสธไม่ให้ความ
ยินยอมนั้นเป็นไปโดยไรเหตุผลและเป็นปฏิปักษ์อย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ความเจริญ
หรือสวัสดิภาพของผู้อยู่แทนโดยชอบธรรมหรือด้วยการจะร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งอนุญาต
ให้มีการรับบุตรบุญธรรมก็ได้

มาตรา ๑๕๕๔/๒๒ ในกรณีที่ผู้เยาว์ถูกทอดทิ้งและอยู่ในความดูแลของสถาน
พยาบาลหรือสถานหนึ่งทางราชการหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรับรองในการจัดตั้งขึ้น
เพื่อรับเลี้ยงดูเด็ก หรืออยู่ในความอุปการะเลี้ยงดู ของบุคคลใดมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า
หนึ่งปี การรับบุตรบุญธรรมให้กระทำได้ โดยได้รับความยินยอมของผู้รับผิดชอบในกิจการ
สถานพยาบาลหรือสถานนั้น หรือของบุคคลดังกล่าว และมีให้นำมาตรา ๑๕๕๔/๒๑ มาใช้บังคับ
ในกรณีที่มีการปฏิเสธไม่ให้ความยินยอมโดยไรเหตุผล และการปฏิเสธนั้นเป็น
ปฏิปักษ์อย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ความเจริญ หรือสวัสดิภาพของผู้อยู่ด้วยการจะร้องขอ
ต่อศาลให้ มีคำสั่งอนุญาตให้มีการรับบุตรบุญธรรมก็ได้

มาตรา ๑๕๕๕/๒๓ บทบัญญัติตามมาตรา ๑๕๕๔/๒๒ ให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ผู้เยาว์มีได้
ถูกทอดทิ้ง แต่อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของสถานพยาบาล หรือสถานตามที่ระบุไว้ใน
มาตรา ๑๕๕๔/๒๒ และมีคามารดาของผู้เยาว์นั้นในกรณีที่สืบทั้งบิดาและมารดา หรือบิดา
หรือมารดาของผู้เยาว์นั้นในกรณีที่บิดาหรือมารดาคนหนึ่งตาย หรือถูกถอนอำนาจ
ปกครองได้ทำหนังสือมอบให้ไว้แก่สถานพยาบาล หรือสถานดังกล่าว เป็นผู้มีอำนาจให้
ความยินยอมในการรับผู้เยาว์นั้นเป็นบุตรบุญธรรมด้วย

หนังสือมอบอำนาจดังกล่าวในวรรคหนึ่งจะถอนเสียมิได้ ตราบเท่าที่ผู้เยาว์นั้น
ยังอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของสถานพยาบาล หรือสถานที่อยู่อุปการะเลี้ยงดูผู้เยาว์นั้น

มาตรา ๑๕๕๕/๒๔ บุคคลผู้อาจให้ความยินยอมในการรับบุตรบุญธรรม ตามมาตรา
๑๕๕๔/๒๒ จะรับผู้เยาว์ที่ถูกทอดทิ้งตามมาตรา นั้น เป็นบุตรบุญธรรมของตนก็ได้ ในเมื่อ
ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอของบุคคลดังกล่าว

มาตรา ๑๕๕๘/๒๕ ผู้ที่รับบุตรบุญธรรม หรือผู้จะเป็นบุตรบุญธรรม
ตามสัญญาสัญญาต้องได้รับความยินยอมของคู่สมรสก่อน เว้นแต่คู่สมรสนั้นไม่สามารถ
แสดงเจตนา ให้ความยินยอมได้หรือไปเสียจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่และไม่มีใคร
รับท้าวคราวประการใด เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

มาตรา ๑๕๕๘/๒๖ ผู้เยาว์ที่เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลใดอยู่ จะเป็น
บุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นอีกในขณะเดียวกันไม่ว่าจะเป็นบุตรบุญธรรมของคู่สมรส
ของผู้รับบุตรบุญธรรม

มาตรา ๑๕๕๘/๒๗ การรับบุตรบุญธรรมจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้จดทะเบียน
ตามกฎหมาย

มาตรา ๑๕๕๘/๒๘ บุตรบุญธรรมของบิดามารดาอย่างเดียวกับบุตรชอบด้วย
กฎหมายของผู้รับบุตรบุญธรรมนั้น แต่ในกรณีซึ่งบิดามารดาที่ในครอบครัวที่ใดก็ตามใดมาใน
กรณีเช่นนี้ ให้ความมรดกโดยกำเนิดแก่บิดามารดาปกครอง นับแต่วันเวลาที่เด็กเป็นบุตร
บุญธรรมแล้ว

ให้นำบทบัญญัติในลักษณะ ๒ หมวด ๒ แห่งบรรพนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๕๘/๒๙ การรับบุตรบุญธรรมไม่ก่อให้เกิดสิทธิรับมรดกของ
บุตรบุญธรรมในฐานะทายาทโดยธรรมแต่จะเหตุการรับบุตรบุญธรรมขึ้น

มาตรา ๑๕๕๘/๓๐ ถ้าบุตรบุญธรรมซึ่งไม่มีคู่สมรสหรือผู้รับมรดกตาย
ก่อนผู้รับบุตรบุญธรรม ผู้รับบุตรบุญธรรมมีสิทธิเรียกร้องและรับมรดกได้แต่บุตร
บุญธรรมสืบจากกองมรดกของบุตรบุญธรรม เพียงเท่าที่ทรัพย์สินนั้นยังคง เหลืออยู่
ภายหลังที่ชำระหนี้ของกองมรดกเสร็จสิ้นแล้ว

ห้ามมิให้ฟ้องคดีเรียกร้องสิทธิตามวรรคหนึ่ง เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่
เวลาที่ผู้รับบุตรบุญธรรมได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของบุตรบุญธรรม หรือเมื่อพ้น
กำหนดสิบปีนับแต่วันที่บุตรบุญธรรมตาย

มาตรา ๑๕๕๘/๓๑ การเลิกรับบุตรบุญธรรม ถ้าบุตรบุญธรรมบรรลุนิติ
ภาวะแล้ว จะเลิกโดยความตกลงกันในระหว่างผู้รับบุตรบุญธรรม กับบุตรบุญธรรม
เมื่อใดก็ได้

ถ้าบุตรบุญธรรมยังไม่บรรลุนิติภาวะ การเลือกรับบุตรบุญธรรมจะทำได้
ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของบิดาและมารดา และให้นำมาตรา ๑๕๕๘/๒๐ และ
มาตรา ๑๕๕๘/๒๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่รับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรมโดยคำสั่งศาลตามมาตรา ๑๕๕๘/
๒๑ วรรคสอง หรือมาตรา ๑๕๕๘/๒๒ วรรคสอง หรือในกรณีที่รับผู้เยาว์เป็นบุตร
บุญธรรมโดยได้รับความยินยอมของผู้รับพิทักษ์ในกิจการสถานพินิจ หรือสถาน
หรือของผู้ที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กตามมาตรา ๑๕๕๘/๒๒ วรรคหนึ่ง ถ้าผู้เยาว์นั้นยังไม่
บรรลุนิติภาวะ การเลือกรับบุตรบุญธรรมให้กระทำได้ต่อเมื่อมีคำสั่ง โดยคำร้อง
ของผู้มีส่วนได้เสียหรืออัยการ

การเลือกรับบุตรบุญธรรมจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้จดทะเบียนตามกฎหมาย

มาตรา ๑๕๕๘/๓๒ การรับบุตรบุญธรรมยอมเป็นอันยกเลิก เมื่อมีการ
สมรสฝ่าฝืนมาตรา ๑๕๕๑

มาตรา ๑๕๕๘/๓๓ คดีฟ้องเลิกการรับบุตรบุญธรรมนั้น เมื่อ

(๑) ฝ่ายหนึ่งทำการชั่วร้าย เป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่งอับอายขายหน้า
อย่างร้ายแรง อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องเลิกได้

(๒) ฝ่ายหนึ่งหมิ่นประมาทหรือเหยียดหยามอีกฝ่ายหนึ่ง หรือบุพการี
ของอีกฝ่ายหนึ่งอันเป็นการร้ายแรง อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องเลิกได้

(๓) ฝ่ายหนึ่งกระทำการประทุษร้ายอีกฝ่ายหนึ่ง หรือบุพการีของอีก
ฝ่ายหนึ่ง เป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อกายหรือจิตใจของอีกฝ่ายหนึ่ง หรือบุพการีของ
อีกฝ่ายหนึ่งอย่างร้ายแรงและการกระทำนั้นเป็นความผิดมีโทษอาญา อีกฝ่ายหนึ่งนั้น
ฟ้องเลิกได้

(๔) ฝ่ายหนึ่งไม่อุปการะเลี้ยงดูอีกฝ่ายหนึ่ง อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้อง
เลิกได้

(๕) ฝ่ายหนึ่งจงใจละทิ้งอีกฝ่ายหนึ่งไปเกินหนึ่งปี อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้อง
เลิกได้

(๖) ฝ่ายหนึ่งต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเกินสามปี
ความผิดที่กระทำโดยประมาท อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องเล็กได้

(๗) ผู้รับบุตรบุญธรรมทำผิดหน้าที่มีคามารค่า และการกระทำนั้นเป็น
การละเมิดหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕๖๔ มาตรา ๑๕๗๑ มาตรา ๑๕๗๒ มาตรา
๑๕๗๔ หรือมาตรา ๑๕๗๕ เป็นเหตุให้เกิดหรืออาจเกิดความเสียหาย อย่างร้ายแรง
ต่อบุตรบุญธรรม บุตรบุญธรรมฟ้องเล็กได้

(๘) ผู้รับบุตรบุญธรรมถูกถอนอำนาจปกครองและเหตุที่ถูกถอนอำนาจ
ปกครองนั้นมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่า ผู้รับบุตรบุญธรรมเป็นผู้ไม่สมควรเป็นบิดา -
มารดาบุตรบุญธรรมต่อไป บุตรบุญธรรมฟ้องเล็กได้

(๙) บิดาใดจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรภายหลังการรับบุตรบุญธรรมและ
บิดาใดเป็นผู้ให้อำนาจปกครองของบุตรบางส่วนหรือทั้งหมดผู้รับบุตรบุญธรรมฟ้องเล็ก
ได้

มาตรา ๑๕๕๔/๓๔ ห้ามมิให้ฟ้องขอเลิกการรับบุตรบุญธรรม เมื่อรับ
กำหนดหนึ่งปี นับแต่วันที่ผู้ขอเลิกการรับบุตรบุญธรรมรู้หรือควรใคร่ขอเท็จจริงอันเป็น
เหตุให้เลิกการนั้น หรือเมื่อพ้นกำหนดสิบปีนับแต่เหตุนั้นเกิดขึ้น

มาตรา ๑๕๕๔/๓๕ บุตรบุญธรรมซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบห้าปีจะฟ้องขอเลิก
การรับบุตรบุญธรรมมิได้ เว้นแต่ใคร่ได้รับความยินยอมของผู้ที่มีสิทธิให้ความยินยอม ใน
การรับบุตรบุญธรรม

แต่กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม อัยการจะฟ้องคดีแทนบุตรบุญธรรมก็ได้

มาตรา ๑๕๕๔/๓๖ การเลิกรับบุตรบุญธรรมโดยคำพิพากษาของศาล
ย่อมมีผลแต่เวลาที่คำพิพากษาถึงที่สุด แต่จะอ้างเป็นเหตุเสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอก
ผู้ทำการโดยสุจริตมิได้ เว้นแต่โจทก์ทะเบียนแล้ว

มาตรา ๑๕๕๔/๓๗ เมื่อการรับบุตรบุญธรรมเลิกแล้ว บุตรบุญธรรม
ย่อมกลับคืนสู่ฐานะอย่างสมบูรณ์ในครอบครัวเดิมของตน แต่ไม่เป็นเหตุเสื่อมสิทธิ

ที่บุคคลภายนอกได้ไว้โดยสุจริตก่อนการจดทะเบียน

ลักษณะ ๓

คำอุปการะเลี้ยงดู

มาตรา ๑๕๕๘/๓๘ คำอุปการะเลี้ยงดูระหว่างสามีภริยาหรือระหว่างบิดามารดากับบุตรนั้นย่อมเรียกจากกันได้เมื่อฝ่ายที่ควรได้รับอุปการะเลี้ยงดูไม่ได้รับการอุปการะเลี้ยงดูหรือได้รับการอุปการะเลี้ยงดูไม่เพียงพอแก่สภาพ คำอุปการะเลี้ยงดูนั้นศาลอาจให้เพียงใดหรือไม่ก็ได้ โดยคำนึงถึงความสามารถของผู้หน้าที่ต้องให้ ฐานะของผู้รับและพฤติการณ์แห่งกรณี

มาตรา ๑๕๕๘/๓๙ เมื่อผู้มีส่วนได้เสียแสดงว่าพฤติการณ์ รายได้ หรือฐานะของคู่กรณีใดเปลี่ยนแปลงไป ศาลจะสั่งแก้ไขในเรื่องคำอุปการะเลี้ยงดูโดยให้เพิกถอน ลดเพิ่ม หรือกลับให้คำอุปการะเลี้ยงดูอีกก็ได้

ในกรณีที่ศาลไม่วิพากษาให้คำอุปการะเลี้ยงดู เพราะเหตุแต่เพียงอีกฝ่ายหนึ่งไม่อยู่ในฐานะที่จะให้คำอุปการะเลี้ยงดูได้ในขณะนั้น หากพฤติการณ์ รายได้ หรือฐานะของอีกฝ่ายหนึ่งนั้นเปลี่ยนแปลงไป และพฤติการณ์ รายได้ หรือฐานะของผู้เรียกยังคงอยู่ในสภาพที่ควรได้รับคำอุปการะเลี้ยงดู ผู้เรียกอาจร้องขอให้ศาลเปลี่ยนแปลงคำสั่งในคดีนั้นใหม่ได้

มาตรา ๑๕๕๘/๔๐ คำอุปการะเลี้ยงดูนั้นให้ชำระเป็นเงินโดยวิธีชำระเป็นครั้งคราวตามกำหนด เว้นแต่คู่กรณีจะตกลงกันให้ชำระเป็นรายอื่น หรือโดยวิธีอื่น ถ้าไม่มีการตกลงกันและมีเหตุพิเศษ เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ และศาลเห็นสมควร จะกำหนดให้คำอุปการะเลี้ยงดูเป็นอย่างอื่นหรือโดยวิธีอื่น โดยจะให้ชำระเป็นเงินค้ำหรือไม่ก็ได้

ในกรณีขอคำอุปการะเลี้ยงดูบุตร เมื่อมีเหตุพิเศษ และศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อประโยชน์แก่บุตร จะกำหนดให้บุตรได้รับการอุปการะเลี้ยงดูโดยประการ

ใด ๆ นอกจากที่คู่อริตกลงกัน หรือนอกจากที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอก็ได้ เรายัง
ไปอยู่ในสถานการศึกษาหรือวิชาชีพ โดยไม่หยุดพักที่ต่องชำระค่าอุปการะเลี้ยงดู
ออกค่าใช้จ่ายในการนี้

มาตรา ๑๕๕๕/๔๑ สิทธิที่จะได้ค่าอุปการะเลี้ยงดูนั้น จะสละหรือโอน
มิได้และไม่อยู่ในข่ายแห่งการบังคับคดี

คณะกรรมการมีอะไรที่จะแถลงเพิ่มเติมหรือไม่ครับ

นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ (ประธานคณะกรรมการ) ท่านประธาน
ที่เคารพครับ เช่นเดียวกันครับ ฉบับนี้ไม่มีการแก้ไขแต่ประการใด เพราะฉะนั้นคณะ
กรรมการจึงไม่มีสิ่งใดที่จะแถลงเพิ่มเติม ขอขอบพระคุณครับ

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านครับ

นายอาสา ทริพย์อนันต์ (ผู้อำนวยการกอง กองการประชุม ท่าน้ำที่
แทนเลขาธิการรัฐสภา) ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่โคตรตรวจชำระใหม่ พ.ศ. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ
ไม่มีการแก้ไข คำปรารภ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑ มาตรา ๒ มาตรา ๓
มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐
มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ ไม่มีการแก้ไข ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
บรรพ ๕ ครอบครัว ไม่มีการแก้ไข

ลักษณะ ๑. การสมรส ไม่มีการแก้ไข หมวด ๑ การหมั้น ไม่มีการ
แก้ไข มาตรา ๑๔๓๕ มาตรา ๑๔๓๖ มาตรา ๑๔๓๗ มาตรา ๑๔๓๘ มาตรา ๑๔๓๙
มาตรา ๑๔๔๐ มาตรา ๑๔๔๑ มาตรา ๑๔๔๒ มาตรา ๑๔๔๓ มาตรา ๑๔๔๔ มาตรา
๑๔๔๕ มาตรา ๑๔๔๖ และมาตรา ๑๔๔๗ ไม่มีการแก้ไข หมวด ๒ เงินชดเชยแห่ง
การสมรส ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๕๔๔ มาตรา ๑๕๔๕ มาตรา ๑๕๕๐ มาตรา
๑๕๕๑ มาตรา ๑๕๕๒ มาตรา ๑๕๕๓ มาตรา ๑๕๕๔ มาตรา ๑๕๕๕ มาตรา
๑๕๕๖ มาตรา ๑๕๕๗ มาตรา ๑๕๕๘ มาตรา ๑๕๕๙ และมาตรา ๑๕๖๐
ไม่มีการแก้ไข หมวด ๓ ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยา ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๖๑ มาตรา ๑๔๖๒ มาตรา ๑๔๖๓ และมาตรา ๑๔๖๔ ไม่มีการ
 แก้ไข หมวด ๔ ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๔๖๕
 มาตรา ๑๔๖๖ มาตรา ๑๔๖๗ มาตรา ๑๔๖๘ มาตรา ๑๔๖๙ มาตรา ๑๔๗๐
 มาตรา ๑๔๗๑ มาตรา ๑๔๗๒ มาตรา ๑๔๗๓ มาตรา ๑๔๗๔ มาตรา ๑๔๗๕
 มาตรา ๑๔๗๖ มาตรา ๑๔๗๗ มาตรา ๑๔๗๘ มาตรา ๑๔๗๙ มาตรา ๑๔๘๐
 มาตรา ๑๔๘๑ มาตรา ๑๔๘๒ มาตรา ๑๔๘๓ มาตรา ๑๔๘๔ มาตรา ๑๔๘๕
 มาตรา ๑๔๘๖ มาตรา ๑๔๘๗ มาตรา ๑๔๘๘ มาตรา ๑๔๘๙ มาตรา ๑๔๙๐
 มาตรา ๑๔๙๑ มาตรา ๑๔๙๒ และมาตรา ๑๔๙๓ ไม่มีการแก้ไข หมวด ๕
 ความเห็นโมฆะของการสมรส ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๔๙๔ มาตรา ๑๔๙๕
 มาตรา ๑๔๙๖ มาตรา ๑๔๙๗ มาตรา ๑๔๙๘ มาตรา ๑๔๙๙ และมาตรา
 ๑๕๐๐ ไม่มีการแก้ไข หมวด ๖ การสิ้นสุดแห่งการสมรส ไม่มีการแก้ไข
 มาตรา ๑๕๐๑ มาตรา ๑๕๐๒ มาตรา ๑๕๐๓ มาตรา ๑๕๐๔ มาตรา ๑๕๐๕
 มาตรา ๑๕๐๖ มาตรา ๑๕๐๗ มาตรา ๑๕๐๘ มาตรา ๑๕๐๙ มาตรา ๑๕๑๐
 มาตรา ๑๕๑๑ มาตรา ๑๕๑๒ มาตรา ๑๕๑๓ มาตรา ๑๕๑๔ มาตรา ๑๕๑๕
 มาตรา ๑๕๑๖ มาตรา ๑๕๑๗ มาตรา ๑๕๑๘ มาตรา ๑๕๑๙ มาตรา ๑๕๒๐
 มาตรา ๑๕๒๑ มาตรา ๑๕๒๒ มาตรา ๑๕๒๓ มาตรา ๑๕๒๔ มาตรา ๑๕๒๕
 มาตรา ๑๕๒๖ มาตรา ๑๕๒๗ มาตรา ๑๕๒๘ มาตรา ๑๕๒๙ มาตรา ๑๕๓๐
 มาตรา ๑๕๓๑ มาตรา ๑๕๓๒ มาตรา ๑๕๓๓ มาตรา ๑๕๓๔ และมาตรา
 ๑๕๓๕ ไม่มีการแก้ไข ลักษณะ ๒ บิตามารคากับบุตร ไม่มีการแก้ไข หมวด ๑
 บิตามารคา ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๕๓๖ มาตรา ๑๕๓๗ มาตรา ๑๕๓๘
 มาตรา ๑๕๓๙ มาตรา ๑๕๔๐ มาตรา ๑๕๔๑ มาตรา ๑๕๔๒ มาตรา ๑๕๔๓
 มาตรา ๑๕๔๔ มาตรา ๑๕๔๕ มาตรา ๑๕๔๖ มาตรา ๑๕๔๗ มาตรา ๑๕๔๘
 มาตรา ๑๕๔๙ มาตรา ๑๕๕๐ มาตรา ๑๕๕๑ มาตรา ๑๕๕๒ มาตรา ๑๕๕๓
 มาตรา ๑๕๕๔ มาตรา ๑๕๕๕ มาตรา ๑๕๕๖ มาตรา ๑๕๕๗ มาตรา ๑๕๕๘
 มาตรา ๑๕๕๙ และมาตรา ๑๕๖๐ ไม่มีการแก้ไข หมวด ๒ สิทธิและหน้าที่
 ของบิดามารดาและบุตร ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๕๖๑ มาตรา ๑๕๖๒ มาตรา

๑๕๖๓ มาตรา ๑๕๖๔ มาตรา ๑๕๖๕ มาตรา ๑๕๖๖ มาตรา ๑๕๖๗ มาตรา
 ๑๕๖๘ มาตรา ๑๕๖๙ มาตรา ๑๕๗๐ มาตรา ๑๕๗๑ มาตรา ๑๕๗๒ มาตรา
 ๑๕๗๓ มาตรา ๑๕๗๔ มาตรา ๑๕๗๕ มาตรา ๑๕๗๖ มาตรา ๑๕๗๗ มาตรา
 ๑๕๗๘ มาตรา ๑๕๗๙ มาตรา ๑๕๘๐ มาตรา ๑๕๘๑ มาตรา ๑๕๘๒ มาตรา
 ๑๕๘๓ และมาตรา ๑๕๘๔ ไม่มีการแก้ไข หมวด ๓ ความปกครอง ไม่มีการ
 แก้ไข มาตรา ๑๕๘๕ มาตรา ๑๕๘๖ มาตรา ๑๕๘๗ มาตรา ๑๕๘๘ มาตรา
 ๑๕๘๙ มาตรา ๑๕๙๐ มาตรา ๑๕๙๑ มาตรา ๑๕๙๒ มาตรา ๑๕๙๓ มาตรา
 ๑๕๙๔ มาตรา ๑๕๙๕ มาตรา ๑๕๙๖ มาตรา ๑๕๙๗ มาตรา ๑๕๙๘ มาตรา
 ๑๕๙๙/๑ มาตรา ๑๕๙๙/๒ มาตรา ๑๕๙๙/๓ มาตรา ๑๕๙๙/๔ มาตรา ๑๕๙๙/๕
 มาตรา ๑๕๙๙/๖ มาตรา ๑๕๙๙/๗ มาตรา ๑๕๙๙/๘ มาตรา ๑๕๙๙/๙ มาตรา
 ๑๕๙๙/๑๐ มาตรา ๑๕๙๙/๑๑ มาตรา ๑๕๙๙/๑๒ มาตรา ๑๕๙๙/๑๓ มาตรา
 ๑๕๙๙/๑๔ มาตรา ๑๕๙๙/๑๕ มาตรา ๑๕๙๙/๑๖ มาตรา ๑๕๙๙/๑๗ และมาตรา
 ๑๕๙๙/๑๘ ไม่มีการแก้ไข หมวด ๔ บุตรบุญธรรม ไม่มีการแก้ไข มาตรา
 ๑๕๙๙/๑๙ มาตรา ๑๕๙๙/๒๐ มาตรา ๑๕๙๙/๒๑ มาตรา ๑๕๙๙/๒๒ มาตรา
 ๑๕๙๙/๒๓ มาตรา ๑๕๙๙/๒๔ มาตรา ๑๕๙๙/๒๕ มาตรา ๑๕๙๙/๒๖ มาตรา
 ๑๕๙๙/๒๗ มาตรา ๑๕๙๙/๒๘ มาตรา ๑๕๙๙/๒๙ มาตรา ๑๕๙๙/๓๐ มาตรา
 ๑๕๙๙/๓๑ มาตรา ๑๕๙๙/๓๒ มาตรา ๑๕๙๙/๓๓ มาตรา ๑๕๙๙/๓๔ มาตรา
 ๑๕๙๙/๓๕ มาตรา ๑๕๙๙/๓๖ และมาตรา ๑๕๙๙/๓๗ ไม่มีการแก้ไข ลักษณะ ๓
 คาบการกระเลียงดู ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๑๕๙๙/๓๘ มาตรา ๑๕๙๙/๓๙
 มาตรา ๑๕๙๙/๔๐ และมาตรา ๑๕๙๙/๔๑ ไม่มีการแก้ไข

(ไม่มีสมาชิกทักท้วง)

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
 ฉบับนี้โดยฉันทราบวันที่ ๒ แล้ว ต่อไปนี้จะเป็นการพิจารณาในวาระที่ ๓ หากเจ้า
 จะขอมติศาลที่ประชุมเห็นว่าเห็นชอบ.... เชิญคุณจันทร์ ตรี

นางจันทร์ สันตะบุตร (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ
 และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ถิ่น นางจันทร์ สันตะบุตร ขอขอบพระคุณที่

ท่านประธานได้ให้โอกาสแก่ดิฉันในครั้งนี้นี้ ดิฉันขอกล่าวในฐานะที่เป็นผู้หญิงไทย
 ที่สำนึกในพระคุณของท่านรัฐมนตรีว่าการ ทานรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง
 ยุติธรรม ตลอดจนคุณหญิงคุณชาย และท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีส่วนร่วมผลักดัน
 ให้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฉบับนี้ผ่านมากด้วยความยากลำบากหลายชั้นตอน
 จนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ ทั้งนี้โดยที่ท่านเหล่านั้นได้เห็นความสำคัญ และได้ให้ความ
 สนใจที่จะหยิบยื่นความเป็นธรรมของกฎหมายแก่สตรีไทยทั่วไป เพื่อให้สอดคล้อง
 กับกฎหมายรัฐธรรมนูญที่มีบัญญัติให้หญิงและชายมีสิทธิเท่าเทียมกันตามมาตรา ๒๕
 สมดังเจตนารมณ์ของท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ได้กำหนดไว้อย่างไรก็ดีดิฉันใน
 ในฐานะที่เป็นกรรมการมูลนิธิสภาคนหนึ่งของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้เห็นความ
 ยากลำบากใจของท่านกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ๆ ซึ่งท่านเป็นผู้มีประสบการณ์
 ในด้านต่าง ๆ มาบ้าง โดยเฉพาะในด้านการพิจารณาพิพากษาคดีความ และท่าน
 ก็ได้ตั้งข้อสงสัยขอไม่สมบูรณ์ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฉบับนี้ ที่มี
 ความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขโดยรับความเห็นหลายประการด้วยกัน และในที่สุด
 คณะกรรมการก็ได้ยอมให้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฉบับนี้ผ่านไปโดยมิได้
 มีการแก้ไข เพื่อให้มีกฎหมายบังคับใช้ให้ทันเหมาะแก่กาลตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ
 ได้กำหนดไว้ โดยยึดหลักที่ว่ามิใช่กฎหมายใดสิ่งใดจะไม่สมบูรณ์ ก็ยังดีกว่าที่จะไม่มี
 กฎหมายใช้นั่งค้ำเสียเลย นั้นเป็นประการหนึ่ง

อีกประการหนึ่ง ก็โดยที่คณะกรรมการแน่ใจว่าท่านรัฐมนตรีว่าการ
 กระทรวงยุติธรรม ท่านจะสนับสนุนให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
 ฉบับนี้ ในเฉพาะส่วนที่ไม่สมบูรณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นโดยเร็วที่สุด ดิฉันในนามของสมาคม
 บัณฑิตสตรีทางกฎหมายและผู้หญิงไทย ขอขอบพระคุณท่านสุภาพบุรุษทุกท่านที่มีส่วนร่วม
 และสนับสนุน หยิบยื่นความเป็นธรรมให้แก่สตรี โดยท่านยอมรับความสูญเสียสิทธิบาง
 ประการที่ท่านเคยมีเห็นสตรีอยู่มาช้านานนั้นเสีย ด้วยความมีน้ำใจและคุณธรรมของ
 ท่านนี้ ดิฉันเชื่อว่าสตรีไทยทั้งมวลจะรำลึกและจดจำด้วยความกตัญญู ที่จะใช้สิทธิที่ท่าน
 หยิบยื่นให้ด้วยความระมัดระวัง โดยคำนึงถึงประโยชน์และความสัมพันธ์อันดีของ
 ครอบครัว สังคม ตลอดจนชนมธรรมนิยมประเพณีอันดีงามเป็นหลัก สุกท้ายด้วยเหตุผล

หลายประการทั้งกล่าว ก็ฉันจึงหวัง เป็นอย่างยิ่งว่า ท่านสมาชิกวุฒิสภาคงจะผ่าน วาระที่ ๓ ไปด้วยดี ขอพระคุณค่ะ

คุณหญิงสุภัทรา สิงหลกะ : ก็ฉัน สุภัทรา สิงหลกะ สมาชิกวุฒิสภา ก็ฉันขอกราบขอพระคุณท่านประธานที่กรุณาให้โอกาสที่ฉันมาพูดในคราวนี้ เรื่อง สิทธิสตรีนั้นเป็นเรื่องที่สตรีไทยทั้งหลายได้พยายามที่จะขอความกรุณาแก่ท่านสภาฯ มาหลายปีแล้ว ในโอกาสนี้ก็ได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจากท่านสภาฯ ทั้งหลาย ทั้งสภาล่างและสภาสูง ซึ่งก็ฉันก็หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านจะได้กรุณาให้เรื่องนี้ผ่านไปยังผู้หญิงไทยนั้นแต่โบราณมาแล้ว ถึงแม้จะมีกฎหมายหรือขนบธรรมเนียมประเพณี อย่างใดคุ้มครองอยู่ก็ตาม แต่เป็นที่ทราบชัดว่าสภาฯ ไทยนั้นเต็มไปด้วยความเมตตา ปราณีต่อภรรยา ต่อผู้หญิงทั้งปวงตลอดมาด้วยดีเสมอ เพราะฉะนั้นถึงแม้จะมีกฎหมาย หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดบังคับไว้ก็ตาม ก็เป็นที่ทราบชัดและชานถึงอยู่ในใจของผู้หญิงไทย ทั้งหลายว่า เรานี้มิได้รับความเคียดแค้นใด ๆ หรือ เพราะว่าสามีของเรา สภาฯ ไทยทั้งหลายนั้นเป็นที่ประจักษ์ชัดอยู่แล้วว่าเต็มไปด้วยความเมตตา กรุณา แต่ทำไมเราจึงขอสิทธิสตรี ทั้งนี้ก็เพราะเหตุว่ายุคใหม่ได้เปลี่ยนแปลงไป มากแล้ว ผู้หญิงไทยได้รับการศึกษาที่ขึ้นกว่าเดิม ความเสมอภาค เสมอใจ ควรจะได้จัดให้มีขึ้น เพื่อการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป และเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งมีความสำคัญ มาก เพราะเป็นที่ประจักษ์ชัดไปทั่วโลกว่าผู้หญิงไทยนั้น ได้ทำงานทางด้านเศรษฐกิจ มีชื่อเสียงเป็นที่ประจักษ์อยู่ชานานและกฎหมายไทยของเราในปัจจุบันนี้ ได้มีประการ สำคัญอันหนึ่งซึ่งทำให้การ เศรษฐกิจนั้นล่าช้ามาโดยตลอด เหตุอันนี้จะมี การกล่าวขวัญ ขึ้นเพื่อปัญหาต่าง ๆ ซึ่งสรุปผลสำคัญแล้วก็คือว่า ทำให้ผู้หญิงไทยซึ่งมีจำนวนอีกครึ่งหนึ่ง ของประชาชนนั้น ได้ขึ้นมาเป็นกำลังสำคัญช่วยพัฒนาประเทศสืบไป ก็ฉันกราบ ขอพระคุณในนามของผู้หญิงไทยทั้งหลายที่ได้รับความกรุณาให้สิทธิ เสมอภาคในคราวนี้ ซึ่งแน่ว่าท่านวุฒิสภาทั้งหลายจะได้กรุณาให้ผ่านไป และขอกล่าวสรุปเป็นคำสุดท้ายว่า "อันความกรุณาปราณี จะมีใครบังคับก็ตาม ไม่ หลังมาเองดังเป็นอันชื่นใจ จากปากฟ้าสู่สามัญ สแกนคืน" ขอพระคุณค่ะ

(สมาชิกในที่ประชุมปรบมือ)

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ข้าพเจ้าในนามของประธานแห่งที่ประชุมนี้ และในนามของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่เป็นบุรุษทั้งหลาย ขอขอบพระคุณท่านสมาชิกฝ่าย สตรีที่ได้สละสิทธิ์เกียรติ และขอให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ผ่านไปขอกราบเรียนให้ที่ประชุม ทราบว่าความรู้สึกของบุรุษนั้นก็เป็นอย่างที่ท่านสตรีผู้มีเกียรติได้กล่าวเมื่อกี้ ก็มีความ เมตตาปรานีมีความกรุณา เพราะฉะนั้นฝ่ายบุรุษก็หวังใจว่าฝ่ายสตรีคงจะ ได้รับและแผ่ ความเมตตากรุณาให้แก่ฝ่ายบุรุษเช่นเดียวกัน และขอให้ฝนที่น้ำจืดที่ตก ให้แก่บุรุษนั้นจงตก อยู่เสมอต้นเสมอปลายตลอดไป ขอขอบพระคุณ

ต่อไปนี้ผมจะขอมติในวาระที่ ๓ ว่าที่ประชุมนี้ จะเห็นชอบตามร่างพระราชบัญญัติ ที่สภาผู้แทนเสนอมานี้หรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นชอบด้วย โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๗๗ คน)

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ท่านผู้ใดไม่เห็นชอบด้วย โปรดยกมือขึ้น

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ไม่มี เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้ผ่าน

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วยความเห็นชอบ นายประสิทธิ์ กาญจนวิวัฒน์ (ประธานคณะกรรมการสิทธิการ) : ท่านประธาน ที่เคารพ ก่อนเปิดประชุมกระผมได้กราบเรียนขอความชอบคุณต่อท่านประธาน และ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระผมใครขอเน้นก็คือว่า ใครจะขอขอบคุณ ท่านคณะกรรมการสิทธิการที่สภานี้ได้แต่งตั้งขึ้นไป เหตุที่ขอบคุณนั้นเพราะว่าท่านให้ความร่วมมือ ควบคู่กับรัฐบาลในการที่จะให้กฎหมายฉบับนี้ได้ผ่านสู่ดวงไปคู่ยุติ ทันท่วงที เพราะ ฉะนั้นในฐานะที่รัฐบาลมีภาระหน้าที่ และไต่ถามว่า จะเคารพรัฐธรรมนูญเพราะ ฉะนั้นรัฐบาลนี้จึงเพียรพยายามที่จะให้กฎหมายฉบับนี้กลลอคได้ทัน ตามเจตนารมณ์ของ รัฐธรรมนูญ และบัดนี้ วันนี้ ขณะนี้ ก็ได้เห็นภาพแล้วว่า เราทำกันได้สำเร็จสู่ดวงแล้ว ที่ เป็นความสำเร็จสู่ดวงนั้นได้ ก็ท่านที่เคารพรักทั้งหลายที่นั่งอยู่ที่นี่ละที่ให้ความกรุณา และ อาจจะเป็นการเริ่มศึกษารายใหม่ของเรื่องหญิงเรื่องชายก็ได้

ท่านสมาชิกหญิงกับท่านประธานก็ได้โต้ตอบด้วยที่ด้วยอาศัย ต่างคนต่างกริ่งเกรงกัน
 คอยดีแล้วก็คิดว่าคงจะได้เริ่มศึกษารายใหม่กับเสียทีหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามกระผมก็
 กราบเรียนท่านประธานว่า คณะกรรมาธิการยังไม่พอใจในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ถึง
 มีหลายสิ่งหลายอย่างซึ่งน่าจะและควรจะได้มีการแก้ไขปรับปรุงกัน แต่ด้วยเหตุอย่าง
 กระผมได้กราบเรียนมาแล้วว่า ถ้าเราจะมาแก้ไขกันเดี๋ยวนี้แล้วจะต้องใช้เวลาอีกนาน
 ก็ผิดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ซึ่งได้กราบเรียนมาแล้ว เพราะจะได้กระผมจึงใคร่
 ขอเรียนต่อที่ประชุมนี้ว่า รัฐบาลเต็มใจและยินดีสนับสนุนให้มีการพิจารณาหรือจะมีการ
 แก้ไขประการใด รัฐบาลไม่ขัดข้อง พร้อมและยินดีที่จะให้ความสนับสนุนและกระผมคิด
 ว่าในไม่ช้าข้างหน้ากระผมก็จะเชิญท่านกรรมาธิการ และท่านผู้สนใจได้มาปรึกษา
 ทวิอีกต่อไป ขอขอบพระคุณครับ

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ขอขอบพระคุณทางฝ่ายรัฐบาล

ต่อไปเป็นการพิจารณาระเบียบวาระที่ ๕ ร่างพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดพะเยา

พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมาธิการร่วมกันพิจารณาเสร็จแล้ว

๑๓ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดพะเยา พ.ศ.

กราบบังคมทูล ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติตั้งกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยรายงาน ของ
คณะกรรมการพิจารณาการร่วมกัน ๑ ชุด

ตามที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้ลงมติตั้งบุคคลสภาละ ๗ คน
ประกอบเป็นคณะกรรมการร่วมกัน เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดพะเยา
พ.ศ. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๘๕ (๓) มีรายนาม
กรรมการแต่ละสภาดังนี้

<u>สภาผู้แทนราษฎร</u>	<u>วุฒิสภา</u>
๑. นายชวน วงศ์ใหญ่	๑. นายพจน์ ปุณเภาคม
๒. นายอุวง เอี่ยมสีลา	๒. นายพวง สุวรรณรัฐ
๓. นายธีรวุฒิ สุทธิสงคราม	๓. นายมัญญ บริสุทธิ์
๔. จ่าสิบเอก ทรงธรรม บัญญาดี	๔. นางแรม พรทโมมล ยุทธประสพ
๕. ร้อยตรี ธรรมบุญ คัมพะเคมีย์	๕. นายसानนท์ สายสว่าง
๖. นายสนอง ฐูจินกา	๖. นายเสนาะ เอกพจน์
๗. นายทอง ศิริพันธุ์	๗. หลวงอรรวดีภาคไพศาลย์

LIRT

บัดนี้ คณะกรรมาธิการร่วมกันได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เสร็จ
แล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดนำเสนอสภาประชุมวุฒิสภาพิจารณาต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

อุวง เอี่ยมกิตา

(นายอุวง เอี่ยมกิตา)

ประธานคณะกรรมาธิการร่วมกัน

รายงานของคณะกรรมการร่วมกัน

ตามที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ได้ลงมติตั้งบุคคลสภาระ ๗ คน ประกอบเป็นคณะกรรมการร่วมกัน เพื่อพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติจังหวัดพะเยา พ.ศ. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๘๘ (๓) นั้น บัดนี้ คณะกรรมการร่วมกันได้ดำเนินการแล้ว ปรากฏผลดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการร่วมกันได้เลือก นายดวง เอี่ยมกิตา เป็น ประธานคณะกรรมการ และนางแว่น พรหมโสมถน บุกยประสพ เป็นเลขานุการ คณะกรรมการ

๒. ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้มาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ นายถนิง ภาไชย รองปลัดกระทรวงมหาดไทย นายสำราญ ฝั่งประสิทธิ์ ผู้อำนวยการกองปกครองท้องถิ่น และนายยุวรัตน์ กมลเวช หัวหน้ากองการเลือกตั้ง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

๓. บันทึกผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่วมกัน

๓.๑ มาตรา ๕ ร่างของสภาผู้แทนราษฎรเป็นดังนี้

"ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และงบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช ขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงราย ในส่วนที่เกี่ยวกับอำเภอตามมาตรา ๑ ไปเป็นของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา"

วุฒิสภาไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติม

คณะกรรมการร่วมกันได้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้

"ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และงบประมาณ รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายในแง่ที่เกี่ยวกับอำเภอ ตามมาตรา ๑ ไปเป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา"

LIART

๓.๒ มาตรา ๑๐ ร่างของสภาผู้แทนราษฎรเป็นดังนี้

"สำหรับจังหวัดพะเยา ให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งรวมสูงที่สุดในท้องที่อำเภอพะเยา อำเภอแม่ใจ และอำเภอคอกคำใต้ ในเขตเลือกตั้ง ๒ จังหวัดเชียงราย และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ๓ จังหวัดเชียงรายตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๕ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ในการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งจังหวัดพะเยา

สำหรับจังหวัดเชียงราย ให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกสองคนที่ได้รับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ๒ จังหวัดเชียงราย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยตามวรรคหนึ่งในการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งในท้องที่อำเภอแม่สรวย อำเภอพาน อำเภอป่าแดด และอำเภอเวียงป่าเป้า ในเขตเลือกตั้ง ๒ และอำเภอเทิง ในเขตเลือกตั้ง ๓ จังหวัดเชียงราย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว"

วุฒิสภาตักออกทั้งมาตรา

คณะกรรมการร่วมกันได้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้

"สำหรับจังหวัดพะเยา ให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งรวมสูงที่สุดในท้องที่อำเภอพะเยา อำเภอแม่ใจ และอำเภอคอกคำใต้ ในเขตเลือกตั้ง ๒ จังหวัดเชียงราย และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ๓ จังหวัดเชียงรายตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๕ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕

ในการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้รับเลือกตั้ง
ในเขตเลือกตั้งจังหวัดพะเยา

สำหรับจังหวัดเชียงราย ให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีก
สองคนที่ได้รับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ๒ จังหวัดเชียงราย ตาม
ประกาศกระทรวงมหาดไทยตามวรรคหนึ่ง ในการเลือกตั้งทั่วไปใน
วันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้รับเลือกตั้งในท้องที่อำเภอแม่สรวย
อำเภอพาน อำเภอป่าแดด และอำเภอเวียงป่าเป้า ในเขตเลือกตั้ง ๒
และอำเภอเทิง ในเขตเลือกตั้ง ๓ จังหวัดเชียงราย ตามประกาศ
กระทรวงมหาดไทยดังกล่าว"

๓.๓ มาตรา ๑๑ ร่างของสภาผู้แทนราษฎรเป็นดังนี้

"สำหรับจังหวัดพะเยา ให้มีเขตเลือกตั้งเพียง เขตเดียวประกอบด้วย
ท้องที่อำเภอทุกอำเภอ และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามคน

สำหรับจังหวัดเชียงราย ให้เขตเลือกตั้ง ๒ ตามประกาศ
กระทรวงมหาดไทยเรื่องการกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกอบด้วยท้องที่
อำเภอแม่สรวย อำเภอพาน อำเภอป่าแดด อำเภอเวียงป่าเป้า และ
อำเภอเทิง มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสองคน และมีสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรทั้งจังหวัดห้าคน

ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีการประกาศกระทรวงมหาดไทยกำหนดเขต
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นใหม่ เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปตาม
กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

วุฒิสภาคัดออกทั้งมาตรา

คณะกรรมการร่วมกันให้ลงใจตามร่างของสภาผู้แทน

ราษฎร

LIRT

๓.๕ มาตรา ๑๓ ร่างของสภาผู้แทนราษฎร เป็นดังนี้

"ในระหว่างที่ยังมิได้มีการจัดตั้งและเปิดทำการศาลจังหวัดพะเยา ให้ศาลจังหวัดเชียงรายมี เขตอำนาจรวมถึงเขตจังหวัดพะเยาคด้วยและ ให้พนักงานอัยการจังหวัดเชียงรายมีอำนาจดำเนินคดีในศาล จังหวัด เชียงรายตามที่มิใช่เขตอำนาจในด้วย"

วุฒิสภาคัดค้านทั้งมาตรา

คณะกรรมการร่วมกันเห็นด้วยกับวุฒิสภา

๔. ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตามมติของคณะกรรมการร่วมกัน มาพร้อมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว

แรม พ. บุญยประสพ

(นางแรม พรหมโมบด บุญยประสพ)

เลขาธิการคณะกรรมการร่วมกัน

มาตรา ๖ ให้โอนข้าราชการและลูกจ้างของอำเภอตามมาตรา ๓ ที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา
 มาตรา ๗ ให้บรรดาข้อบัญญัติจังหวัด ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งซึ่งใช้บังคับอยู่ในอำเภอตามมาตรา ๓ คงมีผลใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง

มาตรา ๘ การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพาณิชย์อากร การทะเบียนและการอื่น ๆ ซึ่งปฏิบัติอยู่ในอำเภอตามมาตรา ๓ ให้ดำเนินไปเช่นเดิมจนกว่าจะมีการสั่งเปลี่ยนแปลง ส่วนรายได้ที่เก็บไต่จากอำเภอตามมาตรา ๓ ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติมีใช้บังคับ ให้จัดส่งทางจังหวัดพะเยา

มาตรา ๙ ให้สมาชิกสภาจังหวัดเชียงรายในเขตเลือกตั้งของอำเภอตาม มาตรา ๓ เป็นสมาชิกสภาจังหวัดพะเยา และให้อยู่ในตำแหน่งตามระยะเวลาของ สมาชิกภาพแห่งสภาจังหวัดเชียงรายจะสิ้นสุดลงตามวาระ

ในกรณีที่สมาชิกสภาจังหวัดเชียงราย หรือจังหวัดพะเยามีจำนวนไม่ครบ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด ให้ดำเนินการ เลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดเพิ่มเติมให้ครบจำนวนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ดังกล่าว ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติมีใช้บังคับ

มาตรา ๑๐ สำหรับจังหวัดพะเยา ให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งรวมสูงที่สุดในท้องที่อำเภอพะเยา อำเภอแม่ใจ และ อำเภอคอกก่าไต ในเขตเลือกตั้ง ๒ จังหวัดเชียงราย และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ๓ จังหวัดเชียงราย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๐๕ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ในการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งจังหวัดพะเยา

สำหรับจังหวัดเชียงราย ให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกสองคน ที่ได้รับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ๒ จังหวัดเชียงราย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยตามวรรคหนึ่ง ในการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้รับความเลือกตั้งในท้องที่อำเภอแม่สรวย อำเภอพาน อำเภอป่าแดด และอำเภอเวียงป่าเป้า ในเขตเลือกตั้ง ๒ และอำเภอเทิง ในเขตเลือกตั้ง ๓ จังหวัดเชียงรายตามประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว

มาตรา ๑๑ สำหรับจังหวัดพะเยา ให้มีเขตเลือกตั้งเพียงเขตเดียว ประกอบด้วยท้องที่อำเภอทุกอำเภอ และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามคน

สำหรับจังหวัดเชียงราย ให้เขตเลือกตั้ง ๒ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๕ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ประกอบด้วยท้องที่อำเภอแม่สรวย อำเภอพาน อำเภอป่าแดด อำเภอเวียงป่าเป้า และอำเภอเทิง มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสองคน และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งจังหวัดหกคน

ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีการประกาศกระทรวงมหาดไทยกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นใหม่ เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๑๒ ให้เปลี่ยนชื่ออำเภอพะเยาเป็นอำเภอเมืองพะเยา

มาตรา ๑๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการ ตามพระราชบัญญัตินี้

.....

ขอเชิญคณะกรรมการ เจ้าประจำที่
(คณะกรรมการ เจ้าประจำที่)
ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ทางคณะกรรมการมีอะไรที่จะแถลง
เพิ่มเติมบ้างหรือไม่ครับ เชิญครับ

นางแรม พรหมโบล บุณยประสพ (กรรมการ) : ท่านประธาน
ที่เคารพ สำหรับในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ทางคณะกรรมการไม่มีอะไรที่จะ
กราบเรียนชี้แจงเพิ่มเติมขอยืนยันตามร่างและก็ตามรายงานที่เสนอมา

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา : ขอเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านกรับ
นายอาสา ทรัพย์อนันต์ (ผู้อำนวยการกอง กองการประชุม ผู้ทำหน้าที่
แทนเลขาธิการรัฐสภา) : รายงานของคณะกรรมการร่วมกัน

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้ลงมติตั้งบุคคลสภาละ ๗ คน
ประกอบเป็นคณะกรรมการร่วมกัน เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดยะเ
พ.ศ. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๕ (๓) นั้น บัดนี้
คณะกรรมการร่วมกันได้ดำเนินการแล้ว ปรากฏผลดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการร่วมกันได้เลือก นายฉวง เอี่ยมศิลา เป็น
ประธานคณะกรรมการ และนางแรม พรหมโบล บุณยประสพ เป็นเลขานุการ
คณะกรรมการ

๒. ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้มาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ
นายคณิง ภาไชย รองปลัดกระทรวงมหาดไทย นายสำรวย ทิ้งประสิทธิ์ ผู้อำนวยการ
กองปกครองท้องถิ่น และนายยุวรัตน์ วัฒนเวช หัวหน้ากองคัดเลือกตั้ง กรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย

๓. มีที่กมลการพิจารณาของคณะกรรมการร่วมกัน

LIRT

มาตรา ๕ ร่างของสภาผู้แทนราษฎร เป็นดังนี้

"ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และงบประมาณรายจ่าย
ประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
ในส่วนที่เกี่ยวกับอำเภอตามมาตรา ๓ ไปเป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา"

วุฒิสภาไม่โต้แย้งเพิ่มเติม

คณะกรรมการร่วมกันโต้แย้งเพิ่มเติมเป็นดังนี้

"ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และงบประมาณรายจ่ายของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายในส่วนที่เกี่ยวกับอำเภอตามมาตรา ๓ ไปเป็นของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา"

มาตรา ๑๐ ร่างของสภาผู้แทนราษฎร เป็นดังนี้

"สำหรับจังหวัดพะเยา ให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับคะแนน
เสียงเลือกตั้งรวมสูงที่สุดในท้องที่อำเภอพะเยา อำเภอแม่ใจ และอำเภอดอกคำใต้
ในเขตเลือกตั้ง ๒ จังหวัดเชียงราย และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้ง
ในเขตเลือกตั้ง ๓ จังหวัดเชียงราย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการ
กำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๕ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕
ในการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ที่ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งจังหวัดพะเยา

สำหรับจังหวัดเชียงราย ให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกสองคน
ที่ได้รับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ๒ จังหวัดเชียงรายตามประกาศกระทรวงมหาดไทย
ตามวรรคหนึ่งในการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งในท้องที่อำเภอแม่สรวย อำเภอพาน อำเภอป่าแดด และ
อำเภอเวียงป่าเป้า ในเขตเลือกตั้ง ๒ และอำเภอเทิง ในเขตเลือกตั้ง ๓ จังหวัด
เชียงราย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว"

วุฒิสภาคัดค้านทั้งมาตรา

LIART

คณะกรรมการร่วมกันได้แก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้

"สำหรับจังหวัดพะเยา ให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่โหวตคะแนนเสียงเลือกตั้งรวมสูงที่สุดในท้องที่อำเภอพะเยา อำเภอแม่ใจ และอำเภอตอกคำใต้ ในเขตเลือกตั้ง ๒ จังหวัดเชียงราย และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ๓ จังหวัดเชียงรายตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๐๕ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ในการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งจังหวัดพะเยา

สำหรับจังหวัดเชียงราย ให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกสองคนที่ได้รับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ๒ จังหวัดเชียงรายตามประกาศกระทรวงมหาดไทยตามวรรคหนึ่งในการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้รับเลือกตั้งในท้องที่อำเภอแม่สรวย อำเภอพาน อำเภอป่าแดด อำเภอเวียงป่าเป้า ในเขตเลือกตั้ง ๒ และอำเภอเทิง ในเขตเลือกตั้ง ๓ จังหวัดเชียงราย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว"

มาตรา ๑๑ ร่างของสภาผู้แทนราษฎร เป็นดังนี้

"สำหรับจังหวัดพะเยา ให้มีเขตเลือกตั้งเพียงเขตเดียวประกอบด้วยท้องที่อำเภอทุกอำเภอและมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามคน

สำหรับจังหวัดเชียงราย ให้เขตเลือกตั้ง ๒ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๐๕ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ประกอบด้วยท้องที่อำเภอแม่สรวย อำเภอพาน อำเภอป่าแดด อำเภอเวียงป่าเป้า และอำเภอเทิง มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสองคน และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งจังหวัดห้าคน

ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีการประกาศกระทรวงมหาดไทยกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นใหม่ เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร"

วุฒิสภาคัดออกทั้งมาตรา

คณะกรรมการร่วมกันให้ลงไว้ตามร่างของสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๑๓ ร่างของสภาผู้แทนราษฎร เป็นดังนี้

"ในระหว่างที่ยังมิได้มีการจัดตั้งและเปิดทำการศาลจังหวัดพะเยาให้ศาลจังหวัดเชียงรายมีเขตอำนาจรวมถึงเขตจังหวัดพะเยาคด้วย และให้พนักงานอัยการจังหวัดเชียงรายมีอำนาจดำเนินคดีในศาลจังหวัดเชียงรายตามที่มีเขตอำนาจนั้นด้วย"

วุฒิสภาคัดออกทั้งมาตรา

คณะกรรมการร่วมกันเห็นด้วยกับวุฒิสภา

ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตามมติของคณะกรรมการร่วมกับภพระอัมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา ตามรายงานของคณะกรรมการร่วมที่เลขาธิการ ฯ ได้เสนอต่อที่ประชุม ก็มีรายละเอียดเป็นมาตราอยู่แล้ว ก็คิดว่าคงจะไม่จำเป็นต้องอ่านร่างพระราชบัญญัติที่เสนอแจกไปแล้ว

นายคุณฤๅ ๗ ระนอง ท่านประธานที่เคารพ กระผม คุณฤๅ ๗ ระนอง ตามปกติจะมีการพิจารณารายมาตรา แต่ท่านประธานได้กล่าวว่าไม่จำเป็นต้องอ่านก็หมายความว่าให้อภิปรายได้ในมาตรานี้ใช่หรือไม่ครับที่ยังสงสัยอยู่

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา ครับ

นายคุณฤๅ ๗ ระนอง ค่ายความเคารพต่อคณะกรรมการร่วม สิ่งที่กระผมเฝ้ามาถามว่านี่ เฉพาะอย่างยิ่งมาตรา ๕ เป็นแต่เพียงถ้อยคำเท่านั้นแหละครับ ก็ขอให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิอะไรต่ออะไรนะครับ คือว่า "กิจการ" นั้นนะครับ ในรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๐๓ (๓) ใช้คำว่า "ธุรกิจการงาน" แต่ในที่นี้ใช้ "กิจการ" กระผมก็ไม่ทราบ แล้วแต่ท่านกรรมาธิการครับ เป็นแต่เพียงข้อปรึกษาเท่านั้น แล้วคำว่า "ทรัพย์สินและหนี้" นี้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๔ ใช้คำว่า "สินทรัพย์และหนี้สิน" เพราะฉะนั้นจะควรแก่หรือไม่เป็นแต่เพียงถ้อยคำ ถ้าท่าน

กรรมาธิการเห็นว่าควรยืนยันตามเดิม กระผมไม่ขัดข้อง ขอบพระคุณครับ

นายसानนท์ สายสว่าง (กรรมาธิการ) ท่านประธานที่เคารพ นั้นเรา
ไม่ได้แก้ไขเลยครับ ที่เรารู้สึกว่า "ประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช" ออก
เท่านั้น ถ้าเราทิ้ง "ประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช" ก็ไม่รู้ว่าปีไหน
ก็เลยตัดคำว่า "ประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช" ออก นอกจากนั้นก็คงเดิม
ไว้ทั้งนั้นครับ เพราะฉะนั้นในข้อความว่า "ทรัพย์สิน" และ "หนี้" นั้น ก็ได้ยลเท่านั้น
ครับ ถ้าไปแก้ไขก็ต้องไปสู่สภาโน้น แล้วจะต้องพิจารณาอย่างนี้อีก เพราะฉะนั้น
กรรมาธิการขอคุณที่ท่านได้ให้ความเห็น ก็ขอยืนยันครับ

นายสังเวียร มีเผ่าพงษ์ ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มี
เกียรติ กระผม สังเวียร มีเผ่าพงษ์ จะขอเรียนถามท่านกรรมาธิการฝ่ายวุฒิสภาครับ
คือในการที่เราพิจารณาพระราชบัญญัติฉบับนี้ในวาระแรก มีพวกเราหลายท่านได้
อภิปรายให้คงไว้ตามร่างของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ท่านกรรมาธิการฝ่ายวุฒิสภา
ของเราไม่ยอม แต่เมื่อเราได้แต่งตั้งท่านไปพร้อมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่กลับไป
ยอมเขามา ก็ใคร่ขอทราบเหตุผลจะอธิบายให้พวกเราฟังได้ไหมว่า เหตุผลอันใด
ที่เราได้ไปยินยอมร่วมกับคณะกรรมาธิการร่วม เพราะว่าในตอนที่เร่อภิปราย
ให้คงไว้ตามร่างของสภาผู้แทนราษฎรนั้น ท่านก็คัดค้านเราว่าเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ
โดยเฉพาะมาตราที่ เราได้มีการ โสนอยู่แทนราษฎรซึ่ง เราเห็นด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร
โดยเฉพาะท่านประธานสภาเองในขณะนั้นก็ได้ลงมาอภิปราย แล้วก็สนับสนุนร่างของ
สภาผู้แทนราษฎร แต่กรรมาธิการของเราได้คัดค้านอย่างแข็งขันว่า เราตั้งอยู่แทนราษฎร
ไม่ได้ ที่นี้กระผมก็อยากจะให้กรรมาธิการฝ่ายวุฒิสภาของเราได้ชี้แจงว่า เหตุผล
อันใดเล่าในตอนที่เร่อภิปรายกันในสภาของเราท่านไม่ยอม แต่พอขึ้นไปแล้วท่าน
มายอม ขอขอบคุณครับ

นายเสนาะ เอกพจน์ (กรรมาธิการ) ท่านประธานที่เคารพ นั้น
เป็นพระคุณอย่างสูงที่เพื่อนสมาชิกได้ถาม เพราะถึงแม้ไม่ถาม กระผมก็จะประทาน

ขออนุญาตอยู่แล้ว เพราะถ้าไม่พูดขึ้นมาก็คงจะหาว่า กรรมวิธีการวุฒิสภานั้นไม่ใช่เป็น
 เสาหิน แต่เป็นไม้หลักปักโคลน กระผมขอประทานกราบเรียนว่า การที่เราไปร่วม
 กับสภาล่างนั้น เราไม่ใช่แบกเอากฎหมายไปทั้งหมด แต่เอาการพูดไปด้วย หรือว่า
 การรัฐสภาสตรี คราวก่อนท่านทั้งหลายคงจะจำได้ว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยเงินประจำ
 ตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นนั้น กระผมเป็นคนหนึ่งซึ่งตกใจ เพราะเห็น
 กรรมวิธีการรวมแต่ละท่านนี้คนสำคัญทั้งนั้น ขอประทานออกชื่อ รัฐมนตรีชวนอย่างนี้
 กุลเสนาง กุญจินดา อย่างนี้เป็นต้น นี่กว่าวันนี้เราต้องทำงานหนัก แต่พลไปถึงกับ
 แม้แต่รองนายกฯ ท่านบอกยอมรับ แสดงให้เห็นว่าสภายูแทนราษฎรหรือตัวแทนนั้น
 ท่านยึดหลักความถูกต้อง มิได้มีใญ่ขึ้นมาแต่ประการใด ถัดมาร่างพระราชบัญญัติตั้ง
 จังหวัดยะเข่าขึ้นแล้ว ก่อนอื่นทั้งหมดท่านบอกเลขกรับ มาตรา ๑๓ อนุมัติ เพราะ
 ศาลจะตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดยะเข่ามิได้ จีกรัชมรรณุมมาตรา ๒๐๐
 และธรรมบัญญัติสิทธิธรรมมาตรา ๑๔ นี้เห็นหรือไม่ครับ สภาล่างแสดงสปิริตอย่างสูง
 ออกมาให้เราเห็น เพราะฉะนั้นจึงจับได้ว่าเขามาประชุมกับเราวันนี้ขึ้น ไม่ใช่เพื่อว่า
 ลันจะไม่ยอมหรือที่รัฐมนตรีในที่สุกก็เลยเหวี่ยงประเด็นเขามอกเขายอมหมดแล้ว แต่
 มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ ขอเถอะครับ เรามอกกว่าอยากให้ แล้วกระผมก็ขึ้นมาได้
 ทันทีนะครับบุญคุณไม่ใช่กระผมฉลาด มันเลือกท่านประธานกรรมวิธีการการปกครอง
 กระผมขอประทานออกชื่อคือพิชิตภาษาหัวหน้าคณะศาลฎีกา หรือที่กระผมเรียกว่า
 ท่านอธิบดีพิพน ปุยะปากม เตรียมร่างบทเฉพาะกาล เพราะกลัวว่ายูแทนราษฎร
 จังหวัดใดจังหวัดหนึ่งเกิดตายขึ้นมาเราจะทำอย่างไร ก็เขียนบทเฉพาะกาล อันนี้เอง
 ทำให้กระผมพบจุกว่าท่านผู้ใหญ่ของเรานั้นก็รักจะเอาเองแล้วว่ามีเอาจะมีอุปสรรค
 ยิ่งกว่านั้นกรรมวิธีการตัวแทนของสภาล่างก็เอาเข้ามาทอนแล้วยอมแพ้ใหม่ละ ๑๓ คน
 กระผมเลยกราบเรียนในที่ประชุมว่าอะไรคือมีอะไรนั้นขอไว้นอกห้องประชุมเถอะครับ
 เรามาหยุดอยู่ที่ความถูกต้องกันดีกว่า เมื่อหากว่าสภายูแทนราษฎรที่ส่งตัวแทนปรารถนา
 จะแก้ กระผมก็รู้สึกว่ามันอาจจะไม่ทาง กระผมเป็นคนหนึ่งที่ว่าไม่อยากจะขโมยความดี

ของท่านผู้นั้น ก็พอดีคุณหลวงอรุณพรไพศาล ท่านก็บอกว่ามันน่าจะหาทางแก้ไขในที่สุด
 กระผมได้เสนอขึ้นมา เพื่อคัดแปลงของเดิมเขานั้นจะรับเอาไว้ แต่ว่าคัดเสียบางสิ่ง
 บางอย่างให้มันเข้ากันได้ก็เลยเติมว่า ผู้แทนราษฎรจังหวัดพะเยา หรือในเขตนั้น ๆ
 นั้นจะรับ กระผมอยากจะอ่านเรื่องนี้เลยนะครับ ขอประทานด้วยครับ พุคแล้ว ก็ยิว
 ไม่เป็นไปของมัน ให้ถือว่าผู้แทนราษฎรในเขตนั้น เป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดพะเยาอย่างนี้
 เรามองว่าชั่วคราวบรรณมาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ เพราะฉะนั้นเราจะทำอย่างไร
 กระผมเลยเสนอเป็นว่า "ให้ถือเสมือนหนึ่งว่าเป็น" มันก็ไม่ขัด เพราะตัวหนังสือ
 จริงใจ ท่านผู้ใหญ่ถามว่ามีหรือรับท่านประธานท่านนั่งอยู่ ท่านประธานถามว่า บอกว่า
 มีแต่ผมก็ไปไม่ออก ทักเขาบอกว่ามีของบ้านเมืองก็บอกว่าจะเอา เสนาจะสั่งแล้วหรือ ก็นึก
 ขึ้นได้ว่า เวลาที่เราฟ้องขับไล่ให้เขาออกไปนี้ เราต้องบอกกล่าว แต่บางทีลูกไม้
 ของเขาเขาบอกว่าเป็นไม่รู้ไม่ชี้ ศาลฎีกาก็บอกว่าเขาของไปวางไว้ก่อนแล้ว เมื่อ
 ไม่อ่านก็ตามใจ กฎหมายถือเสมือนหนึ่งว่าแก้เรื่องแล้ว กระผมก็เลยเรียนท่าน
 ประธาน ท่านก็เห็นด้วย แก่แล้วในทันทีที่ประชุมยิ้มแย้มหมดกระทั้งคุณสนอง
 คุณจินดา ยิ้ม ผู้แทนเชียงใหม่ กระผมเห็นว่าบรรยายากมากแล้ว ในที่สุดท่านผู้ใหญ่
 ที่เราต้องนับถือว่าท่านมณู บวรวิสุทธิ นะครับ ซึ่งผ่านงานนี้มาก บอกว่าของเดิมดีกว่านั้น
 กระผมก็ยกมือไหว้ เคารพเลยรับท่าน ท่านก็เสริมมาว่า "ให้ถือว่าได้รับเลือกตั้ง" เติม
 มาอีกคำหนึ่ง ก็เข้ารัฐธรรมนูญมาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ เพราะในนั้นบอกว่าต้องมา
 จากการรับเลือกตั้ง อันนี้แหละในที่ประชุมเป็นเอกฉันท์ อันนี้แหละครับกระผมเลยขอ
 ประธานกราบเรียนท่านประธานและเพื่อนสมาชิกว่า เราไม่ใช่ไปยอมจะรับเราไป
 ช่วยกัน ไม่ใช่ยกทัพจากภูผาไปรบกับทัพของสมาชิกผู้แทนราษฎรทุกวันนี้ประเทศชาติเรา
 ต้องการกฎหมาย เราต้องการรัฐประศาสนโยบาย เราต้องการเรียกว่าประนีประนอม
 ถ้าเราเอาอะไรพวกเข้าไปในที่ประชุมมันแยครับ กระผมก็เลยบอกว่ากระผมเองนี่ขอ
 อย่างเดียวความถูกต้อง ก็คิดว่าเท่าที่กระผมขอประธานกราบเรียนท่านประธาน และ
 เพื่อนสมาชิก คงจะเข้าใจในเจตนารมณ์หรือสปีจิตของเรานี้ อันนี้แหละครับ ขอ
 ขอมพระคุณอย่างสูงครับ

นายดวง เอี่ยมกิลลา (ประธานคณะกรรมการ) ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมในฐานะที่เป็นประธานกรรมการ กระผมขอ ประทานกราบเรียนท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายว่า ในสภาผู้แทนราษฎร กระผมเป็นคน คัดค้านเหมือนกับท่านสมาชิกหลายท่านที่ว่า จะเอาผู้แทนราษฎรของจังหวัดหนึ่งหรือตั้ง จังหวัดใหม่ให้โอนไปนั้นขัดรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๑๒ แต่ภายหลังต่อมากระผมขอประทาน กราบเรียนว่า เมื่อได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย เมื่อเราไปอ่าน รัฐธรรมนูญมาตรา ๑๑๒ ประกอบกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๑๑ เราจะเห็นว่ามาตรา ๑๑๒ นั้นเพียงแต่เป็นเงื่อนไขเพียงว่า ถ้ามีจังหวัดจะต้องมีผู้แทนราษฎร คือเกรงว่าจะมี บางจังหวัดราษฎรที่อยู่ในจังหวัดนั้นน้อยเกินไป อาจจะไม่มียุแทนราษฎรได้มาตรา ๑๑๒ ไม่ใช่ตัวหลักการ เป็นเพียงส่วนประกอบของมาตรา ๑๑๑ เดิมกระผมก็เคยเข้าใจ เช่นเดียวกับว่ามาตรา ๑๑๒ นั้นเกิดขาด เมื่อมีจังหวัดต้องมีผู้แทนราษฎรอย่างน้อย ๑ คน แต่เป็นเพียงเงื่อนไข เพราะโดยหลักแล้วถกลงถือนมาตรา ๑๑๑ เป็นหลัก และเมื่อ ไปอ่านรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๒๕ ประกอบแล้วจะได้เห็นชัดเจกว่า การมีจังหวัดนั้น เมื่อถืออันนี้เขาไปได้ เพียงแต่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ว่า เมื่อมีจังหวัดต้องมีผู้แทน อย่างน้อย ๑ คนขึ้นไป จะไม่ให้มีผู้แทนนั้นไม่ได้ ไม่ใช่ว่าพอตั้งจังหวัดขึ้นมาแล้วต้อง ไปเลือกผู้แทน การเลือกผู้แทนราษฎรนั้นอีกคนละกรณี ท่านประธานที่เคารพ สมาชิก สภาผู้แทนราษฎรให้ความเคารพต่อสมาชิกวุฒิสภา ถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความแจ่มจิด ทุกสิ่งทุกอย่าง กระผมเองยังเชื่อกฎเลือกเป็นประธาน ก็เกรงว่าจะเกิดความวุ่นวาย ในการประชุมร่วม ในครั้งแรกคุณเสนอง คุณจินดา ก็มาอย่างรุนแรงเหมือนกันแต่ผลที่สุด มาอาศัยที่มีความเกรงใจส่วนตัวกันอยู่บ้าง กระผมก็เลยพยายามประนีประนอมจึงได้ออกมาอย่างรูปนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณว่าเรื่องนี้ขอได้โปรดผ่านไปเถอะครับ ขอ
พระคุณครับ

นายบุญ บวิสุทธิ (กรรมการ) ท่านประธานที่เคารพ ที่ท่านสมาชิก
ของใจนั้นความจริงเป็นการข้องใจที่มีเหตุมีผลดี ซึ่งกระผมเห็นว่าควรจะได้ชี้แจง

LIRT

ให้หายข้องใจเสีย เพราะในชั้นรับหลักการนั้นกระผมเองก็เป็นตัวตั้งตัวตีที่คัดค้านในเรื่องนี้ แล้วกระผมเองก็กลับมาเป็นคนเขียนแก้มาตราที่กระผมคัดค้านเอง ในกรรมาธิการร่วม เหตุผลที่ท่านว่าก็คือมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๐ นี้ผู้แทนกระทรวงมหาดไทยบอกว่า เจตนาจะไม่ใช้ว่าต้องการให้ผู้แทนจังหวัดเชียงรายโอนมาเป็น ผู้แทนจังหวัดพะเยา เจตนาจะไม่ใช้เช่นนั้น เจตนาเพียงแค่ว่าถ้าผู้แทนจังหวัดเชียงรายคนที่อยู่ในเขตจังหวัดพะเยาใหม่ที่เกิดตายขึ้นจะเลือกตั้งอย่างไร เขตส่งสัยอย่างนี้ครับ เพราะฉะนั้นเขาถึงเขียนอย่างนั้น เมื่อรู้เจตนาอย่างนั้นแล้ว กระผมจึงบอกว่าที่คุณเขียนมาว่าให้ผู้แทนจังหวัด เชียงรายไป เป็นผู้แทนจังหวัดพะเยาเนั้นมันเขียนไม่ได้ แต่เพื่อให้บรรลุตามความประสงค์ และให้สามารถดำเนินการเลือกตั้งแทนได้โดยไม่ขัดข้อง กระผมก็ได้เสนอร่างไปอีกร่างหนึ่ง คือให้มีบทเฉพาะกาลว่า ให้ถือ เขตเดิมท่านองนั้น แต่เขาก็ไม่พอใจ คือทางฝ่ายกรรมาธิการที่เป็นสมาชิกผู้แทนราษฎรก็อยากจะให้มีว่า ผู้แทนเชียงรายนี้ เป็นผู้แทนพะเยา กระผมก็เลยเสี่ยงใจว่าถ้าอย่างนั้นก็เอาอย่างนี้แล้วกัน เราจะไม่เขียนว่าผู้แทนจังหวัด เชียงรายมา เป็นผู้แทนจังหวัดพะเยาเนั้นไม่ได้ แต่ว่าเมื่อเราต้องการจะให้มีการเลือกตั้งสะดวก แต่เมื่อผู้แทนตายขึ้นแล้ว ผู้แทนคนนั้นมาอยู่ในจังหวัดพะเยาใหม่เลือกตั้งได้ ก็เลยแก้เป็นว่าให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งสูงสุดในอำเภอพะเยาจังหวัด เชียงรายเนั้นได้รับเลือกตั้งจากเขตจังหวัดพะเยา คือเท่ากับเราเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้ง ไม่ได้บอกว่าให้ผู้แทนจังหวัด เชียงรายมา เป็นผู้แทนจังหวัดพะเยา เวลานั้นผู้แทนจังหวัด เชียงราย เป็นอยู่อย่างไรก็เป็นอยู่อย่างนั้น รัฐธรรมนูญก็ไม่ได้ไปแตะต้องอะไร แต่ถ้าหากว่าเกิดตายขึ้น เราจะได้รู้ว่าคนที่ตายนี้อยู่ในเขตไหนก็เลือกตั้งแทนได้ นี่เป็นความประสงค์ที่เราแก้ และกระผมเห็นว่าพอไม่ได้ ก็หวังว่าท่านสมาชิกคงจะเข้าใจ

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา เมื่อ ไม่มีผู้ใดอภิปรายต่อ ไปอีกแล้ว ข้าพเจ้าขอให้ประชุมพิจารณาในวาระที่ ๓ เพื่อขอให้สภาลงมติว่า จะมีความเห็นชอบกับร่างที่คณะกรรมาธิการร่วมของทั้ง ๒ สภาได้ เสนอนั้นหรือไม่ ท่านผู้ใดมีความเห็นชอบโปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๗๕ คน)

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา ท่านผู้ใดไม่เห็นชอบด้วย โปรดยกมือขึ้น
(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา ไม่มี จึง เป็นอันว่าที่ประชุมมีมติให้ผ่าน
ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วยความเห็นชอบ

ต่อไป เป็นระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องที่ค้างพิจารณา คือร่างพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไข
เพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๔ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ร่างพระราชบัญญัติ ๒ ร่างนี้ได้ค้าง
มาเมื่อวานนี้เองแล้วก็อาจจะมีความสงสัยว่าทำไมจะต้องมาใส่ไว้ในการพิจารณา
ในวันนี้ด้วย เพราะเพิ่งผ่านมา และทั้งนี้ผลของการพิจารณาทำให้เลื่อนการปรึกษาไปนั้น
ก็เพื่อที่จะรอไว้พิจารณาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน ข้าพเจ้า
จึงใคร่ขอกราบเรียนให้ที่ประชุมทราบว่า การที่ต้องจัดระเบียบวาระการประชุม
เช่นนี้ เพราะเหตุว่าตามข้อบังคับข้อ ๑๔ ให้ประธานมีหน้าที่จัดระเบียบวาระการประชุม
เรียงตามลำดับซึ่งได้มีลำดับไว้ ๗ ลำดับ และมีเรื่องที่ค้างพิจารณาอยู่ด้วยเพราะฉะนั้น
ข้าพเจ้าจึง เข้าใจว่าร่างพระราชบัญญัติ ๒ ร่างพระราชบัญญัติในระเบียบวาระที่ ๖ นี้
สภาคงจะมีความประสงค์ให้ค้างต่อไป เพื่อรอผลของการพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติ
การตรวจเงินแผ่นดิน จะมีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ครับ

นายมนูญ บริสุทธิ์ ท่านประธานที่เคารพ ที่ท่านประธานว่าก็ถูกแล้ว
นะครับว่าเราควรจะรอต่อไป แต่ว่าโดยที่กำหนดเวลานั้นเมื่ออยู่ ๓๐ วันถ้าร่างพระราช-
บัญญัติฉบับนั้นไม่เข้ามาอย่างนี้ ถ้าเราไม่พิจารณาตามกลไกของรัฐธรรมนูญ ก็ถือว่า
เป็นอันผ่านเราไป เพราะฉะนั้น กระผมคิดว่าถ้าจะครบกำหนดก็ขอให้เอาเข้า
พิจารณากัน เมื่อเราไม่รับหลักการ ก็ไม่รับหลักการแล้วก็ส่งคืนไป แล้วเขาก็มีช่วง
เวลาของเขาที่จะไปจัดสรรทางสภาผู้แทนราษฎรให้ทันกันเอง กระผมว่าคงคอยให้
จวน ๆ เวลา และก็คงเอาเข้านะครับ

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา ขอขอบพระคุณครับที่ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิได้ชี้แจงให้ข้าพเจ้าทราบ ขอนข้าพเจ้าเองก็ได้ตระหนักอยู่เป็นอันอยู่แล้ว และก็ได้ออกระงับมติที่ปรึกษาตามสัปดาห์ที่ฟังผลของการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดินอยู่ซึ่งได้ทราบว่าสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณาพยายาามให้ผ่านในวันนี้ เพราะฉะนั้นจึงหวั่นที่จะเอา เรื่องค้างพิจารณาเข้ามา ข้าพเจ้าจะระงับมติที่ปรึกษาตามที่ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องได้ให้คำแนะนำ ขอขอบพระคุณ จะมีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่นอีกหรือไม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ผู้ทำหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา ถ้าไม่มีท่านสมาชิกผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ก็เป็นอันทำให้เลื่อนการปรึกษา ๒ ร่างพระราชบัญญัตินี้ไปตามมติที่เราได้ลงไว้เมื่อวานนี้ครับ

ต่อไประเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่เสนอใหม่ ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ ไม่มี

สำหรับวันนี้หมดระเบียบวาระการประชุมแล้ว ข้าพเจ้าขอ เลิกประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๐.๒๐ นาฬิกา

บัญชีรายงานการประชุม

สุจิตรา เจริญศิริ	ฉันทนา ฐานป้อม
มาลี อ่ำไพฑำเลิศ	อาภรณ์ พงษ์นาค
เปรมจิต บุตุหลอ	อุทุมพร แก้วศศิขย์
พัชนี กล้ายสุวรรณ	สายสุรีย์ พันธนะ
สุรีย์ ภูจินตา	เวณ อรัญญิก

รายงานการประชุมวุฒิสภาครั้งนี้ คณะกรรมาธิการตรวจรายงาน
การประชุมยังมีได้ตรวจ เพราะได้มีคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๓
ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๕ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗
และรัฐสภาสิ้นสุดลง จึงขอบันทึกไว้เป็นหลักฐาน และขอรับรองความถูกต้องของ
รายงานการประชุมวุฒิสภาครั้งนี้ ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ก. ๒๕๑๔
ข้อ ๒๔ วรรคสอง

สงวน คำวงษา
(พันเอก สงวน คำวงษา)
เลขาธิการรัฐสภา